





uerūt duodecim cophinos fragmē  
torū ex quinqz panibus ordeaceis ⁊  
duob' piscib': que supfuerūt his q  
māducauerāt. Illi ergo homies cū  
uidiffēt quod iesus fecerat signū: di  
cebāt: Quia hic est uere propheta q  
uentur' est in mundum.

**CHRY.** Sicut iacula cū i durū aliqd inciderint:  
cū multo ipetu iaciunt: cū aut nō habuerit aliquid  
obuiās: dissoluit cito imissio ⁊ q̄scit: ita ⁊ si cū au  
daciō' hominib' ipetuose icesserimus seuiūt magis.  
Si aut cesserim' facile mollim' eozū infaniā. Pro  
pterea christ' furore ex pmissis s̄monib' natū sece  
dēdo mitigauit: i galileā vadēs: nō tñ loca vñ in bie  
rusalē ascēderat nō enī i chana galilee: sed vltra ma  
re iuit. vñ ait: Post hec abiit tras mare galilee quod  
ē tyberiadis. **ALCV.** Hoc mare p diuersitate lo  
cū diuersis nomibus vocat: sed q̄tū ad p̄sentē lo  
cū: mare galilee ppter puinciā: tyberiadis aut a ci  
uitate dicit. Mare aut dicit: nō q̄ fit amara aqua:  
sed iuxta hebraicū modū oim cōgregatiōes aquarū  
maria vocant. Quod mare oīs enī frequēter tran  
sit et populis ibi manētibus verbū p̄dicatiōis ipen  
dat.

**THEO.** Trāsit enī de loco ad locū p̄bando  
populi uolūtātē. ⁊ audiores homies vniuscuiusqz  
ciuitatis: ⁊ sollicitiores reddēs. vñ seq̄: Et seque. eu  
mul. ma. q̄ vide. sig. que fa. sup bis q̄ firmabant.

**ALCV.** Scilicet q̄ cecos illuminabat: ⁊ alia huius  
mōi. Et scēdū ē q̄ quoscūqz i corpore sanabat: eos  
pariter reformabat i aīa. **CHRY.** Lāta aut doctri  
na potētes a signis magnis mouebāt: q̄ grossioris  
mētis erāt. Signa enī vt ait paul' nō sūt data fide  
lib' sed i fidelib'. Sapiētiōres aut erāt illi de q̄bus i  
mattheo dicit: q̄ stupebāt i doctria ei'. Sed quare  
nō dicit que signa videbāt eū faciētē: qm̄ hic euāge  
līsta maiorē p̄tem libri i s̄monib' oīm cōsumere stu  
diuit. Seq̄: Subiit i mōtē iesus. ⁊ ibi sede. euz disci  
pulis. In mōtē quidē ascēdit ppter signū qd fieri de  
bebat. Sed q̄ discipulos secū ascēdere fecit: accusa  
tio multitudis erat: nō sequētis eū. Ascēdit etiam i  
mōtē: erudiēs nos a tumultib' ⁊ ab ea que i mūdo  
ē turbatiōe q̄scere. aptū enī ad philosophiā solitu  
do ē. Seq̄: Erat aut primū pa. di. se. iu. Uide qua  
liter i anno itegro nihil plus euāgelīsta nos docuit  
de signis christi q̄ p palyticū sanauit ⁊ filiū reguli  
nō ei studuit vniuersa annūciare sed ex multis ma  
gna ⁊ pauca. Qualiter igi' nō ascēdit ad diē festus:  
paulatiz enī soluebat legē occasione capiēs a iudai  
ca neq̄cia. **THEO.** Quia enī iudei eū p̄sequeban  
tur: occasione recessus accipiēs legē exclusit: inuēf  
obseruātib' q̄ veritate adueniētē: oīs cessat figura.  
⁊ q̄ legib' nō subiicit: vt legalia festa p̄ficeret: ⁊ vi  
de hoc qd nō erat festū christi: s̄ iudeozū. **BEDA:**

Si q̄s aut verba euāgelīstarū diligēter cōsiderauerit  
facile cognoscer: q̄ vñ' anni spaciū fuit iter decol  
lacionē iohānis ⁊ passionē dñi. Cū enī matthe' dis  
cat: q̄ oīs audita nece iohānis secessit i desertū lo  
cū ⁊ ibi turbas pauit: ⁊ iohānes dicit q̄ primū erat  
p̄lcha iudeozū qm̄ turbas pauit: apte demonstratur

q̄ iminēte pascali festiuitate decollat' ē iohānes.  
Euoluto aut vñ' āni spacio passus ē christ' i eadē  
festiuitate. Sequit: Cū subleuasset ergo oculos ies  
sus ⁊ vidit. q̄ multi max. ye. ad eum dicit: ad phi. vñ  
eme. pa. vt mā. bi. Dixit cū subleuasset oculos iesus  
q̄ discerem' q̄ oculos nō erigebat huc atqz illuc s̄  
pudice sedebat attētus cū discipulis suis. **CHRY.**

Neqz etiā simpliciter sedebat cū discipulis suis: sed  
diligēter loquēs aliqd eis: ⁊ eos ad seipm̄ cōuertēs:  
deide respiciēs vidit turbā ad se veniētē. Cui' igi' ḡ  
grā philippū iterrogat: sciebat enī q̄ discipulorum  
ei' cōgregatio ampliori idigebat doctria. Talis aut  
erat philipp' q̄ postea dicit: Oīde nobis patrem ⁊  
sufficit nobis. p̄pterea igi' pus eū erudiebat. Naz si  
simpliciter factū eēt miraculū nō tantū appareret:  
nūc aut pa' cogit cōfiteri iopiā: vt certi' discat mi  
raculi magnitudinē. vñ seq̄: Hoc aut dice. ten. euz.

Nō quidē ignorās id quod debebat ab ipō dici: sed  
hūane hoc dictū ē. Sicut ei qd dicit: Qui scrutat  
corda hominū: nō oīdit ignorantie scrutationē sed  
certissime cognitiōis: ita cū hic dicit q̄ tētavit euz:  
nihil aliud dicit q̄ quoniā sciebat certissime. Sed a  
liud ē dicere qm̄ p̄batiozē eū faciebat: p talē iterro  
gationē iducēs i certissimā signi cognitionē. ppter  
h' ⁊ euāgelīsta ne firmitate locutiōis minoratiōe  
aliquā suspiceris subiūgit: Ipse enī sciebat qd eēt fa  
ctur'. **AKCV.** Interrogat igi' nō vt ignorata oī  
scat: sed vt discipulo adhuc rudi p̄p̄riā tarditatē oī  
dat: quā ipse i se p̄p̄dere nō valebat. **THEO.** Uel  
etiā vt aliis ipm̄ oīderet: nō tāqz cor ei' ignorās.

**AVG.** de cō. euā. Sed si oīs scōm narrationem io  
hānis p̄spectis turbis q̄sūt a philippo tētans eum  
vñ illis esce dari possēt: pōt monere quō sit verū: qd  
alij narrauerūt pa' dixisse oīo discipulos: vt oīmit  
teret turbas. Quib' ille rīdit s̄m mattheū: Nō hñt  
neceffe ire: date eis vos māducare. intelligit igi' p'  
hec verba oīm insperisse multitudinē ⁊ dixisse phi  
lippo: qd iohānes cōmemorat: alij aut p̄termiserūt.

**CHRY.** Uel aliē: Alia q̄dez sūt illa: alia at sūt hec  
nō eisdē facta tēporib'. **THEO.** Philippū igitur  
oīs tētans vtrū fidē haberet iuenit eū adhuc hūa  
nis passionib' subiacētē: qd patet ex h' qd seq̄: Rī  
dit ei philipp': Ducētozū denariozū panes nō suffi  
ciunt eis: vt vnusqzqz modicū qd acc. **ALCV.** In  
quo tarditatē suā oīdit: nā si p̄fecte de creatore itel  
ligeret: de ei' potētie largitate nō diffideret. **AV**

**GV.** de cō. euā. Quod aut philipp' hic apud iohan  
nē rīdet: hoc mare' a discipulis n̄sum eē cōmemo  
rat. volēs itelligi hoc ex ore ceterozū philippū rīdis  
se: quāqz ⁊ pluralē numerū p singulari v̄itatissime  
ponere potuerit. **THEO.** Sed ⁊ andrea oīs simi  
lē philippo iuenit: quis alit' de illo contēplātē. Se  
quit enī: Dicit ei vñ' ex disci. ei' Andreas fra. simo.  
petri. Est puer vñ' hic q̄ habet qnqz panes hordea.  
⁊ duos pisces. **CHRY.** Estimo quidē nō sine cā id  
eū dicere: sed q̄ audiuerat signū qd helise' de pani  
bus hordeaceis fecerat: pauit ei de. xx. panib' centū  
homies. Ascēdit igi' mēte i aliquod excellsum: s̄ ad  
summū nō potuit puenire. qd patet p h' quod sub  
dit: Sed hec qd sūt inter tātos: Estimabat enī q̄ de  
pauciorib' pauciora: ⁊ de plurib' plura factur' eēt  
q̄ miracula faciebat: sed h' nō erat verū. Similiter ei







vel ipm populū nondū expoliātū carnali desiderio  
 tūq; palca cordi ei<sup>o</sup> liberebat. **BEDA:** Dordeū etiā  
 am pabulū ē immētorū z cib<sup>o</sup> seruozi: z lex vet<sup>o</sup> da  
 ta ē suis z timētis. i. carnalib<sup>o</sup>. **AVG.** lib. lxxiii. q.  
 sti. Duo autē pisces q; sapore suauē panī dabāt: ouas  
 illas psonas vidētē significare: qbus popul<sup>o</sup> ille re  
 gebat: regiā. s. z sacerdotale: q; tū due psonē dñm no  
 strū pfigurabāt: ambas enī ille sustinuit. **ALCV.**  
 Mel duo pisces dicta vel scripta pphetarum z psal  
 mistarū significāt. z cū qnariū ad qnq; sensus coz  
 poris referat: mille ad pfectionē referē. Qui vō qn  
 q; sensus cozporis pfecte regere studēt: viri dicūtur  
 a virib<sup>o</sup> quos feminea mollicies nō corūpit: sed so  
 bre z caste viuūt: z celestis sapiētie dulcedie meren  
 tur recreari. **AVG.** sup. io. Puer autē qui ista habe  
 bat: forte popul<sup>o</sup> israel erat q; sensu puerili ea porta  
 bat: nec māducabat. Illa enī q; portabat clausa one  
 rabāt: agrā pascebāt. **BEDA:** Pulchre autē dicit:  
 Dec qd sūt iter tātos: q; lex vet<sup>o</sup> pap. psciebat: quo  
 usq; ad suis manib<sup>o</sup> suscepit. i. ope iplēuit. z eādē  
 spiritaliter itelligēdā eē docuit: q; lex neminē du  
 cebat ad pfectū. **AVG.** sup. iohā. Frāgēdo autē pa  
 nes multiplicati sūt. Quinq; enī libri moysi: mlto  
 libros cū exponūt tāq; frangēdo. i. differendo fece  
 rūt. **AVG.** lib. lxxiii. questi. Dñs etiā tāq; frāgen  
 do z apertēdo quod durū erat z clausū i lege disci  
 pulos iplēuit: cū eis post resurrectionem apuit scri  
 pturas. **AVG.** sup. io. Quia autē ignorātia populi  
 erat i lege: ppterea tētatio dñi ignorātiā discipulū  
 demōstrabat. Sup. feruū autē discūdebāt: q; carnalū  
 ter sapiebāt: z i carnalib<sup>o</sup> q̄secebāt: ois enī caro fe  
 nū. Illi autē de panib<sup>o</sup> dñi iplēnt: q; quod aurib<sup>o</sup> au  
 diūt opibus implēt. **AVG.** Que sūt autē fragmēta  
 nisi q; popul<sup>o</sup> nō poterat māducare: Quid g; restat  
 nisi vt secretiora itelligētie q; nō pōt cape multitudo  
 illis credāf q; idonei sunt: z alios docere valēt: sicut  
 erāt apostoli. vii. z. xii. cophini ipleri sunt. **ALCV.**  
 Cophinis ei suilla iplēnt officia. Cophini igit sūt  
 apostoli z eozū imitatores: q; lz i p̄senti sunt despica  
 biles: spiritaliū sacramētorū diuinitis sūt interi<sup>o</sup> refer  
 ti. Dicunt autē apostoli fuisse cophini: q; p aposto  
 los fides sancte trinitatis erat p̄dicāda i quatuor p  
 tribus mūdi. Quod autē nonos panes noluit facere:  
 sed allatos cummulauit: significat: q; veterē scripturā  
 nō repobauit: sed apertēdo patefecit.

**I**esus ergo cū cognouisset: quia  
 uēturi essent ut raperēt eū z facerēt  
 eū regē: fugit iterū i mōtē ipse sol<sup>o</sup>.  
**Et** autē sero factū ē: descēderūt di  
 scipuli ei<sup>o</sup> ad mare. **Et** cū ascēdissēt  
 nauim uenerūt trās mare in caphar  
 naum. **Et** tenebre iā facte erāt. **Et**  
 nō uenerat ad eos iesus. **D**are au  
 tē uēto magno flāte exurgebat. **C**ū  
 remigassent ergo quasi stadia uigin  
 tiquz aut triginta: uidēt iesum am  
 bulantē sup mare: z pximū nauī fie

ri z timuerūt. **I**lle autem dicit eis:  
**E**go sū: nolite timere. **V**oluerunt  
 ergo accipere eū in nauim: z statim  
 nauis fuit ad terrā ad quā ibāt.

**BEDA:** Turbe viso tāto miraculo: itellererūt pi  
 um atq; potētē: z iccirco voluerūt ipm facere regē.  
 homies nāq; volūt habere regē piū ad regēdū: z po  
 tentē ad tuēdū. Dñs igit h̄ cognoscēs fugit i mōte:  
 iā scēdit celeriter. vñ dicit: Iesus ergo cū cogno. qā  
 vē. est. vt ra. eū z fa. eū regē: fugit iterū i mōtē ipse so  
 lus. **D**at ergo itelligi q; dñs cū sederet i mōte cū di  
 scipulis suis: z videret turbas ad se veniētēs descen  
 derat de mōte: z circa inferiora loca turbas pauerat.  
**N**ā quō fieri pōt vt rursus ille fugeret: nisi ante de  
 mōte descēderet. **AVG.** de cōcoz. euā. **N**ō autē re  
 pugnat quod matthe<sup>o</sup> dixit: Ascēdit i mōtē sol<sup>o</sup>za  
 re. **N**eq; enī cause orādī cōtraria ē cā fugiēdi: quan  
 doquidē z h̄c oīs doceat h̄c eē nobis magnā cāz  
 orādī qñ ē cā fugiēdi. **AVG.** Erat autē rex q; times  
 bat fieri rex: nec talis rex q; ab homib<sup>o</sup> fieret: sed ta  
 lis q; homib<sup>o</sup> regnū daret: semp qdē ille cū patre re  
 gnat scō: q; ē fili<sup>o</sup> dei. **P**redixerūt autē pphete regnū  
 e<sup>o</sup>: z scōm id q; h̄o factus christ<sup>o</sup>: z fecit fideles suos  
 christianos: q; sūt regnū e<sup>o</sup> qd mō colligit mō emif  
 sanguie christi. **E**rit autē aliqui māifestū regnū eius: qñ  
 erit apta claritas sanctorū e<sup>o</sup> p<sup>o</sup> iudiciū ab eo factū  
**D**iscipuli autē z turbe credētes i eū putauerūt illū sic  
 venisse vt iā regnaret: **D**oc ē velle rape z facē eū re  
 gē. **CHRY.** Uide autē q̄ta ē gule virt<sup>o</sup>: nō vltra eis  
 sabbati trāgressiōis cura: nō vltra zelant p deo: sed  
 oia remota sūt vētre repleto: z ppheta iā erat apud  
 eos: z regē eū itronizare volebāt. **C**hristus autē fugit  
 erudiēs nos mūdanas otēnere dignitates. **S**ic igit  
 iesus dimittit discipulos z ascēdit i mōtē. **D**i vero a  
 magistro relictū: vt sero factū ē descēderūt ad mare.  
**E**t h̄ ē qd subdit: **U**t autē sero fa. ē desc. disci. e<sup>o</sup> ad ma  
 re. **E**t qdē vsq; ad vesperā expectauerūt eū vētūm eē  
 putātes ad se: facta vō vespa n̄ vltra sustinēt eū nō i  
 q̄rere: tāt<sup>o</sup> eos detinebat amor: s; ab amore igniti a  
 scēderūt i nauē. vñ seq̄. **E**t cū ascē. na. ve. trās ma. i  
 caphar. **V**eniebāt qdē ad capharnaū estimātes se il  
 lic eū inēturos. **AVG.** **S**ic g; dixit finē z redit vt  
 exponat quō uenerūt: q; p stagnū nauigātes trāsie  
 rūt: z dū nauigarēt recapitulādo exponit qd accide  
 rit dicēs: **E**t re. iā fa. erāt z n̄ ve. ad eos ic. **CHRY.**  
**N**ō sine cā euāgelista tēp<sup>o</sup> designat: s; vt p h̄ calidū  
 eozū amorē oīdat. **N**ō ei dixerūt: **V**espera nunc ē z  
 nor aduēt: s; ab amore igniti ascēderūt i nauī. mul  
 ta aut erāt et q̄b<sup>o</sup> ipediebant a tēpore. vñ dī: **E**t tene.  
 iā fa. erāt a tēpestare. vñ seq̄. **D**are au. vñ. ma. flā.  
 exurge. a lo. **N**ō ei erat. ppe terrā. vñ dī: **L**um remi  
 gassēt ergo qñ stadia. rrv. vel. xxx. **BEDA:** **E**o ge  
 nere locutiōis: quo cū dubitādo loqmur solem<sup>o</sup> oi  
 cē ferme. rrv. aut ppe. xxx. **CHRY.** **E**t vltio ab ino  
 pinabili. vñ seq̄. **U**idēt iesū am. supra ma. z. pri. fie  
 ri. **A**pparet qdē eis postq̄ illos dimiserat: illo qdem  
 vocēs eos qd ē derelictio: z amorē excitās maiorē:  
 hic vero suā vtutē oīdēs: pp h̄ igit illi turbabāt. vñ  
 seq̄. **E**t timuerūt. qbus turbatis dñs cōfortationēz  
 adhibet. vñ seq̄: **I**lle autē dicit eis: **E**go sū. nolite time







eu regē: tūenietes eū nihil tale osiliant. **AVG.** Ecce enī ille q̄ i mōrē fugerat turbat: cū ipis turbis loquitur: mō teneat: mō regē faciāt. Sed ille q̄ p̄ miraculi sacramētū z smonē ifert: z quoz satiauit panibus vētrē: satiat smonib⁹ mētē. **ALCV.** Qui enīz dedit exēplū fugiēde laudis z terreni iperij: dat exēplū doctozib⁹ qualiter debeāt ifistere pdicationi. **CHRY.** Māfuetudo autē z lenitas nō vbiq; ē vtilif cū enī ocelis fuerit discipulus z grotus: stimulo vti ad eū oportet: hoc z hic fili⁹ dei facit. **Veniētib⁹.** n. turbis z blādētib⁹ ei dīcēdo: Rabbi qm̄ buc venisti vt ondat q; eū q; ab homib⁹ ē: honore nō concupiſcit: sed solū ifpicit eoz salutē: redarduēdo eis respōdet: nō solū corrigere volēs: sed z mētē eoz reuelare. vñ seq̄: Rūdit eis iesus z dixit: Amē amē dī. vo. queritis me nō q; vidistis signa: sed q; mādu. ex panib⁹ z saturati estis. **AVG.** q. d. Propter carnem me q̄ntis nō ppter spiritū. **CHRY.** Post rep̄hēnsionē autē doctoz nā ei⁹ adiūgit dīcēs: Opamini. nō ei. q; pe. sed q; pma. i. v. eter. q. d. Vos eſcā exq̄ritis tēporalē ego autē corpa vestrā nutriui: vt p̄ h̄ exq̄reretis illā eſcā: que nō tēporaneā sed eternā tribuit vitā. **ALCV.** Corpore⁹ cibus carnē tñ reficit exterioris hominis: z semel accept⁹ nō sufficit: nisi quottidie accipiat. spiritualis autē cibus pmanet in eternū z satiata tēporetū immortalitatē largit. **AVG.** Scīpm̄ at̄ inuariat istū cibū: vt in sequētib⁹ illuceſcit: ac si dicat Queritis me pp̄ aliud: querite me pp̄ me. **CHRY.** Sed q; quidā eoz volūt pigre nutrirī: abutūtur h̄ verbo: necessariū ē iducere id qd̄ ē pauli: Qui fures baf̄ iā nō fures: magis autē laborat opando manib⁹ suis: vt habeat vñ tribuat necessitatē patiēti. h̄ z ipe cocintū veniēs: morabat apud aquilā z p̄cellaz z opabatur. **Dīcēdo autē:** Ne opemini cibū q; perit: nō inuariat q; oporteat pigritari: sed q; oporteat operari z dare: hic enī ē cibus q; nō perit. opari autē cibū q; perit: ē affici secularib⁹ reb⁹. **Hoc igit̄ dixit:** q; illi nullā fidei curā habuerūt: sed solū volebāt vētrē iplere nihil laborātes: z h̄ decēter cibū q; perit vocauit. **AVG.** Sicut autē samaritane dixerat: Si scires qui petit a te bibere: postulasses ab eo z daret tibi aquā viuā: ita z hic subdit: Quē fili⁹ ho. vo. da. **ALCV.** Quidā autē p manū sacerdotis corp⁹ christi accipis nō sacerdotē quē vides: sed illū quē nō vides atten- de. Sacerdos ē disp̄sator: hui⁹ cibi nō actor. fili⁹ ho- mis scīpm̄ dat nobis: vt nos i ipso z ipe i nobis maneat. **Itū filiū hominis nolite sic accipere quasi alios si- lios hominū.** Sequestreat⁹ ē enī quadā grā z ex- ceptus numero oim. iste enī fili⁹ hominis z dei fili⁹ est h̄ ē qd̄ subdit: Dūc enī pater signauit de⁹. Signare ē signū ponere. q. d. Nolite me contēnere q; fili⁹ ho- mis sū. sic enim sum fili⁹ hominis: vt de⁹ pater me si- gnaret. i. pp̄tū aliqd̄ mihi daret: quo nō ofunderer cū genere hūano: sed p me liberaret gen⁹ humanū. **HYLA.** viij. de tri. Signaculozū autē natura est vt oim̄ unip̄se i se speciei explicēt formā: z nihil min⁹ ex eo i se habeat vñ signēf: z oū totū accipiūt qd̄ im- p̄m̄: totū ex se pferūt qd̄d̄ ipsū ē. **Urbū igit̄ hoc ad diuine natiuitatis nō pficit exēplū:** q; i signaculo z materies sit z diuersitas z ip̄sio: p quā mollio- rib⁹ naturis: validiozū generū species ip̄mūtur. **Unigenit⁹ vō de⁹ z p sacramētū salutis nostre bo-**

mis fili⁹: volēs p̄petatis nobis paterne i se signare speciei: signatū se a deo ait: vt p̄ h̄ ptās i eo dadi ad eternitatē eē itelligi possit: q; oem i se paterne for- me plenitudinē signātis se dei cōtineret. **CHRY.** Vel signauit. i. i h̄ misit hāc nobis afferētē eſcā. **Uel signauit. i. reuelauit p suū testimoniū.** **ALCV.** My- stice at̄ altera die. i. post ascēsiōnē christi turba stās i bonis opib⁹: nō iacēs i terrenis voluptatib⁹ expe- ctat vt veniat ad eos iesus. vna at̄ nauis ē vna eccle- sia. sed z alie naues q; supueniūt sūt cōuētacula hereticozū: q; q; sua sūt querūt nō q; iesu christi. vñ que- niētē eis dī: Queritis me q; māducastis ex panib⁹. **AVG.** Quāmulti et nō q̄rūt iesu: nisi vt illis bñfa- ciat sm̄ tēpus. ali⁹ negociū h̄: q̄rit it̄cessionē cleri- cozū. ali⁹ p̄m̄is a potētioze: fugit ad ecclesiā. vix q̄rit tur iesus pp̄ iesum. **GRE.** xxij. mor. Per eoz etiāz p̄sonā dñs illos it̄ra sanctā ecclesiā detestat: q; p̄ fa- cros ordies ad oim̄ p̄p̄inquātes: nō i eisdē ordinib⁹ bus v̄tutū merita sed subsidia p̄sentis vite exquirūt. **Satiatos q̄ppe de panib⁹ dñs seq̄: ē de sancta eccle- sia tēporalia alimēta sūpsisse z nō p̄ signis dñm sed p panib⁹ q̄rere ē ad religiōis officii: nō p̄ augēdis virtutib⁹: sed p̄ req̄rēdis subsidijs ibiāre.** **BEDA:** Illi etiā q; i oratiōe querūt nō eterna s; tēporalia: q; rūt iesum nō pp̄ iesum sed pp̄ aliqd̄ aliud. **Signifis- cas at̄ mystice qm̄ hereticozū cōuētacula carent ho- spitio christi ac discipulozū ei⁹: z dīcūt alie supue- nisse naues q; hereses repētine fuerūt. Per turbam autē q; cognouit q; iesus nō erat ibi neq; discipuli e⁹ illi designant q; cognoscētes errores hereticozū: re- linquūt eos z ad verā fidē veniūt.** **Dixerūt ergo ad eū: Quid facie- mus ut opemur opera dei? Respō- dit iesus: z dixit eis: Hoc est opus dei ut credatis in eū quez misit ille. Dixerūt ergo ei: Quod ergo tu fa- cis signū ut uideam⁹ z credam⁹ tibi Quid operaris? Patres nostri mā- ducauerunt māna in deserto: sicut scriptū ē: Panē de celo dedit eis mā- ducare. Dixit ergo eis iesus: Amē amē dico uobis: non moyses dedit uobis panē de celo: sed pater meus dat uobis panē de celo uerū. Panis enī uer⁹ est q; de celo descēdit: z dat uita mūdo. Dixerūt ergo ad eum: Dñe semp da uobis panē hunc. **ALCV.** Intellexerāt eſcā istā q; pmanet i vitā ed- nā eē op⁹ dei: z iō it̄rogāt qd̄ facerēt: vt istū cibūz i. op⁹ dei opari possint. z hoc ē quod dīcūt. **Dixerūt ergo: Quid faciem⁹ vt opemur opa dei? BEDA:** i. que precepta seruādo poterim⁹ iplere opa dei. **CHRY.** Hoc autē dicebāt: nō vt dīscāt z faciāt: s; ad cibi exhibitionē eū iducere volētēs. **THEO.** Chri- stus vero q̄uis cognosceret q; eis nihil p̄derat: tñ**







de diuinitate loquitur: Etenim caro propter deum uerbum panis est: quod spiritum ipsum suscipiendi panis celestis fit.

**THEO.** Non autem dixit: Ego sum panis nutrimenti sed **Uite.** Quia. n. cuncta mortifera erant: uiuificauit nos christus? pro seipsum. est autem panis non consuetudine vite: sed illi? que morte non refectatur. unde subdit: Qui uenit ad me non esuriat: et qui credit in me: non sitiet in eter.

**AVG.** Qui uenit ad me. hoc est qui credit in me. et quod dicit: Non esuriat. hoc intelligendum est: Et non sitiet magis. utroque. n. significat eterna illa satietas: ubi nulla est egestas. **THEO.** Uel non sitiet neque esuriat. i. ad uerbum dei audiendum: neque tediosus efficiet: neque sitiet sui intellectuali: quasi non habeat aquam baptismi et sanctificationem per spiritum facta.

**AVG.** Panem igitur de celo desideratis: ante uos habetis: sed non manducatis. unde sequitur: Sed dixi uobis: quia et uidistis me: et non credidistis. **ALCVI.** q. d. Non ideo hoc dixi: quod uos sciam hoc panem satiandos: sed potius ad improperium uestrum incredulitatis dico: quia uidetis: et non creditis.

**CHRY.** Uel per hoc quod dicit: Dixi uobis: insinuat testimonium scripturarum: de quo supra dixerat: Ille sunt que testimonium perhibent de me. Et iterum dixerat: Quoniam ueni in nomine patris mei: et non suscepistis me. hoc autem quod dicit: Quia uidistis me signa occulte insinuat.

**AVG.** Sed non ideo ego populum dei perdidit: quia uos uidistis et non credidistis. unde sequitur: Omne quod dicit mihi pater: ad me ueniet: et cum qui uenit ad me non eiciam foras.

**BED.** Absolute dicit: Omne. ut ostenderet plenitudinem fidelium. Di autem sunt quos pater dicit filio: quando per occultam inspirationem facit eos credere in filium.

**ACVI.** Quocumque ergo pater traxerit ad hoc et credat in me: ueniet per fidem ad me: ut mihi inungatur. et cum qui passibilis fidei et bone operationis ueniet ad me: Non eiciam foras. i. in secreto pure conscientie mecum morabitur: et tandem recipiam eum in eterna beatitudine.

**AVG.** Illud enim intus unde non erit foras: est magna penetrabile et dulce secretum sine tedium: sine amaritudine malorum cogitationum: sine interpellatione tentationum et dolorum: de quo dicitur: Intra in gaudium domini tui.

**CHRY.** Per hoc autem quod dicit: Quod dicit mihi pater: ostendit quoniam non contingens res est credere in christum: neque cogitationibus humanis perficitur: sed ea que desuper reuelatione indiget et anima deuota suscipiente reuelationem. unde non sunt ab accusatore eruti: quibus non dicit pater. indignem enim et ea que ex nobis est uoluntate ad credendum. per hoc autem tamen incredulitate eorum ostendit: quoniam qui non credit ei: uoluntate transgreditur patris.

**Paulus** autem ait quod ipse eos tradiderit patri: cum tradiderit inquit regnum deo et patri. Sicut igitur pater datus non potest seipsum: sic nec filius tradens. dicit autem filius tradere: quoniam per eum ad patrem adducimur.

Et de patre dictum est: Per quem uocati estis in societate filii eius. Sicut igitur qui uenit ad me saluabitur: quia pro his ueni et carne assumpsi. unde sequitur: Quia de celo non ut faciam uolumus. mea: sed uolumus. eius qui misit me. Quid dicitis: alia sunt tua: et que illius. Ne igitur hoc aliquis suspicet subiungit: Dec est autem uolumus. eius qui misit me: ut omnis qui uidet filium et credit in eum habeat uitam eternam. Per hoc autem et filius uult: quia filius quos uult uiuificat. Quid est igitur quod dicit:

Non aliud acturus ueni quam quod pater uult: quoniam non habens diuisam uoluntatem a patre. omnia enim que patris sunt: mea sunt. sed hoc non dixit: sed in fine reseruat: excelsa enim interim occultat.

**AVG.** Uel aliter: quare non eiciat foras subiungit dicens: Quia de seculo de celo non ut faciam uolumus. mea: sed uolumus. eius qui misit me. Propterea enim anima a deo exiit: quia superba erat. Supbia. n. eieci sum? humilitate regredimur.

**BED.** enim quando egritudine discutit: si curet quod per aliquam causam factum est: et ipsam causam non curet: ad tempus uidebit mederi: sed causa manente morbo repetitur.

Ut ergo causa omnium morborum curaretur. i. supbia: descendit et humilis factus est filius dei. Quid superbis homo: filius dei propter te humilis factus est. Ponderet te fortasse imitari humile hominem: saltem imitare humile deum. hec est enim commendatio humilitatis.

Non ueni facere uoluntatem meam: sed uoluntatem eius qui misit me. Superbia quippe facit uoluntatem suam: humilitas uoluntatem dei.

**HYLA.** .iij. de trinitate. Non igitur hoc dicit quia faciat quod non uelit: sed obedientiam suam sub effectu paterne uoluntatis ostendit: uolens ipse uoluntatem patris explere.

**AVG.** Ideo ergo qui ad me uenerit: non eiciam eum foras: quia non ueni facere uoluntatem meam: humilis ueni humilitate docere. qui ad me uenit incorporatur mihi: et humilis fit: quia non faciet uoluntatem suam: sed dei: et ideo non eiciet foras: quia cum superbus esset peccator est foras. ad me enim uenire non potest nisi humilis. non mittit foras nisi supbia: qui seruat humilitatem non labitur a ueritate. Quare autem ideo non eiciat foras qui uenit ad illum: quia non uenit facere uoluntatem suam ostendit cum subdit: Dec est enim uoluntas eius qui misit me patris: ut omne quod dedit mihi pater non perdam ex eo. Ipse illi datus est: qui seruat humilitatem non est uoluntas in conspectu patris: ut pereat unus de pusillis. de tumebus potest perire: de pusillis nihil perit: quia nisi fuerit sicut pusillus iste: non intrabit in regnum celorum.

**AVG.** de correctioe et gratia: Qui ergo iudei per uiderit summa dispositioe presciti: predestinati: uocati: iustificati: glorificati sunt etiam non dum renati: sed et non dum nati: iam filii dei sunt: et omnia perire non possunt. hi. n. uere ueniunt ad christum. Ab illo ergo datur perseuerantia in bono usque in finem. neque. n. datur nisi eis qui non peribunt: quoniam qui non perseuerat peribit.

**CHRY.** Per hoc autem quod dicit: Non perdam ex eo: non ostendit se idcirco eorum cura: sed hoc dicit propter eorum salutem. Postquam autem dixerat: Non perdam ex eo: et non eiciam foras. subiungit: Sed resuscitabo eum in nouissimo die. quia in resurrectione communi mali eiciuntur secundum illud: Tollite eum et eiciate eum in tenebras exteriores. Ipsi etiam perdet secundum illud: Qui potest animam et corpus perdere in gehennam. Ideo autem multoties resurrectionem inducit: ut non ex solis rebus presentibus iudicet dei uoluntatem: sed aliam expectet uitam.

**AVG.** Uidete autem quemadmodum et hic gemina illa resurrectiones designet: qui uadit ad me: modo resurgit: humilis factus in membris meis. Sed et autem: Sed resuscitabo illum in nouissimo die. Ad exponendum autem quod dixerat: Omne quod dedit mihi pater. Et iterum quod dixerat: Non perdam ex eo: subiungit: Dec est enim uoluntas patris mei qui misit me: ut omnis qui uidet filium et credit in eum habeat uitam eternam. Superius dixit: Qui audit uerbum meum: et credit ei qui misit me. Modo autem: Qui







quapropter cum quoniam eorum omnes alij concordant: sicut cum ioele ppheta qui dicit: Erunt omnes docibiles dei. **GLO.** Doc in ioele non inuenit: sed aliquid simile dicit. n. ubi: Filij syon exultate et letamini in domino deo vtroque: quod dedit vobis doctorem. **Epistola** tamen est in ista ubi dicit: **Dona** vniuersos filios tuos doctos a domino. **CHRY.** Quod quidem percipit est: quia ante per homines discerant qui dei sunt: nunc autem per unicum filium dei et spiritum sanctum. **AVG.** de predestinatione sanctorum: Omnes autem docibiles dei veniunt ad filium: quoniam audierunt et didicerunt a patre per filium, unde subdit: **Dis** qui audiuit a patre et didicit: venit ad me. **Si** autem omnia qui audiunt a patre et didicit venit: profecto omnia qui non venit non audit a patre nec didicit. **Ualde** remota est a sensibus carnis hec schola in qua prae audit et docet: ut veniat ad filium: nec agit hoc carnis aures sed cordis: ubi est et ipse filius. quia ipse est verbum eius per quod pater sic docet: simul est et spiritus sanctus. **Inseparabilia** n. didicimus esse opera trinitatis: sed patri habet potestatem esse arbitratus: quia de ipso procedit et filius et spiritus sanctus. **Itaque** gratia que occulte et humanis cordibus omnino largitate tribuit: a nullo corde duro respuit ideo quippe tribuit: ut cordis duricia primum auferatur. **Uer**go non omnes docet: ut veniat ad christum: nisi quia omnes quos docet: misericordia docet. quos autem non docet: iudicio non docet. si autem dixerim? quid voluit docere: quos non docet: respondebit nobis: **Et** ubi est quod ei dicit: **De** tu conuertens uiuificabis nos: aut si non faciat volentes ex nolentibus deus: ut quid orat ecclesia semper pro peccatoribus suis: non. n. quisque dicere potest credidi: ut sic vocaret. pruenit quippe cum misericordia dei: quod sic est vocat? ut crederet. **AVG.** supra iohannem. **Ecce** ergo quod trahit prae docedo de veritate non necessitate imponedo: trahere. n. dei est. **Dis** qui audiuit a patre et didicit: venit ad me. quid igitur christus nihil docuit: quid quod primum in gentibus non viderunt filium viderunt: filius ergo dicebat: **is** pater docebat. **Si** n. ego homo cum sim illum doceo. qui audiuit verbum meum: illum docet et pater qui audiuit verbum eius. **Apponit** autem hoc ipse et ostendit nobis quid dixerat continuo sub iugis: **Non** quia pater. vi. quisque: nisi quia deo est: hic vi. pres. q. or. **Ne** forte cum dico vobis: omnes qui audiunt a patre et didicit: dicatis apud vos: Numquam vidimus primum: quod ab eo discere potuerim? a me ipso audite. **Ego** novi primum: ab illo sum: quod verbum est ab illo cuius est verbum: non quod sonat et transit: sed quod manet cum dicente: et trahit audientem. **CHRY.** Omnes quidem a deo sumus. **Id** vero quod est percipit filij et percipit eius hic non posuit: propter auditorum imbecillitates.

**Amen amen dico vobis: qui credit in me habet vitam eternam. Ego sum panis vite. Patres uestri manducauerunt manna in deserto: et mortui sunt. Hic est panis de celo descendens: ut si quis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane: uiuit in eternum.**

**AVG.** Reuelare se voluit dominus quid esset. vbi dicit: **Amen amen dico vobis: qui credit in me habet vitam eternam. q. d. Qui credit in me habet me: quid est autem habere me: habere vitam eternam. vita. n. eterna est verbum quod in principio erat apud deum: et vita erat lux hominis assumpsit vitam mortem: ut viua occideret mortem.**

**CHRY.** Quia vero turbe instabant: cibum corpalem petentes: et ei? tibi qui patribus eorum datus erat remittentes: ut ostendat quod omnia in illa figura erant hominum veritatis patris: mentem de cibo spirituali facit dicens: **Ego sum panis vite. Panem** quidem vite seipsum vocat: quoniam vitam nostram continet et hanc et futura. **AVG.** Sed quia illi de manna superbiebant subiugit: **Patres uestri manducauerunt manna in deserto et mortui sunt. Ideo** presertim uestri quia similes estis illorum murmuratores patres murmuratores filiorum. **Nam** de nulla re magis deum offendisse ille populus dicit? est: quod contra deum murmurando. **Ideo** autem mortui sunt: quia quod videbant credebant: quod non videbant non intelligebant. **CHRY.**

**Non** autem sine causa addit: **In** deserto. sed occulte in sinuatis quoniam non longum tempus fuit: quo. s. manna datus est neque simul cum venit in terram promissionis: sed quia videbant panem datum a christo minime esse illo quod patribus datum erat: in eo quod illud desuper descenderet. **Uer**aculum vero panum inferi generabat: propterea subiugit: **Hic est panis de celo descendens. AVG.** Hunc panem significauit manna: hunc panem significabat altare dei. **Sacramenta** hec sunt: et illa fuerunt. in signis diuersa sunt: in re que significat paria sunt. **Apostolus** loquitur: **Omnes** eandem escam spiritalem manducauerunt.

**CHRY.** Deinde ostendit quod maxime eos poterat persuadere: quoniam ipsi patribus suis multo digniores effecti sunt: qui manna manducantes sunt mortui. et ideo subdit: **Ut** si quis ex ipso manducauerit: non moriatur. **Et** sine vtriusque tibi ostendit differentiam. panem autem hic dogmata salutaria dicit: et fides que in ipsum est aut corpus suum: hec. n. conseruat animam. **AVG.** Sed nunquid nos non morimur: qui manducauimus panem descendente de celo: sic illi sunt mortui: quemadmodum et nos sumus morituri: quantum attinet ad mortem huius corporis visibilem atque carnalem. quantum autem pertinet ad mortem spiritalem qua patres istorum mortui sunt. **Manducauit** manna moyses et multi qui domino placuerunt et mortui non sunt: quia visibilem cibum spiritualiter intellexerunt: spiritualiter gustauerunt et spiritualiter satiarentur. **Nam** et nos hodie accipimus visibilem cibum: sed aliud est sacramentum: aliud virtus sacramenti: quoniam multi de altari accipiunt: et accipiendo moriuntur. unde apostolus: **Judicium** sibi manducat et bibit. panem ergo celestem spiritalem manducare est innocentiam ad altare apportare. peccata et si sint quotidiana: non sint mortifera antequam ad altare accedat. attendite quod dicit: **Dimitte** nobis rebita nostra sic et nos dimittimus debito rebitis. si dimittit: dimittit tibi. securus accede: panis est non venens. si quis ex hoc pane manducauerit: non morietur. **Sed** quod pertinet ad eternam sacramentum: non quod pertinet ad visibilem sacramentum: quod manducat. s. sint non foris. **ALCVI.** **Id** inquit non morietur quod comedit hunc panem: quod ego sum panis viuus qui de celo descendi.

**THEO.** Per hoc. s. quod incarnatus est: non ergo prius solus fuit homo: et postmodum assumpsit diuinitatem: ut nestori fabulari. **AVG.** De celo descendit et manna







**P**anem cogitatiōi accurrēs subiūgit dicens: **Et ego reficitabo eū in nouissimo die: vt. s. habeat interi vitā eter. nā. s. m. spū in requie que sanctoū spūs suscipit.** Quod autē ad corp<sup>o</sup> attinet: nec corp<sup>o</sup> etiā vita ter na fraudetur: sed in resurrectōe mortuorū in nouis simo die eam habeat.

**C**aro enī mea uere est cibus: et sanguis meus uere est potus. Qui manducat meā carne: et bibit meū sanguinē: in me manet et ego in illo. Sicut misit me uiuēs pater: et ego uiuo ppter patrem: et qui māducatur me: et ipse uiuet ppter me. **Hic ē panis qui de celo descendit.** Non sicut māducauerūt patres uestri manna et mortui sunt. Qui māducatur hunc panē: uiuet in eternū. **Hec dixit in synagoga docēs in capharnaū.**

**B**ED. Dixerat supi: Qui māducatur meā carne et bibit meū sanguinē: hū vitā eternā. et vt ostēdere q̄ta distātia sit inter corpale cibū et potū: et spūale my steriū co: pis et sanguinis sui adiecit. **Ca. n. mea uere est cib<sup>o</sup>: et sa. me. re. est pot<sup>o</sup>.** **CHRY.** Hoc autē dicit: aut et credāt his que dicta sunt: vt nō estiment eni gna et parabolaz esse: sed sciāt qm̄ omnino op<sup>o</sup> et ter māducare corp<sup>o</sup> chrisi. aut uult dicere qd<sup>o</sup> uer<sup>o</sup> cibus est hic qui aīam saluat. **AVG.** Uel aliter: Cum ci bo et potu id apperāt homines et nō eluriāt neq; siti ant: hoc ueraciter nō p̄stāt nisi iste cib<sup>o</sup> et potus: qui eos a quib<sup>o</sup> sumis immortales et incorruptibiles facit. i. societas ip̄a sanctorū ubi par erit: et unitas plēa atq; pfecta: ppter ea domin<sup>o</sup> noster corp<sup>o</sup> et sanguis nē suū in eis reb<sup>o</sup> cōmēdauit: que ad unū aliqd<sup>o</sup> redi gunt ex multis. nāq; aliud. s. panis ex multis granis in unū cōstat: aliud. s. uinū ex multis acinis cōfluit. Deinde iam exponit quid sit māducare corp<sup>o</sup> eius: et sanguinē bibere dicens: Qui mādu. me. car. et bibe. me. san. in me ma. et ego in illo. Hoc est ergo mādu care illā escā: et illū bibere potū: in chriso manere: et chrisū in se habere. Et p hoc qui nō manet. i. chri sto: et in quo nō manet chris<sup>o</sup>: pculdubio nec mādu cat ei<sup>o</sup> carnē: nec bibit ei<sup>o</sup> sanguinē: sed magis tā te rei sacramētū ad iudiciū sibi māducatur et bibit.

**CHRY.** Uel aliter cōtinuat: qz p̄miserat se man ducantib<sup>o</sup> vitā eternā: vt ergo hoc cōfirmet induxit Qui mādu. me. car. et ego in illo. **AVG.** de uer. do. Multi q̄ dē qui uel corde ficto carne illā māducāt: et sangui nē bibūt: uel cū māducauerit apostate sūt: nūquid manēt in chriso: et chris<sup>o</sup> in eis? Sed est pfecto qd<sup>o</sup> dam mod<sup>o</sup> māducādi illā carnē: et bibēdi illum san guinē: quomodo qui māducauerit et biberit: in chris to manet et chris<sup>o</sup> in eo. **AVG.** xxi. de ciuita. dei: Hoc est illi qui nō sacramētore<sup>o</sup> trā: s. reuera coz p<sup>o</sup> chrisi māducatur: et sanguinē bibunt. **CHRY.** Et qz ego uiuo: manifestū ē qd<sup>o</sup> ipse uiuet. et ad hō ostēdēdū subiūgit. Si. mi. me. vi. pa. et ego vi. p. pa. et qmā. me. et ipse vi. p. me. Ac si dicat: Quis ego sicut p̄r. et ne in

genitū estimes adiecit: Propter p̄rē: p̄rē sibi esse p̄ncipiū occulte insinuat. qd<sup>o</sup> autē dicit: Qui mandu cat me: et ipse uiuet ppter me: nō de vita sim plr hōic sed de app̄bata. Et enī etiā infideles uiuit: nō mō ducātes de carne illa: sed neq; de resurrectōe cōi hō dicit. et enī oēs suscitabunt: sed de gloriola et merce dē hūte. **AVG.** Nō autē ait: Sicut māduco p̄rē: et ego uiuo ppter p̄rē: et qui māducatur me: et ipse uiuet ppter me. Nō. n. fili<sup>o</sup> p̄ticipatiōe p̄ris fit melior: sic p̄ticipatiōe filij p̄nitatē corpis ei<sup>o</sup> et sanguis quod illa manducatio et potatio significat: nos efficiunt meliores. Si ergo ita dictū est: Quis uiuet ppter p̄rē. qz ipse de illo est: sine detrimento eq̄litas dictū est: nec tñ eandē nrām et suā equalitatē significauit: is grām mediatoris ostēdit. Si autē s. m. id accipimus: Quis uiuet ppter patrem. quod alibi ait: Pater maior me est: hec uerba ita dixit: Sicut misit me pater. Ac si diceret: vt ego uiuo ppter patrem. i. ad illū tar q̄ ad maiorē referā vitā meā: exinanitio mea fecit: i. q̄ me misit. vt autē quis uiuat ppter me: p̄ticipatio fa cie: qz māducatur me. **HYLA.** viii. de tri. De ueritate igit<sup>o</sup> carnis et sanguinis chrisi: nō relict<sup>o</sup> est ambigē di loc<sup>o</sup>: nūc. n. ex ip̄i<sup>o</sup> dñi p̄fessioe et fide nra uere ca ro est: et uere sanguis ē. h. ergo uite nre causa ē: qd<sup>o</sup> i nobis carnalib<sup>o</sup> manēt p carnē chrisi habem<sup>o</sup> ui turis nobis: p eū ea cōditōe q̄ uiuit ille p p̄rē. Si ergo nos nālī s. m. carnē p eū uiuim<sup>o</sup>. i. nām carnis sue adepti: quō nō nālī s. m. spū in se p̄rē habeat: cū uiuat ipse p p̄rē: p p̄rē autē uiuit: cū natiuitas nō aliena ei intulit diuersamq; nām. **AVG.** Ut at illū panē māducando uiuamus: qui eternā vitā ex nobis habere nō possumus: de celo descendit. vnde sequit<sup>o</sup>: **Hic est panis qui de celo descendit.** **HYLA.** x. de triui. De panē hic dicit: ac ne uerbi uirt<sup>o</sup> atq; natura defecisse existimare<sup>o</sup> in carnē: panē carnē nō ex humana cōceptōe origo eē corpis ei<sup>o</sup> extima res: oū celeste esse corp<sup>o</sup> ostēdit. at uo cū panis ē: assū pti p uerbū corpis est p̄fessio. **THEO.** Nō. n. purū deū comedim<sup>o</sup>. nā et ipalpabilis et incorpore<sup>o</sup> est: neq; n. homis puri carnē comedim<sup>o</sup> que nil posset pficere. sed quia de<sup>o</sup> carnē sibi uniuert: caro ei<sup>o</sup> uirt<sup>o</sup> catua existit: nō qd<sup>o</sup> in dei naturā trāserit: s. s. m. qn̄ dam igniti ferri consuetudinē: quod et ferrū manet et ignis actū ostēdit. sic et caro dñi uiuificatiua est: tanq; caro uerbi dei. **BED.** Et vt ostēderet distan tiam ymbre et lucis: t̄p̄i et ueritatis subiūxit: Non sicut māducauerūt patres uestri manā et mortui sūt qui māducatur hūc panē uiuet in eternū. **AVG.** qz aut illi mortui sūt: ita uult intelligi: vt nō uiuāt i eternū. Nā t̄p̄aliter et h̄ p̄fecto moriētur: qd<sup>o</sup> chrisū māducāt: sed uiuūt i eternū: quia chris<sup>o</sup> ē uita eīna. **CHRY.** Si. n. possibile fuit sine messe et frumēto et alijs h̄mōi. xl. annis illorū vitā conseruare: multo magis nunc cibo spūali hoc facere poterit: cui<sup>o</sup> illa erāt figure. frequēter aut vitā reppromittit: quia nū bil est ita delectabile hōibus. vnde et in ueteri tes<sup>o</sup> lōgitudo uite p̄mittēbat: hic autē uita finē non h̄ns. Simul etiā per hoc ostēdere uult: quoniam sentētiaz mortu tradentē p p̄cō nūc solū: vitā eternā cōtra rio p̄mittēs. Sequit<sup>o</sup>: **Hec dixit in synagoga docēs i capharnaū.** ubi. s. plurime uirtutes eius sunt facte.







**CHRY.** i. spūalia sunt: nihil habētia carnale: neq; cōsequētia naturalē: sed eruta sunt ab omni tali ne cessitate que in terra: et a legib<sup>9</sup> que hic posite sunt.

**AVG.** Si ergo intellexisti spūalr: spūs et vita tibi sunt: si intellexisti carnaliter: etiam sic spirit<sup>9</sup> et vita sunt: sed tibi nō sunt. Dixim<sup>9</sup> enī hic om̄m cōmēdas se in māducatōe carnis sue: et potatōne sanguis sui et in illo maneam<sup>9</sup> et ipse in nobis: hoc autē quid fac nisi charitas: Charitas autē dei diffusa est in cordib<sup>9</sup> nostris p̄ spūsanctū qui dat<sup>9</sup> est nobis: ergo spirit<sup>9</sup> ē qui uiuificat. **CHRY.** Et q̄a de carnali audiētia supra locut<sup>9</sup> est subiungit: Sed sunt quidā ex vobis q̄ nō credūt. Dicēs quidā: discipulos excepit: suā autē dignitatē ondit occulta reuelas. **AVG.** Nō dixit: Sūt quidā in nobis qui nō intelligūt: sed eāz dicit quare nō intelligāt. **Prop̄eta.** n. dixit: Nisi credide ritis: nō intelligētis. nā qui resistit: quō uiuificatur? **Auerfari?** n. radio lucis quo penetrād<sup>9</sup> est: nō auer rit acie: sed claudit mētē: credāt et apiāt: et illumina bunt. **CHRY.** Et ut discas: qm̄ ante hec verba et nō postq̄ murmurauerūt et scādalizati sunt: h̄ chri stas cognouerat: subiungit euāgelista dicēs: Sciebat .n. ab initio iesus qui cēt credituri: et q̄s traditur<sup>9</sup> cū eēt. **THEO.** Volēs p̄ h̄ nobis euāgelista onidē q̄ ante onidē mundi oīa cognoscebat: qd̄ diuinita tis erat indicū. **AVG.** Sed postq̄ distixit creden tes domin<sup>9</sup> a nō credētibus: exp̄ssit cām quare non credūt. vñ sequit<sup>9</sup>. Et dicebat: Propterea dixi vobis: quia nemo pōt venire ad me: nisi fuerit ei datū a pa tre meo. **CHRY.** q. d. Nō turbāt me: neq; stuporē iferūt qui nō credūt. Noui quib<sup>9</sup> dedit pater. Dixit autē hoc: ut ondat qm̄ nō illozū glīam cōcupiscēs h̄ dicebat: et ut suadeat eis q̄ p̄m̄ eī excusimēt deum et nō ioseph. **AVG.** Ergo et credere dat nobis: nō enī nihil est credere. Si. n. magnū quid est: gaude qz credidisti: sed noli extolli. qd̄. n. habes: qd̄ nō accepi sti? **AVG.** de p̄destinatōne sanctorū: Hoc autē do nū quibusdā dari et quibusdā nō dari oīo nō dubi tat: q̄ nō vult manifestissimis sacris lris repugnare. **Lur autē nō oib<sup>9</sup> def:** fidelē mouere nō debet q̄ cre dit ex vno oēs isse in cōdēnatiōem iustissimā: ita vt nulla dei eēt iusta rep̄hēsiō: et si null<sup>9</sup> inde liberare tur: vnde cōstat magnā eē grām q̄ plurimi liberāf. **Lur autē istū pot<sup>9</sup> q̄ illuz liberet:** inscrutabilia sūt iu dicia eius: et inuestigabiles vie eius. Sequit<sup>9</sup>: Ex hoc multi discipuli ei<sup>9</sup> abierūt retro: et iā cūz illo nō am bulabāt. **CHRY.** Nō dixit: Recesserūt: s̄ Abierūt retro: ab ea que s̄m virtutē ē auditōe: et quā hēbant olim fidem pdiderūt. **AVG.** Et p̄cisi a corpe vitaz pdiderūt: q̄ forte in corpe nec fuerūt: inter non cre dētes et ipsi reputati sunt. Abierūt retro nō pauci s̄ multi post sathanā: nō post christū: quomodo de q̄ buidā feminis dicit apostolus: Quedā cōuerse sunt retro post sathanā. **Petrū autē nō repulit domin<sup>9</sup> retroire post sathanā: sed fecit post se ire.** **CHRY.** Querit autē aliquis quod temp<sup>9</sup> erat verba dūpen sandi bis que cōstructa erāt nocentū: multa qdem ruitas et necessitas: Quia enī instabāt cibū corpale petentes: et eius qui sub patrib<sup>9</sup> dat<sup>9</sup> ē reminiscētes: onidēt qm̄ oīa illa typus erāt: meminir tibi spirita lia. **Non igit scādalizari oportebat: sed interrogare cōgruū erat: quare illozū amentie scādalū fuit: non**

indissolubilitatis eozū que dicebant. **CHRY.** Et hoc etiā forte factū ē ad cōsolatōem nrām: quoniā aliquādo cōtingit vt homo dicat vey: et quod dicit nō capiatur: atq; illi qui audiūt scādalizent<sup>9</sup> et disce dant. Peniter autē hoīem dixisse quod verū ē. dicit enim apud se homo: Non debui sic dicere: et sic do mino contigit. Dixit: et pdidit multos. sed nō turba tur ipse: quia ab initio nouerat: qui nō essent credē tes. nos si nobis contigat conturbamur: solatiū in domino inueniam<sup>9</sup>: et tamē caute verba dicamus.

**BED.** Sciebat autē domin<sup>9</sup> de alijs discipulis qui remāserūt: an vellent abire: sed tñ eos interrogauit vt fides eoz mōstraret et alijs imitāda pponeretur. seq̄: Dixit ergo iesus ad. xij. Nūqd̄ et vos vul. abire?

**CHRY.** Per hūc autē modū oportebat eos trahi. nā si eos laudassent: passi essent aliqd̄ humanū: etiā stimātes se grām christo facere: euz nō relinquēdo: onidēs vō se nō indigere eoz sequela: magis eos de tinuit. nō autē eis dixit: Abire. hoc. n. eēt eos expellē: s̄ interrogauit eos an vellent abire: anferēs eis vim et necessitatē: et volēs eos verecūdia coartari. ex neces sitate. n. detineri par eēt: ac si abirēt. **Petr<sup>9</sup> autē fra trū amator: amicitie cōseruator: p̄ toto n̄idet colle gio. vñ seq̄: R̄ndit ergo ei si. pe. Dñe ad quē ibim<sup>9</sup>?**

**AVG.** q. d. Repellis nos a te: da nobis alteruz ad quē ibim<sup>9</sup> si te relinqm<sup>9</sup>. **CHRY.** Hoc autē verbuz multe ē amicitie onisiū: qz. i. christ<sup>9</sup> eis honorabilis or erat q̄ p̄s et m̄s: deinde vt nō videat h̄ pptēa dicere: qz nō eēt q̄ eos recipēt subiungit: Verba vite eterne habes. Audiēs. n. m̄m̄ dicētē: qm̄ resuscitabo eū: et hēbit vitā eternā: onidit se recordari eozū q̄ dicta sunt verboz. et iudei qd̄ dicebāt: Dic ē fili<sup>9</sup> ioseph. hic vō dicit: Et nos credim<sup>9</sup> et coguim<sup>9</sup> qz tu es christ<sup>9</sup> fili<sup>9</sup> dei. **CHRY.** Credidim<sup>9</sup>. n. vt cogite renū. nā si p̄s cognosce: deinde credē velle: nec cogiscēm<sup>9</sup> nec credē valerem<sup>9</sup>. Hoc credim<sup>9</sup> et coguim<sup>9</sup>: qz tu es x̄ps fili<sup>9</sup> dei. i. qz ip̄a vitā eterna tu es: et nō vas in carne et sanguie tuo nisi qd̄ es. **CHRY.** Quia vō petr<sup>9</sup> dixerat: Et nos credim<sup>9</sup>: oīs de col legio credētū exipit iudā. vñ seq̄: R̄ndit ḡ eis ies<sup>9</sup> Nōne ego vos. xij. elegi: et vn<sup>9</sup> ex vobis diabol<sup>9</sup> est: Qd̄ autē dicit tale ē: ne estimetis q̄ secuti estis me: nō redarguā malos: dignū autē ē hic querē: q̄re nūc nihil dicit discipuli: sed postea formidātes dicunt: Nūquid ego sū onis: s̄ nōdū petr<sup>9</sup> audierat. Vade retro me sathana: et pp̄ hoc timorē non habuit. nūc etiā nō dicit: An<sup>9</sup> ex vobis me tradet: sed diabol<sup>9</sup> ē. ideo nesciebāt qd̄ dicebat: sed maliciā estimabāt vt tupari solū. accusant autē hic x̄pm̄ gētiles insipiēter nō enī electio ei<sup>9</sup> vim infert his q̄ futura sūt: s̄ i vos lūtate positū ē saluari et p̄ire. **BED.** Vel dicit dū: q̄ ad aliud elegit. xi. et ad aliud vnū. xi. elegit vt i aplica dignitate pseuerarent. vnuz elegit: vt p̄ pditiōis ei<sup>9</sup> offm̄ salutē oparet hūani generi. **AVG.** Elect<sup>9</sup>. n. ē iste: de q̄ nolēte et nesciēte magnū aliqd̄ bōi fiet. Sic. n. iniq̄ male vti<sup>9</sup> bonis opib<sup>9</sup> dei: sic ecōtra de<sup>9</sup> bñ vti<sup>9</sup> malis opib<sup>9</sup> hoim. Quid iuda peius: s̄ malo ei<sup>9</sup> bñ vti<sup>9</sup> ē onis: tradi se ptulit: vt nos redimēt. Pōt etiā sic itelligi qd̄ ait. xij. elegi: qz ofecrat<sup>9</sup> ē duodena ri<sup>9</sup> numer<sup>9</sup> eoz: q̄ p̄ q̄tuor cardines mundi trinitatē fuerāt denūciaturi. nō autē qz perit inde vn<sup>9</sup>: iō illi<sup>9</sup> numeri bonoz adēpt<sup>9</sup> ē. nam in locū pereūtis alijs



subrogatus est. GRE. xiiij. moza. Capitis aut noie  
centes corpus cu de pueris hoie dicit: Un<sup>o</sup> ex vobis  
diabolus est. vnde euāgelista exponēs subdit: Dice-  
bat aut de iuda simonis schariotis: hic. n. erat tradi-  
tur: cū esset vn<sup>o</sup> de. xiiij. CHRY. Considera christi  
sapiētia. neq. n. christ<sup>o</sup> eū manifestū fecit: ne inuere  
cūdū faciat: et sic litigiosior fiat. neq. eū latē pmittit:  
ne estimās se latē sine timore oparef. CA. VII.

**P**ost hec autē ambulabat ie-  
sus in galileā. Non eni uo-  
lebat in iudeā ambulare: qz  
quererēt eū iudei interficere. Erat  
autē in pximo dies festus iudeozuz  
cenophegia. Dixerūt autē ad eū fra-  
tres eius: Transi hinc: et uade in iu-  
deam: ut et discipuli tui uideāt opa  
tua que facis. Nemo quippe in oc-  
culto quid facit: et querit ipse in palā  
esse. Si hec facis: manifesta teipsum  
mundo. Neq. eni fratres eius cre-  
debant in euz. Dicit ergo eis iesus:  
Tempus meū nondū aduenit: tēp<sup>o</sup>  
autē uestrū semp est paratū. Non  
potest mūdus odisse uos. De autē  
odit: quia ego testimoniū phibeo de  
illo: quia opa eius mala sunt. Vos  
ascēdite ad diē festū hūc. Ego enim  
non ascēdā ad diē festū istuz: quia  
meū tempus nondū impletum est.

AVG. Futurū erat ut aliquis fidelis christi abs-  
cōderet se ne a psecutorib<sup>o</sup> inueniret: et ne illi p cri-  
mine obijceret latibulū pcessit in capite: qd in mem-  
bro cōfirmaret. vnde dicit: Post hec ambu. iesus i  
gali. nō eni uole. in iude. ambu. quia quere. eū iudei  
interficere. BED. Nec uerborū cōnexio talis ē: ut  
intelligam qm in medio multa geri et fieri potuerūt  
Iudea aut et galilea regiōes sunt palestine. puincie  
sed iudea dicta est a tribu iuda: nō tamē solū illa re-  
gio quā trib<sup>o</sup> iuda sed et illa quā trib<sup>o</sup> beniamī possi-  
debat iudea dicta est: quia ex tribu iuda reges orie-  
bant. galilea uero dicit: eo q lacteū populū. i. cādū  
dū gignat. galilea. n. grece: latine lac dicit. AVG.  
Sic aut hoc domin<sup>o</sup> dixit: quasi nō posset ambula-  
re inter iudeos: et nō occidi a iudeis. Dāc. n. potētiā  
quādo uoluit demonstrauit: sed infirmitati nostre p-  
bebat exemplū: nō ipse pdiderat p. arē: sed nostrā cō-  
solabat fragilitatē. CHRY. Sed et illud est dicere  
qm que ueritatis ostēdat: et que humanitatis. etenī  
fugiebat psecutores ut homo: et apparebit eis ut de-  
vtrūq. uere eris. THEO. Secessit etiā nūc in ga-  
lileā: quia nondū passiois aderat temp<sup>o</sup>. Unde uo-  
nū reputabat in medio inimicorū manere: et magis  
ipos ad odium incitare. vnde et consequēter temp<sup>o</sup>.

describit cum subdit: Erat aut in pximo dies festus  
iudeozū cenophegia. AVG. Quid hic cenophegia  
qui scpturas legerūt nouerūt: faciebāt tabernacula  
in die festo ad similitudinē tabernaculozū in qbus  
habitauerūt: cū ex egypto educti pegrinarē in eze-  
mo: celebrabāt et hoc diē festū remiscētēs benefi-  
ciorū dñi: qui tamē occisuri erāt dñm. Appellabāt  
aut apud iudeos dies festus: cū tamē nō esset vnus  
sed plures. CHRY. Ostēdit igit p hoc euāgelista:  
qm multū temp<sup>o</sup> ptermisit. Lū. n. domin<sup>o</sup> sedit i mō-  
te: erat ppe dies fest<sup>o</sup> pasche. Hic aut cenophegie me-  
minit: et in quibz intermedijs mētib<sup>o</sup> nihil aliud no-  
bis enarrauit: nisi miraculū panū et allocutōem fa-  
ctam ad eos qui comederūt. Quia. n. idēficiēt signa  
faciebat et disputabat: nō poterāt euāgeliste omnia  
enumerare: sed illa pcpue studuerūt dicere. p qbus  
aut querela aut cōtradictio quedā a iudeis subseq-  
batur: quod et hic apparet. THEO. Quia enī frēs  
ei<sup>o</sup> uiderāt ipm nō esse paratū ad ascēdēdū subditur  
Dixerūt aut fratres ei<sup>o</sup> ad eū. Transi hinc: et uade in iu-  
deam. BED. Ac si dicant: Tu signa facis: et pauci  
ea uident. transi ergo ad regiā urbē: ubi sunt pncipes  
et uisus signis: laudē cōsequaris ab eis. Sed qā non  
omēs discipuli semp dominū sequebāt: sed eoz mlti  
in iudea erāt: ideo subdit: Ut et disci. tui uide. opa  
tua que facis. THEO. i. turbe que sequunt te. non  
.n. de. xii. dicit discipulis: sed de alijs qui cōuersabā-  
tur cū illo. CHRY. Cum aut auditis: Fratres dñi  
marie cogitate osanguinitatē: nō iterū parietis illā  
ppaginē. Sicut. n. in sepulchro: ubi positū est corp<sup>o</sup>  
dñi: nec ante nec postea motū: iacuit: sic uer<sup>o</sup> ma-  
rie: nec ante nec postea quicq. mo: tale cōcepit. opa  
quidē dñi discipulos nō latebāt: sed istos latebat.  
et ideo dicebāt: Ut disci. tui uide. ope. que tu facis.  
Loquebant aut prudētia carnis: uerbo quod caro  
factū est. vnde et subdit: Nemo quippe in occulto  
aliquid facit: et querit ipse in palā esse. Si hoc facis:  
manifesta teipm mūdo. q. d. Facis miracula: appa-  
re hōibus: ut laudari possis ab hōibus. nam qui euz  
uident monere glorie ipsi cōsultūt: et quia humanaz  
glīam requirebāt: in eum nō credebāt. vnde sequit<sup>r</sup>  
Neq. n. fratres ei<sup>o</sup> crede. in eū. L. hystū. n. cōsanguī-  
neū potuerūt habere: credere aut in eū ipa ppiquū-  
tate fastidierūt. CHRY. Dignū est aut mirari euā-  
gelistarū morē ueritatis amicitū: qualiter nō uerecū-  
dant dicere ea que magistro uident ferre iniurias: sed  
hoc maxime studuerūt enūciare. Nō. n. puas: habet  
detractōem q. fratres ei<sup>o</sup> decredebāt: et uident quidē  
initū uerborū quasi amicorū esse. Multe aut ama-  
ritudinis erāt que dicebāt: quia de formidine et de  
amore glorie eum uocāt. nam dicit: Nemo i ocul-  
to aliquid facit. Quod erat dicere. Formidine in eu-  
santiū et simul suspiciatū que fiebat non uere facta  
esse. Per hoc aut q. dicit. Et querit ipse in palā esse:  
amozē glorie notāt. Hyst<sup>o</sup> aut māstete eis respon-  
dit: docēs nos nō indigne ferre: si aliqui etiaz uiles  
nobis cōsiliēnt. Sequit<sup>r</sup> enī: Dicit eis iesus: Temp<sup>o</sup>  
meū nondū aduenit: temp<sup>o</sup> aut uestrū semp ē parū.  
BED. Ne aut uideat hoc cōtrariū ei qd apls dicit:  
At ubi uenit plenitudo tps: misit de<sup>o</sup> filiū suū: refer-  
rendū est quod hic dicit: nō ad temp<sup>o</sup> natiuitatis:  
sed ad temp<sup>o</sup> glouificatiōis. AVG. Dabāt enī illi

...describit cum subdit: Erat aut in pximo dies festus iudeozū cenophegia. AVG. Quid hic cenophegia qui scpturas legerūt nouerūt: faciebāt tabernacula in die festo ad similitudinē tabernaculozū in qbus habitauerūt: cū ex egypto educti pegrinarē in eze-mo: celebrabāt et hoc diē festū remiscētēs benefi-ciorū dñi: qui tamē occisuri erāt dñm. Appellabāt aut apud iudeos dies festus: cū tamē nō esset vnus sed plures. CHRY. Ostēdit igit p hoc euāgelista: qm multū temp<sup>o</sup> ptermisit. Lū. n. domin<sup>o</sup> sedit i mō-te: erat ppe dies fest<sup>o</sup> pasche. Hic aut cenophegie me-minit: et in quibz intermedijs mētib<sup>o</sup> nihil aliud no-bis enarrauit: nisi miraculū panū et allocutōem fa-ctam ad eos qui comederūt. Quia. n. idēficiēt signa faciebat et disputabat: nō poterāt euāgeliste omnia enumerare: sed illa pcpue studuerūt dicere. p qbus aut querela aut cōtradictio quedā a iudeis subseq-batur: quod et hic apparet. THEO. Quia enī frēs ei<sup>o</sup> uiderāt ipm nō esse paratū ad ascēdēdū subditur Dixerūt aut fratres ei<sup>o</sup> ad eū. Transi hinc: et uade in iu-deam. BED. Ac si dicant: Tu signa facis: et pauci ea uident. transi ergo ad regiā urbē: ubi sunt pncipes et uisus signis: laudē cōsequaris ab eis. Sed qā non omēs discipuli semp dominū sequebāt: sed eoz mlti in iudea erāt: ideo subdit: Ut et disci. tui uide. opa tua que facis. THEO. i. turbe que sequunt te. non .n. de. xii. dicit discipulis: sed de alijs qui cōuersabā-tur cū illo. CHRY. Cum aut auditis: Fratres dñi marie cogitate osanguinitatē: nō iterū parietis illā ppaginē. Sicut. n. in sepulchro: ubi positū est corp<sup>o</sup> dñi: nec ante nec postea motū: iacuit: sic uer<sup>o</sup> ma-rie: nec ante nec postea quicq. mo: tale cōcepit. opa quidē dñi discipulos nō latebāt: sed istos latebat. et ideo dicebāt: Ut disci. tui uide. ope. que tu facis. Loquebant aut prudētia carnis: uerbo quod caro factū est. vnde et subdit: Nemo quippe in occulto aliquid facit: et querit ipse in palā esse. Si hoc facis: manifesta teipm mūdo. q. d. Facis miracula: appa-re hōibus: ut laudari possis ab hōibus. nam qui euz uident monere glorie ipsi cōsultūt: et quia humanaz glīam requirebāt: in eum nō credebāt. vnde sequit<sup>r</sup> Neq. n. fratres ei<sup>o</sup> crede. in eū. L. hystū. n. cōsanguī-neū potuerūt habere: credere aut in eū ipa ppiquū-tate fastidierūt. CHRY. Dignū est aut mirari euā-gelistarū morē ueritatis amicitū: qualiter nō uerecū-dant dicere ea que magistro uident ferre iniurias: sed hoc maxime studuerūt enūciare. Nō. n. puas: habet detractōem q. fratres ei<sup>o</sup> decredebāt: et uident quidē initū uerborū quasi amicorū esse. Multe aut ama-ritudinis erāt que dicebāt: quia de formidine et de amore glorie eum uocāt. nam dicit: Nemo i ocul-to aliquid facit. Quod erat dicere. Formidine in eu-santiū et simul suspiciatū que fiebat non uere facta esse. Per hoc aut q. dicit. Et querit ipse in palā esse: amozē glorie notāt. Hyst<sup>o</sup> aut māstete eis respon-dit: docēs nos nō indigne ferre: si aliqui etiaz uiles nobis cōsiliēnt. Sequit<sup>r</sup> enī: Dicit eis iesus: Temp<sup>o</sup> meū nondū aduenit: temp<sup>o</sup> aut uestrū semp ē parū. BED. Ne aut uideat hoc cōtrariū ei qd apls dicit: At ubi uenit plenitudo tps: misit de<sup>o</sup> filiū suū: refer-rendū est quod hic dicit: nō ad temp<sup>o</sup> natiuitatis: sed ad temp<sup>o</sup> glouificatiōis. AVG. Dabāt enī illi



cōsiliū de sequēde glorie: veluti seculariter et terreno affectu mouētes ne esset ignobilis: et latitaret. Sed vñs voluit ipam celsitudinē p hūilitatis viā sternere. **Dicit ergo: Tēpus meū. i. glorie mee: qua veniā i altitudie indicatur. Nō dū venit. Tēpus autē ve. i. mūdi gloria semp ē patū. Et quī nos dñi corpus sumus: qñ nobis insultāt amatores hui⁹ seculi: oicam⁹ eis: Tēpus vestrū adest patū: tēpus nostrū nōdum aduenit. excelsa enī patriā: humilis viā. Qui rectusat viā: qd qrit patriā: **CHRY.** Uel aliter: Uides aliud ecclesie insinuari. fortassis enī eū prodere volēbat et tradere iudeis. iō dicit: Tēpus meū nōdū aduenit. hē tēpus crucis et mortis. Tēpus autē vestrū semp ē patū. qz tñ vos semp sitis cū iudeis: nō interficiēt vos eadē cū illis zelātes. vñ seq̄: Nō pōt vos odiūse mūdus: me autē odit qz ego testi. pbi. de illo. qz opa eius mala sūt. q. d. qualiter mundus eos odit: q eadē cū ipō volūt et p eisdē studēt: me autē odit: quī redarguo eū. Intantū ergo gloriā hominū nō querō q nō p̄mittō eos redarguere: lz scia ex hōdiū nasci: et morte nitētari. Per hē etiā oñdit q odiū iudeorū cōtra eū cōcitabat publica redargutio: nō at sabbati solutio. **THEO.** Uel dñs cōtra duo de qz bus illi eū arguebat: alia duo iducit. Cōtra formidī nē quidē dicit: q opa mūdi redarguit. i. opa eorū q mūdāna sapiūt: quod nō faceret si formidolosus esset. sed cōtra inanē gloriā misit illos ad festū. vñ seq̄ tur. Vos ascēditē ad diē festū hūc. nā si vane glorie passione detineret: retinuisset eos secū: nā glorie cupiditōsauerūt multos habere qui sequātur eos. **CHRY.** Doc etiā dicit oñdens q eis blādiri n̄ vult: cōcedit eis iudaica facere. **AVG.** Uel aliter: Vos ascēditē ad diē festū hūc. vbi gloriā hūanā queritis: vbi extēdere vultis carnalia gaudia: nō eterna cogitare. Seq̄: Ego autē nō ascēdā ad diē festū istū. **CHRY.** Scilicet mō vobiscū: qz meū tēpus nōdū implētū ē. i. futuro enī pascha crucifigēdus erat. **AVG.** Uel meū tēpus. i. glorie mee nōdū aduēit: ipse erit diēs fest⁹ me⁹: nō diēb⁹ istis pcurēs et trāsfiēs: sed pmanēs in eternū. Ipsa erit festiuitas et gaudiū sine fine: et nitas sine labore: feniitas sine nube.**

**Hec cū dixisset: ipse mansit i galilea. Ut autē ascēderūt fratres e⁹ tūc et ipse ascēdit ad diē festū nō manifeste: sed quasi in occulto. Iudei ergo querebāt eū in diē festo: et dicebāt. Ubi est ille? Et murmur multus erat in turba de eo. Quidā enī dicebant quia bon⁹ est: alij autē dicebant nō: sed seducit turbas. Nemo tamē palā loquebatur de illo ppter metum iudeorū.**

**CHRY.** Quia dixerat dñs: Nō ascēdā vobiscū in principio denegauit ascēsum: vitās irā frementiū iudeorū. vñ dicit: Hec cū dixisset: ipse: Māst i galilea postea ve. ascē. vñ seq̄: Ut autē ascē. fratres ei⁹: tunc et ipse ascēdit. **AVG.** Ascēdit autē nō gloriari tēpo

raliter: s; aliqd docere salubriter: de festo eterno ad monere. **CHRY.** Uel ascēdit: nō vt patiat: sed vt alios erudiat. Latēter autē ascēdit. poterat enī manifeste ascēdere: et detinere eorū iordinatū imperiū: qd multoties fecit. sed nolebat hōtinuo facere: ne magis suā diuinitatē denudaret: et vt incarnatio ei⁹ certior esset: et vt nos erudiret ad virtutē. Ut igit dicerem⁹ qd nos oporteat facere: q nō possum⁹ psecutores detinere: voluit latēter ascēdere. Nō autē dixit in occulto: vt oñdat dispēsatiōe hō eē factū. Si enim oia vt de⁹ ageret: quō possem⁹ nos scire incidentes hūanis piculis qd oporteat facere? **AVG.** Uel occulte ascēdit: qz fauorē hominū nō querit: nō pōp stipatiū se turbarū delectat. **BEDA:** Mystice atē designat qz singulis qbusqz carnalib⁹ humanā gloriā querētib⁹ dñs manet i galilea: que iterptat trās migratio facta. i. i mēbris suis: q trāsmigrāt de vitijs ad virtutes: et i eis p̄ficiūt. Postmodū vō dñs ascēdit: qz mēbra christi nō hui⁹ vite: sed eterne gloriā querūt. Occulte autē dñs ascēdit: qz ois gloria ei⁹ est ab itus. i. de corde puro et cōsciētia bona et fide non ficta. **AVG.** Uel qz quasi latēter ascēdit: aliqd significare voluit. Omnia enī q dicta sūt antiquo populo israel: vmbre fuerūt futuroz: et scenophegia vmbra erat futuroz. Dia ergo q fiebat i figura: manifestant in nobis. Ascēdit ergo i occulto: figura ei⁹ erat ipm eē in occulto. In ipō diē festo christ⁹ latebat: qz ipse diēs fest⁹ christi mēbra peginatura significabat. Ille enī ē in tabernaculis: q se i mūdo eē intelligit peregrinū. Scenophegia autē erat celebratio tabernaculorū. Seq̄: Iudei autē querebāt eū in diē festo: et dicebāt: Ubi ē ille? **CHRY.** Ex mltō odio et inimicitia: neqz enī nominatiz vocare volebāt. Nō autē multa erat eis i festiuitate reuerētia: nec multa religio: qz a festiuitate credebāt christū fraudulēter detinere. Seq̄: Et mur. mul. erat de eo in turba. **AVG.** Murmur erat de cōtentiōe quā cōuenienter exponit dices: Quidā ei⁹ dice. qz bon⁹ ē. alij autē dice. nō sed seducit turbas. Quicūqz emicuerit i aliq ḡra. alij dicūt: bon⁹ ē. alij nō: sed seducit turbas. Nō autē dictū ē de deo valet ad cōsolationē de quocūqz hoc dictū fuerit christiano. Et qdē si seducere est: nec christus seductor. nec quisqz debet seductor esse christian⁹. Si autē seducere aliūde aliqūe ad aliud p suadēdo ducere ē. querēdū ē vñ et quo? Si a bono ad malū mal⁹ seductor: ē: si a malo ad bonū: bonus ē. et vtinā sic omēs seductores vocemur et simus. **CHRY.** Igit illā quidē estimo opinionē multitudine esse: qua. s. dicebat bon⁹ esse: hāc vero pncipū et sacerdotū: qd oñditur p hō q dicit: Seducit turbas. nō dicit: Seducit nos. Sequit: Nemo tñ palā loquebat de illo: pp me. i. **AVG.** Eoz. s. qui dicebant bon⁹ ē nō. q dicebāt. seducit turbas. Hec enī clarior sonabāt. Sed bon⁹ ē pressus susurrabant. **CHRY.** Quidē autē eorū q pncipant corruptionez. hī aut qui pncipatibus subijciunt: sani quidē erant iudicio: sed non habebāt libertatē dicēdi: qd maxie multitudinis est.

**Jam autē diē festo mediāte ascēdit iesus in tēplū et docebat. Et mi**



rabant iudei dicētes: Quō hic lras scit cum non didicerit? Rndit eis iesus: et dixit: **Dea** doctrina non est mea: sed eius qui misit me. Siquis uoluerit uoluntatem eius facere: cognoscat de doctrina utrū ex deo sit an ego a meipso loqr. Qui a semet ipso loquitur gloriā propriā querit. Qui autē querit gloriā eius qui misit euz: hic uerax est: et iniusticia in illo non est.

**CHRY.** Dñs traditiōe sua auditores attētiōes facere uolēs: nō i p̄mis dieb⁹ ascēdit: sed circa solēnitatis mediū. vñ dicit: Jā autē die festo mediāte ascē. Jesus i tē. et doce. Qui ei p̄mis dieb⁹ eū quēsierūt: re p̄te eū p̄sentē uidētes: magis intēdebāt docēti: et q̄ bonū eū dicebāt et q̄ malū: illi quidē ut aliqd lucra renē et admirarenē: hi uero ut comprehenderēt.

**THEO.** Nā i p̄ncipio festi: bis q̄ festi erāt magis at tēdebāt. vñ postea ch̄ristū attēti⁹ audierūt. **AVGV.** Quātū enī dāc itelligi ipam festiuitatē diebus plurib⁹ celebrabāt. et iō dicit: Jā die festo mediāte i. cū illi⁹ diei festi tot dies remansissent quod p̄reris sent: ut etiā h̄ iplere q̄d ait: Nō ascēdā ad diem festū hūc. i. ad quē uos uultis p̄mū uel secūdū diē: ascēdit autē postea die festo mediāte. **AVG.** de questi. no. et ue. te. Tūc etiā ascēdit: nō q̄n ad diē festū s; q̄ si ad lucē. illi uero ascēderūt: quasi ad p̄frueudū de litijs diei festi. Ch̄risto uero ille fuit dies festus: quo passiōe sua redemit mundū. **AVG.** sup id. Ille at q̄ pus latebat docebat: et palā loquebat: et nō tenebat. Illud enī q̄d latebat erat cā exēpli: h̄ p̄tatis.

**CHRY.** Quid autē docebat n̄ dixit euāgelista: s; q̄d mirabiliter docebat: h̄ solū oñdit. tāta enī erat uirt⁹ docētis ut q̄ dixerāt: sed uicit turbas: trāsmutati mirarenē. vñ seq̄t. Et mirabant iudei dicētes: quō hic lit. scit: cū nō didicerit: Uide admirationē neq̄tia plenā nō enī dicit: q̄ i doctrina admirarenē: sed in aliā admirationē iciderūt. **AVG.** Dēs quidē quātū arbitro: admirabant: sed nō oēs cōuertebāt. Et vñ admiratio: q; mlti nouerāt vbi nat⁹: quēadmodū fuerit educat⁹. Nūq̄ eū uiderāt lras discēte: au diebāt tñ de lege disputātē: legis testimonia p̄ferētē q̄ nemo posset p̄ferre nisi legisset: nemo legeret: nisi lras didicisset: et iō mirabāt. **CHRY.** Ab hac autē q̄stione cognoscē debebāt: q̄n bec sciētia hūanitas nō erat i eo sed diuinit⁹: s; q; h̄ ipi uolebāt reuelare: sed i sola admiratiōe stabāt: dñs bec reuelauit.

Seq̄t ei: Rndit eis iesus et dixit: **Dea** doctrina nō ē mea: sed ei⁹ q̄ misit me. **AVG.** Uide autē B eē cōtrariū q̄d dicit: **Dea** et nō ē mea. nā si dixisset: **Ista** doctrina nō ē mea: nulla eēt q̄stio. Que ē ergo doctrina patris: nisi uerbū patris: Ipse ergo ch̄rist⁹ est doctrina patris: si uerbū p̄ris ē. Sed q; uerbū non pōt eē nulli⁹: sed ē alie⁹: et suā doctrinā dixit seipm et nō suā: q; patris ē uerbū: qd ē tā tuū q̄ tu: et qd tā non tuū q̄ tu: Si alicui⁹ es: qd es: Breuiter ergo h̄ mi

hi dixisse uidef: **Dea** doctrina si ē mea. ac si diceret: Ego nō sū a meipso. Sabellianā heresi; snia ista uis soluit: q̄ dicere aui sūt ipm eē filiū q̄ ē et p̄r: duo esse noia: sed ynā rē. **CHRY.** Uel suā dicit qm̄ eā uocauerat: nō suā aut qm̄ patris erat doctrina. Si si oia q̄ sūt patris ei⁹ sūt: ex hoc ipso q; patris ē: deberet eē et suā. Sed h̄ qd dicit: **Nō** ē mea: uehemēter oñdit et sui et patris ynā eē doctrinā: ac si diceret: Nihil habeo p̄mutatū aut diuersū: s; ita ago ut dico: ut non estimer aliud qd p̄ter patrē dicē uel agere. **AVG.** p̄mo de tri. Uel aliter: scdm̄ aliud suam dicit: scdm̄ aliud nō suā. scdm̄ formā dei suā: scdm̄ formā ferui nō suā. **AVG.** Si q; autē h̄ parū itellexerit: audiat cōsiliū qd dñs cōsequēter dat dicēs: Si q; uoluerit uolūtātē ei⁹ facere: et cognō. de doc. utrū ex deo sit: an ego ex meipso loquar: qd ē si q; uoluerit uolūtātē ei⁹ facere: h̄ ē credere i eū. ipe enī supra dicit: **Doc** ē op⁹ dei ut credatis i eū quē ipe misit. Quis autē hoc nesciat h̄ eē facere uolūtātē dei: opari op⁹ eius: Cognoscere autē h̄ ē itelligere. ergo noli itelligere ut credas: sed crede ut itelligas: q; nisi credideritis nō itel ligetis. **CHRY.** Uel h̄ ita dicit: ac si dicat: **Aufer** te irā et iūdiā et odiū: qd sine cā i me habetis: et nihil erit qd phibeat uos cognoscere: qm̄ dei uerba sunt q̄ loquor. Deide aliud iducit argumētū isolubile: ab his q̄ sūt i cōsuetudinē hominū nos erudiēs. vñ seq̄t. Qui a semet ipso loqr gloriā p̄p̄riā q̄rit. q. d. Qui alii quā p̄p̄riā uult istituere doctrinā: p̄pter nihil aliud h̄ uult q̄ ut gloriā acq̄rat. Si uero ego gloriā eius q̄ misit me q̄ro: cui⁹ grā aliena uelle uos docere: Et B ē quod subdit: Qui autē que. glo. eius q̄ misit illi: hic uerax ē: et iusticia i illo nō ē. **THEO.** q. d. Uerax sū: q; doctrina mea cōtinet ueritatē. Iniusticia i me nō ē: q; alteri⁹ gloriā nō uisurpo. **AVG.** Qui q̄rit gloriā p̄p̄riā antich̄rist⁹ ē. Dñs at noster magnū nobis exēplū p̄buit hūilitatis: oū habitu iuuen⁹ et hō querit gloriā patris: nō suā. sed tu qm̄ aliqd boni facis: gloriā tuā querit: qm̄ aliqd mali facis deo calumniā meditaris. **CHRY.** Uide ergo qm̄ cā quedam p̄pter quā humilitas de se dicit: bec ē ut credāt qm̄ nō desiderat gloriā neq; p̄ncipatū: et etiā p̄pter ibecillitatē audiētū: et ut doceat homines moderata sapore: et nihil de se dicere magnū: sed semp̄ humile.

**Nōne** moyses dedit uobis legē Et nemo ex uobis facit legē. Quid me queritis interficere: Respondit turba et dixit: Demonium habes. Quis te querit interficere? Respōdit iesus et dixi eis: Unū opus feci et omēs miramini. Propterea moyses dedit uobis circūcisionē: nō qd ex moyse est: sed ex patribus. Et in sabbato circūciditis hominē. Si circūcisionē accipit homo i sabbato ut non soluat lex moysi: mihi indigna mini quia totū hominē sanū feci in

... **Dea** doctrina non est mea: sed eius qui misit me. Siquis uoluerit uoluntatem eius facere: cognoscat de doctrina utrū ex deo sit an ego a meipso loqr. Qui a semet ipso loquitur gloriā propriā querit. Qui autē querit gloriā eius qui misit euz: hic uerax est: et iniusticia in illo non est. **CHRY.** Dñs traditiōe sua auditores attētiōes facere uolēs: nō i p̄mis dieb⁹ ascēdit: sed circa solēnitatis mediū. vñ dicit: Jā autē die festo mediāte ascē. Jesus i tē. et doce. Qui ei p̄mis dieb⁹ eū quēsierūt: re p̄te eū p̄sentē uidētes: magis intēdebāt docēti: et q̄ bonū eū dicebāt et q̄ malū: illi quidē ut aliqd lucra renē et admirarenē: hi uero ut comprehenderēt. **THEO.** Nā i p̄ncipio festi: bis q̄ festi erāt magis at tēdebāt. vñ postea ch̄ristū attēti⁹ audierūt. **AVGV.** Quātū enī dāc itelligi ipam festiuitatē diebus plurib⁹ celebrabāt. et iō dicit: Jā die festo mediāte i. cū illi⁹ diei festi tot dies remansissent quod p̄reris sent: ut etiā h̄ iplere q̄d ait: Nō ascēdā ad diem festū hūc. i. ad quē uos uultis p̄mū uel secūdū diē: ascēdit autē postea die festo mediāte. **AVG.** de questi. no. et ue. te. Tūc etiā ascēdit: nō q̄n ad diē festū s; q̄ si ad lucē. illi uero ascēderūt: quasi ad p̄frueudū de litijs diei festi. Ch̄risto uero ille fuit dies festus: quo passiōe sua redemit mundū. **AVG.** sup id. Ille at q̄ pus latebat docebat: et palā loquebat: et nō tenebat. Illud enī q̄d latebat erat cā exēpli: h̄ p̄tatis. **CHRY.** Quid autē docebat n̄ dixit euāgelista: s; q̄d mirabiliter docebat: h̄ solū oñdit. tāta enī erat uirt⁹ docētis ut q̄ dixerāt: sed uicit turbas: trāsmutati mirarenē. vñ seq̄t. Et mirabant iudei dicētes: quō hic lit. scit: cū nō didicerit: Uide admirationē neq̄tia plenā nō enī dicit: q̄ i doctrina admirarenē: sed in aliā admirationē iciderūt. **AVG.** Dēs quidē quātū arbitro: admirabant: sed nō oēs cōuertebāt. Et vñ admiratio: q; mlti nouerāt vbi nat⁹: quēadmodū fuerit educat⁹. Nūq̄ eū uiderāt lras discēte: au diebāt tñ de lege disputātē: legis testimonia p̄ferētē q̄ nemo posset p̄ferre nisi legisset: nemo legeret: nisi lras didicisset: et iō mirabāt. **CHRY.** Ab hac autē q̄stione cognoscē debebāt: q̄n bec sciētia hūanitas nō erat i eo sed diuinit⁹: s; q; h̄ ipi uolebāt reuelare: sed i sola admiratiōe stabāt: dñs bec reuelauit. **Seq̄t** ei: Rndit eis iesus et dixit: **Dea** doctrina nō ē mea: sed ei⁹ q̄ misit me. **AVG.** Uide autē B eē cōtrariū q̄d dicit: **Dea** et nō ē mea. nā si dixisset: **Ista** doctrina nō ē mea: nulla eēt q̄stio. Que ē ergo doctrina patris: nisi uerbū patris: Ipse ergo ch̄rist⁹ est doctrina patris: si uerbū p̄ris ē. Sed q; uerbū non pōt eē nulli⁹: sed ē alie⁹: et suā doctrinā dixit seipm et nō suā: q; patris ē uerbū: qd ē tā tuū q̄ tu: et qd tā non tuū q̄ tu: Si alicui⁹ es: qd es: Breuiter ergo h̄ mi



sabbato? Nolite iudicare s'm faciē:  
sed iustū iudiciū iudicate.

**CHRY.** Duas criminatiōes iudei cōtra christū i  
dicebat: vna q̄ sabbatū solueret: alia q̄ patrē suū  
dicebat deū: equalē seipm faciēs deo. Hoc igit̄ p̄  
cōfirmavit: dū oīdit q̄ nō ē deo cōtrari⁹ sed eadez  
illī docet. De reliquo ad sabbati solutionē istat vi  
cēs: Nōne moyses de. vo. legē r nemo ex vobis fa  
cit legē? Ac si diceret: **Lex** dicit nō occides: vos au  
tē occiditis. r hoc ē quod subdit: Quid me querit  
interficere? Ac si diceret: **Esti** ego dissolui legē bo  
minē sanās trāgressio fuit: sed i salutē: vos autē trāf  
gedimini in malū. vñ nō debeo a vobis de solutio  
ne legis diiudicari. In duob⁹ ergo eos corrupuit: et  
vicedo: quid me queritis iterficere: r oīdendo qm̄  
occisionē meditātes: nō sunt digni aliū diiudicare  
**AVG.** Vel hoc dicit: quia si legē facerēt in ip̄is  
lris christū agnoscerēt: r p̄sentē nō occiderēt. **Rñ**  
dicit autē ei turba: nō p̄tinentia ad ordinē sed ad per  
turbationē. Sequit̄ ei: **Respondit** turba r dixit: **De**  
monii habes: quis te querit iterficere? **Ei** dicitū est  
q̄ demoniū haberet: q̄ demones expellebat. **Dñs** at  
nō turbat⁹: sed in sua veritate trāquill⁹ nō reddidit  
maledictū p̄ maledicto: sed rīdit trāquille. **BE**  
**DA:** In quo nobis patiētie reliq̄t exemplū: vt quo  
tēs nobis ab aliq̄bus falsa obijciunt cōiitia: pati  
enter tolerem⁹: r vera q̄ possum⁹ nō obijciam⁹: sed  
salutaria monita p̄dicem⁹. **Sequitur** enī: **Rñ** dicit iesus  
r dicit eis: vñ op⁹ feci r omēs miramini. **AVG.**  
Ac si diceret: Quid si oīa opa mea videretis: ip̄ius  
enī opa erāt q̄ in mūdo videbāt: r ip̄m q̄ fecit omīa  
nō videbāt. fecit vñ rē r turbati sūt: q̄ saluū fecit  
hominē i sabbato: quasi si q̄cūq̄ eorū egrot⁹ sabbato  
sinceraret: ali⁹ illū sanū fecisset q̄ ille q̄ eos scādali  
zauit: q̄ vñū hominē sabbato saluū fecit. **CHRY.**  
Doc enī q̄ dicit **Miramini:** hoc est turbamini: tu  
multuatis. vide autē quō prudēter a lege eos syllo  
gizat. **Q**uit enī oīdere q̄ facere b̄ opus nō erat le  
gē soluere. sūt enī multa p̄cipaliora q̄ lex de obf  
uatiōe sabbati: p̄ quozū obseruationē lex nō solui  
tur sed implet. r iō subdit: **Propterea** moyses dedit  
vobis circū. nō q̄ ex moyse ē: sed ex patrib⁹: r i sabb  
ato circūciditis hominē. **AVG.** q. d. **Bene** factū  
ē vt acciperis circūcisionē a moyse: nō q̄ ex moyse  
ē: sed ex patrib⁹. **Abraā** enī p̄mus accepit circūcisio  
nē a dño. **Et** in sabbato circūciditis. **Contūcit** vos  
moyses: accepistis i lege vt circūcidatis octauo die  
Accepistis i lege vt vacetis septio die. **Si** octauo di  
es illi q̄ nat⁹ ē: occurrit ad diē septimū sabbati: cir  
ciditis hominē: q̄ circūcisio p̄tinet ad aliquod si  
gnaculū salutis. r nō debēt homines sabbato vaca  
re a salute. **ALCV.** **Propter** tres enī causas data  
fuit circūcisio: p̄mo vt signū eēt magne fidei abrae:  
scdō vt p̄ eā a ceteris natiōibus discernent⁹: tertio  
vt illā i virili mēbro suscipietes: castitatem mētis r  
cogis obseruare deberēt. **Et** tantū cōferebat tunc  
circūcisio q̄tū nūc baptisma: nisi q̄ ianua nodū ap  
ta erat. **C**ōcludit ergo ex p̄missis: **Si** circūci. accipit  
bo. i sabbato: vt nō sol. lex moy. mibi idigna. q̄ to.  
bo. sa. feci i sabbato. **CHRY.** q. d. sabbati solutio i  
circūcisionē legis ē obfuiatio: sic r ego hominē curās

sabbato legē suauī. **Vos** q̄ nō estis legislatores: vlt  
tra modū legē defēditis. **Sed** moyses iubet legē sol  
ui p̄pter mādatū: qd̄ nō erat ex lege: sed ex patrib⁹.  
**Per** hoc autē qd̄ dicit: **Totū** bo. sa. feci i sabbato. ostē  
dit circūcisionē esse p̄ticularē sanitatem. **AVG.**  
**Fortē** autē illa circūcisio ip̄m dñz significabat: **Quid**  
enī ē circūcisio: nisi carnis expoliatio: **Significauit**  
ergo expoliatiōē a corde cupiditatu carnaliū. nō  
ergo sine cā data ē in eo mēbro p̄ qd̄ p̄creaf crea  
tura mortaliū: q̄ p̄ vñū hominē peccatū intravit in  
mūdū. **Jo** autē q̄sq̄ cū p̄putio nascit⁹: q̄ oīs cū vi  
tio p̄paginis nascit⁹: r nō mūdāt de⁹: siue a vitio cū  
quo nascimur: siue a vitijs q̄ male viuēdo addimus  
nisi p̄ christū. cultellis enī petrinis circūcidebāt: r  
petre. nomie christū figurabāt. **Jo** autē octauo die:  
q̄ post septimum sabbati dñs die dñico resurrexit.  
**Ip̄a** autē resurrectio nos circūcidit. i. abstulit deside  
ria carnalia. **I**ntelligite hoc significari op⁹ bonum  
qd̄ ego feci totū hominē saluū i sabbato: q̄ r cura  
tus ē vt san⁹ eēt in coipe: r credidit vt sanus eēt in  
aīa. **Estis** at p̄hibiti suilia opa facere sabbato. **Nū**  
quid suile op⁹ ē hominē sanare i sabbato: **Mādu**  
catis siquidē r bibitis sabbato: q̄ p̄tinet ad salutē:  
p̄ qd̄ ostēditis opa salutis nullo mō eē die sabbati  
omittēda. **CHRY.** **Nō** autē dixit: **Ego** mai⁹ circū  
cisione opatus sum. sed solū factū narrās: iudiciū  
eis cōcessit. vñ subdit: **Nolite** iudicare s'm sa. sed ius  
tū iudiciū iudicate. q. d. nō q̄ moyses apud vos ha  
bet maiorē gloriā q̄ ego: ex p̄sonarū dignitate ferat  
is sentētiā: sed a rerū natura. **h** enī ē iuste iudicare  
**Null⁹** autē icusauit moysen de hoc q̄ iussit sabb  
atū solui p̄pter mādatū circūcisionis: quod erat aliū  
de q̄ ex lege i ductū: ergo fidedignior vobis est moy  
ses q̄ iubet solui legē a mādato non legali. **AVG.**  
**Hoc** autē q̄ dñs notauit hoc loco euadere i hoc se  
culo: magni laboris ē nō p̄sonaliter iudicare. admo  
nuit qd̄ dñs iudeos: admonuit r nos. quod enim  
p̄ciosim sonabat de ore domini r p̄p̄ nos scriptū  
est r nobis seruatū r p̄pter nos recitatū. **sursū** ē  
dñs: sed etiā hic est veritas dñs. **C**orp⁹ enī domini  
in quo surrexit vno loco eē potest: veritas ei⁹ vbiq̄  
diffusa ē. **Quis** ergo ē qui nō iudicat p̄sonaliter qui  
equaliter diligit: **Nō** enī cū homines diuerso modo  
p̄ suis gradib⁹ honoram⁹. timēdum ē ne p̄sonas ac  
cipiam⁹. nōnūq̄ enī ē iudiciū iter patrē r filiū: nō  
equamus filiū patri i honore: sed p̄ponim⁹ si bonaz  
cām habet filiū patri i veritate: r sic tribuim⁹ hono  
rē debitū: vt nō p̄dat equitas meritū.

**D**icebāt ergo qdam ex hierosoly  
mis: **Q**ōne hic ē quē q̄runt interfi  
cere? **E**cce palā loq̄tur: r nihil ei di  
cunt. **Q**uid uere cognouerūt prin  
cipes q̄ hic est christus? **S**z hunc  
scimus uñ sit: christus autē cū uene  
rit nemo scit unde sit. **C**lamabat er  
go iesus i tēplo docēs r dicens: **E**t  
me scitis: r uñ sim scitis: r a me ipso







mus eū? **Quid in dispersionem gentiū iturus est et doctur gentes? Quis est hic sermo que dixit: quere tis me et nō iuenietis: et ubi suz ego uos nō potestis uenire?**

**AVG.** Humiles et paupes saluos faciebat dñs. vñ dicit: De turba aut mul. cre. i eū. Turba ei q̄ suā egi tudine cito vidit: etiā illi? medicinā sine dilatiōe co gnouit. **CHRY.** Verūtū neq; i bis erat sana fides sed mox multitudis vulgaria loquebāt. Sequitur enī: **Et dicit: Christū cū uenē. nunqd̄ signa plura faciet q̄ hic facit: Dicere enī: Christū cū uenerit: erat nō firmiter credentiū hūc eē christū. Uel etiā hoc dice re ē oñdere eū nō esse christū: ac si dicat: Nonne ille cū uenerit melior erit: et plura signa faciet. grossiores enī nō a doctrīa: sed a signis iducit. **AVG.** Uel i telligūt: Si ouo nō erūt: hic ē christū? p̄cipies autēz iſanebāt. **Et iō medicū nō solū nō agnoscebāt: sed etiā occidere cupiebāt. vñ sequit̄: Audierūt pharisei turbā murmurantē de illo hec: et mise. p̄n. et p̄ba. mi nistros ut apprehederēt eū. **CHRY.** Multa q̄dez locut̄ ē supra sed nihil tale fecerūt: qd̄ maxie enim eos mordebat: hoc erat q̄ turbe. f. christū glorifica bāt. Sabbati aut solutio apparēs cā erat: quā. f. p̄re tēdebāt: et ipi quidē nō audebāt christū cape piculū timētes. Ministros aut mittūt tāq̄ piculis exposi tos. **AVG.** Quia ergo nō poterāt apprehendere nolentē: missi sūt ut audirēt docētē. Sequit̄ enī: **Di xit ergo iesus: Adhuc modicū tēpus uobiscū sum. **CHRY.** Verba loquit̄ humilitatis plena: ac si dice ret: Quid festinatis me interficere: parū expectate tēpus. **AVG.** Quod nō ergo uultis facere factu ri estis: sed nō mō: q̄ nolo. Implere ei debeo dispē sationē meā: et sic puenire ad passionē. **CHRY.** Per hoc igitur audatioz turbā terruit: studiosiozē uero magis audā faciebat ad audiendū: quasi puo tēpore derelicto: i quo possent hac doctrīna potiri. **Nō aut dicit simpliciter: Hic sum: sed uobiscū suz. q. d. Et p̄sequamini me: nō tñ cessabo que sunt p̄ uobis dispēsans: et ea q̄ sunt ad salutē docens et mo nēs uos. Quod aut subdit: Et uado ad eū q̄ me mi. suffiterat eos terrere. **THEO.** Tāq̄ p̄ri sit de ipis cōquestur̄: q̄ si missum obprobrijs affecerūt: nō est dubiū q̄ et mittēti fecerūt iniurias. **BEDA:** Dicit autē: **Uado ad eū q̄ misit me. ac si diceret: reuertēs ascēdo ad patrē q̄ me icarnari p̄cepit. Illuc se dixit ire a quo nūq̄ recessit. **CHRY.** Quid uero eo indi gebāt: manifestat p̄ h̄ q̄ dicit: Querētis me: et nō in uenietis. Sed ubi quēserūt eū iudei: **Dicit lucas qm̄ plangebāt mulieres sup eū. p̄babile autē ē et multos alios hoc passos eē: et p̄cipue dū ciuitas capetur eos meminisse christi et miraculozū ei? et p̄sentia eius q̄ rere. **AVG.** Uel hic iā resurrectionē suā p̄dixit: qd̄ q̄nturi illū erāt post resurrectionē cōpuncti. **Nōlu erūt enī eū agnoscere p̄sentē: et postea quēserūt eūz uiderēt i eū multitudinē credentē. vñ multi opūcti dixerūt: Quid faciem? uiderūt enī christū suo sceles re mouētē: et crediderūt i christū suis scelerib? igno scentē: et quousq; biberēt sanguinē que fuderūt: de sua salute desperauerūt. **CHRY.** Deide ne q̄s eum**************

p̄ mortē cōmuni mō abire estimet subiungit: **Et ubi ego suz uos nō potestis uenire. Si uero i morte ma neret possent ad eū ire: illuc ei oēs abim? **AVG.** **Nō aut dicit Ubi ero: sed Ubi sum. Semp enīz ubi erat christū? quo fuerat reditur? sic redit: ut nos nō dereliqueret. Erat enī christū? fm̄ uisibile carnē i ter ra: fm̄ uisibile maiestātē i celo et i terra. **Nō aut di xit: Nō poteritis: s; Nō potestis uenire. tales eīz tūc erāt q̄ nō possēt. Nā ut sciatis: nō hoc ad desperati onē dictū: et discipulis suis dixit tale aliqd̄: Quo ego uado: uos non potestis uenire. Deniq; h̄ petro expo suit dicēs: Quo ego uado nō potes me seq̄ mō: seq̄ ris autē postea. **CHRY.** **Hec aut oīa idurit uolēs eos attrahere. et enī modicū tēpus quod reliquebat et post recessum ipm̄ desiderabilē eē: et eū non posse decetero iueniri sufficiētia erāt ad suadendū ut ad eū accederēt. Per hoc aut qd̄ dicit: **Uado ad eūz q̄ misit me: oñdit nullā sibi fieri lesionē ab insidijs eoz rū et passionē suā uolūtariā sibi eē. passi sūt autē ipi iudei ad ea q̄ dicta sūt: et querunt ad seipos quo de beat ire: quod nō erat eozū q̄ desiderarent ab eo libe rari. Seq̄ enī: **Dixerūt ergo iudei ad semetipos: q̄ hic itur? ē: q̄ nō iueniemus eū. **Nūquid in disper sionē gentiū itur? ē et doctur? gētes? Sic enī gētes uocabāt quasi exprobrātes et magna i semetipis glo riantes: q̄. f. gētes ubiq; disseminare erāt: et imperfe cte ad inuicē permixte. Sed hoc obprobriuz postea ipi sustinuerūt: q̄ ubiq; disperū sūt. Antiquit? autē tota gēs in vñū collecta erat: se d cū iudei ubiq; ter rarū iā gentib? pmixti essent: non diceret: **Quo ego uado uos nō potestis uenire: si p̄ hoc gētes itellerit set. **AVG.** Dixerat autēz dñs: **Quo ego uado de si nu paris. Hoc ergo illi nullo modo itellerunt: et tamē ex hac occasiōe salutē nostrā p̄dixerūt q̄ dñs itur? esset ad gētes: nō p̄sentia corpis: sed tamē pedi bus suis. misit enī ad nos mēbra sua et fecit nos mē bra sua. **CHRY.** **Nō autē dixerūt q̄ iturus eēt ad gētes ledere eos: sed docere. Jam enī irā submiserāt et bis que dicta erāt crediderant. Nequaq; aut nisi credidissent q̄sissent ad seipos: **Quis ē hic sermo quez dixit: quere tis me et nō iuenietis: et ubi ego sum uos nō potestis uenire.**********************

**In nouissimo autēz die magno festiuitatis stabat iesus et clamabat dicens: Siquis sitit: ueniat ad me et bibat: Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de uentre ei? flu ent aque uive. Hoc autēz dixit de spiritu quem accepturi erant credē tes in eum. Nondū enim erat spiri tus datus: quia iesus nondū erat glorificatus.**

**CHRY.** Cū recessuri essent domū celebrata festi uitate: dñs dat eis uatica ad salutē. vñ d̄: **In nouis simo at die ma. fe. sta. iesus et cla. di. Siquis sitit ueni. ad me et bi. **AVG.** **Lic enī agebat festiuitas que appellat̄ scenophegia. i. tabernaculozū cōstructio.****







pontifices et phariseos: et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum? Responderunt ministri: Nunquid sic locutus est homo: sicut hic loquitur? Responderunt ergo eis pharisei: Nunquid quid et vos seducti estis? Nunquid ex principibus aliquis credidit in eum: aut ex phariseis? Sed turba hec quae non nouit legem: maledicti sunt. Dixit nicodemus ad eos: ille qui uenit ad eum nocte: quoniam unus erat ex ipsis: Nunquid lex nostra iudicat hominem: nisi prius audierit ab ipso et cognouerit quid faciat? Responderunt et dixerunt ei: Nunquid et tu galileus es? Scrutare scripturas et uide: quia a galilea propheta non surgit. Et reuersi sunt unusquisque in domum suam.

**AVG.** Cum omnes uita esset credentes in se ad potandum spiritum sanctum: nata est de illo in turba dissensio. ubi dicitur: Et illa ergo hora tur. cum autem bos ser. ei dicebat: hic est uere propheta. **THEO.** Qui. ser. expectabat. Alii s. popul. dicebat: hic est christus. **ALCV.** In isti sitis illa spiritualiter haurire ceperat: iam sitim infidelitatis deposuerat. alii in sue infidelitatis ariditate permanserunt: de quibus subdit: Alii autem dice. Nunquid a gal. uenit christus. nonne scri. di. q. ex semie da. et de beth. ca. ubi erat da. christus? uenit enim quid de christo pdixit sent. pphete: sed ignorabat oia in ipso impleta fuisse: et quod nouerat in nazareth nutritiu. natiuitatis locum non attendebat: nec pphetiam quam legerat in eo completam credebatur. **CHRY.** Sed esto locum natiuitatis ignorabat: num etiam genus ignorabat quoniam ex domo et familia dauid natus erat: Quare igitur dicebat: Nonne ex semine dauid uenit christus? Sed et hoc obumbrare uolebat: per educationem in nazareth oia malitiose loquentes ubi non accedunt ad christum querentes: quoniam scripture dicit quod a bethleem oportet uenire christum: tu autem ex galilea uenisti: sed oia malitiose loquuntur. Et quod non diligenter attendebat his que dicebant: neque discendi gratia: propter hoc nihil eis christus respondit. Nathanael autem dicens: Nazareth potest aliquid boni esse laudauit: et uere israelita: quod ueritatis inquisitor: et oia uetera diligenter edocuit. Sequitur: Dissensio itaque facta est propter eum in turba. **THEO.** Non in principibus: nam principes uoluntatis erant: ut uidelicet non eum reciperent sicut christum. Qui ergo magis moderati erant in malicia: uerbis tamen glorie christi aduersabantur: quod uero peiores erant manus etiam appetebant imponere. de quibus subdit: Quidam autem ex eis uo. ap. eu. **CHRY.** Hoc autem inducit euangelista ostendens quoniam loquebantur neque querentes ueritatem neque discere uolentes. Sequitur: Sed nemo misit super illum manus. **ALCVI.** Quia. si ipse non genuerit quod coartus illorum in sua praesentia habebat. **CHRY.**

Hoc autem sufficiens erat eos in conpunctione deducere: sed non sunt conpuncti. talis enim nequeia nulli uult credere: ad unum aspicit solum: ut eum cui insidiat interficiat. **AVG.** Qui uero missi fuerant ut eum tenerent redierunt imunes a crimine et pleni admiratione. de quibus subdit: Cenerunt ergo ministri ad pon. et pba. et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis eum? **ALCVI.** Qui eum lapidare uolentes tenere non potuerunt: arguunt ministros quod eum non adduxerant. **CHRY.** Ecce pharisei et scribe miracula uidentes et scripturas legentes nihil profecerunt. ministri autem nihil bonum habentes: ab una sola allocutione sunt capti: et abeunt ut eum ligaret: redierunt ligati miraculo. Et non dixerunt: Non potuimus propter turbam: sed peones efficiunt christi sapientie. Nam sequitur: Responderunt ministri: Nunquid sic locutus est homo sicut hic homo loquitur? **AVG.** Ille autem sic locutus est: quod deus erat et homo. **CHRY.** Non est autem solum eorum prudentia admiranda: quod signis non egerunt: sed a sola doctrina sunt capti. non enim dixerunt: Nunquam talia miracula fecit homo: sed: Nunquam sic locutus est homo. Sed etiam admiranda est eorum securitas: quoniam ad phariseos quod contra christum aduersabantur uenerunt. et eis talia locuti sunt. Nec tamen longum sermonem audierunt: sed breuiter. cum enim mens fuerit icorrupta: non longis sermonibus opus est. **AVG.** Pharisei tamen eorum testimonium repulerunt. Nam sequitur: Responderunt ergo eis pharisei. Nunquid et vos seducti estis: quod si dicat: Uidemus vos delectatos esse in sermonibus suis.

**ALCVI.** Et reuera laudabiliter seducti erant: quod diuino malo infidelitatis: transferat ad fidem. **CHRY.** Ab argumento autem insipienti contra eos syllogizant. nam sequitur: Nunquid ex principibus aliquis credidit in eum aut ex phariseis: sed turba hec quae non nouit legem maledicti sunt. Hec autem est iporum accusatio: quoniam turba quidem credidit: ipsi autem non crediderunt. **AVG.** Qui enim non nouerunt legem ipsi et credebant in eum quod miserat legem: et eum qui miserat legem condempnabant illi quod docebat legem: ut impletur quod dominus dixerat: Ego ueni ut non uideatis uideatis et uideatis ceci fuerint. **CHRY.** Qualiter igitur maledicti sunt illi quod a lege suadentur: Uos potius maledicti estis: quod non obseruastis legem. **THEO.** Sed autem suauiter et blande pharisei ministris respondit. dubitauerunt ne forte ab eis proflus segregentur: et christo adiciantur. **CHRY.** Quia uero dixerat quod nullus principum credidit in eum. Ad hoc excludendum subiungit: dicit nicodemus ad eos: Ille qui uenit ad iesum nocte. quod unus erat ex illis. **AVG.** Ipse non quidem incredulus: sed timidus. nam idem nocte uenerat ad lucem quia illuminari uolebat: et sciri timebat. hic ergo respondit iudeis. Nunquid lex nostra iudicat hominem: nisi prius audi. ab ipso et cognoscat quod faciat: Credebat enim quod si eum trimodo patienter uellet audire: forte similes fieret illis quod missi sunt tenere: et maluerunt credere. Uolebant autem illi uerum an esse donatores quos cognitores. **AVG.** xxij. de ciuitate dei: Dicit autem lex nostra de lege que dei est: eo quod est ab illo data hominibus. **CHRY.** Respondit autem nicodemus eos neque cognoscentes legem: neque facientes quod sunt legis. cum autem cognouissent esset ostendere quod non indiscrete miserunt uocaturi eum: rudius et iracundius utuntur contradictione. Nam sequitur: Responderunt et dixerunt ei: Nunquid et tu galileus es? **AVG.** i. quasi a galileo seductus. Dominus enim galileus dicebat: quoniam de nazareth ciuitate erat parietes eius: sicut maria dixi pentes: non sicut in uiri



le semē. **CHRY.** Deinde iniuriōse quasi eo nesciēte scripturas idixerūt. Scrutare scri. ⁊ vide qz ppbe. a galilea nō surgit. ac si dicerēt. **Clade ⁊ disce. ALCVI.** Nō enī solū ybi nat⁹ ē: sed ybi cōuersabatur attēdebāt. ⁊ iō nō solū messiā sed nec ppbetā eum credebāt. **AVG.** Propbeta quidē a galilea nō surgit: sed dñs ppbetarū inde surrexit. **Sequit:** Et reuersi sūt vnusq̄qz in domū suā. **ALCVI.** Nullo pfcō negotio vacni fide: ⁊ iō fraudati utilitate sūt reuersi i domū ifidelitat⁹ ⁊ impietat⁹ sūt. **CA.VIII.**

**I**esus autem prexit in montem oliueti: ⁊ diluculo itez uenit in templum: ⁊ omnis populus uenit ad eum: ⁊ sedens docebat eos. Adducunt autem scribe ⁊ pharisei mulierem in adulterio deprehensam: ⁊ statuerunt eam in medio: ⁊ dixerūt ei: Magister: hec mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tētantes eum: ut possent accusare eum. Iesus autem inclinans se deorsum: ⁊ digito scribebat in terram. Cum ergo perseverarent iuerogantes erexit se: ⁊ dixit eis: Qui sine peccato est uestrum primus in illam lapidem mittat. Et iterum se inclinans scribebat in terra. Audiētes autem hec unus post unum exibant incipientes a senioribus: ⁊ remansit solus iesus: ⁊ mulier in medio stans. Erigens autem se iesus dixit ei: Mulier ubi sūt qui te accusabant? Nemo te pdēnauit? Que dixit: Nemo domine. Dixit ei Iesus: Nec ego te condemnabo. Clade ⁊ iam ampli⁹ noli peccare.

**ALCVI.** Domū? maxime circa suā passiōē hāc sibi effecerat consuetudinē: ut in die quidē in templo quod erat hierosolymis: verbū dei predicaret: signa ⁊ miracula ostēderet. sero reuertebat in bethaniam: ybi apud sorores lazari hospitabatur: ⁊ mane iterū ad simile opus reuertebatur. Igitur scdm hūc morem cū in ultimo die scenophegie tota die i templo predicasset: uespere perrexit in montē oliueti. ⁊ hoc est quod dicitur: Iesus autem perrexit in montem oliueti. **AVG.** Ubi enī docebat docere christum nisi in monte oliueti: in monte ynguēti: i mō

te chrisimatis. christi enī nomen a chrisimate dictum est. **Abūna** autē grece: latine unctio nominat. Ideo autē nos unxit: quia luctatores cōtra diabolu fecit

**ALCVI.** Unctio etenim olei fessis ⁊ dolentibus mēbris solet asferre leuamē. **Dons** etiā oliutarum sublimitatē dominice pietatis designat: oleos grece: latine misericordia. **Natura** quoqz olei mysterio aptissime cōgruit: superferē enī omnib⁹ liquoribus ⁊ sicut ait psalmista: **Diserationes** eius super omnia opera eius. **Sequit:** Et diluculo iterū uenit in templū. ut. s. misericordiā cū incipiente noui testamenti lumine: fidelib⁹ in tēplo uicelicet suo pandendā p̄ bendāqz signaret. **Quod** enī diluculo redibat: exortum noue grē designat. **BEDA:** Significat autē qz postqz per grām cepit inhabitare in tēplo suo. i. in ecclesia: ex omnibus gentib⁹ crediderūt in eū. vñ scđē **Et** oīs popul⁹ ueniebat ad eū ⁊ sedēs docebat eos.

**ALCVI.** Sessio humilitatem incarnatiōis insinuat. **Sedēte** ergo domio ad eū uenit popul⁹: qz postqz per susceptā humanitatē uisibilis apparuit: ceperunt eū multi audire ⁊ in eū credere: quē p̄ humanitatē sibi proximū meminerāt. **Māsuētis** autē ⁊ simplicibus sermonē domini admirātib⁹: scribe ⁊ pharisei interrogāt: nō ut discant: sed ut ueritati laqueos necēt. vñ sequitur. **Adducit** autē scribe ⁊ phari. mulie. in adul. depre. ⁊ statu. eam in medio: ⁊ dixit ei: Magister: hec muli. depre. est modo in adulterio

**AVG.** Animaduertat enī euz nīmū esse mitē. **De illo** quippe fuerat ante predictū: **Procede ⁊ regna:** ppter ueritatē ⁊ mansuetudinē ⁊ iusticiā. **Ergo** attulit ueritatē ut doctor: mansuetudinē ut liberator: iusticiam ut cognitor. **Eū** loqueretur ueritas agnoscebat: cū aduersus inimicos non moueretur: māsuētudo laudabat. **In** tercio ergo iusticia. s. scādalu mō posuerūt. **Dixerūt** enī apud seipos: **Si** eā dimitti cēsuerit: iusticiā nō tenebit. **lex** enī quod iniustum erat iubere nō poterat: ⁊ iō legē inducunt dicētes: **In** lege autē moysi mandaf nobis huiusmodi lapidare. ut autē mansuetudinē nō perdat: i quā iam populis amabilis factus est: eam dimitti debere dicitur est. vñ eius sententiā requirunt dicentes: **Tu** ergo quid dicis: **Hinc** nos iuenimus ad accusandū occasionē ⁊ reum faciemus tāqz legis preuaricatorē. vñ euangelista subdit: **Dec** autē dicebant tē. eū ut poss. accu. eū. **Sed** dominus in respondēdo ⁊ iusticiā seruatur⁹ ē: a māsuētudine nō recessuruf. **Sequit** enī: **Iesus** autē incli. se deorsuz digi. scribe. in terra. **AVG.** de cō. euā. **Tāqz** illos tales i terra scribēdos significaret: non in celo ybi mouit oīcipulo ut se scriptos esse gauderent: aut qz se humiliando quod capitis inclinatione mōstrabat: signa i terra faceret: aut qz iaz tempus esset: ut in terra que fructū daret: nō lapide sterili: sicut antea lex ei⁹ con scriberetur. **ALCVI.** Per terram enim cor humanum ostēditur qz bonarū uel malarū actionū solet reddere fructus. per digitū autem qui articuloū cōpositione flexibilis est: sublimitas discretionis exprimitur. **Nos** ergo instruit: ut cū quelibet mala proximorum conspicim⁹: nō statim ea temere damnemus: s; p̄us ad cōsciām cordis humiliē reuersi: digito discretiōis ea sollicitē discram. **BEDA:** Quātum etiā ad historiā p̄tinet: per hoc qz digito scri

Ca. V. ...



psit in terra. illū se forte mōstrauit qui quōdā legē  
in lapide scripsit. Sequitur: Cum autē p̄senerēt iter  
rogātes eum exiit se. **AVG.** Non dixit: Non la-  
pides: ne cōtra legē dicere videret. Abiit autē vt di-  
ceret. Lapidem. venit enī nō p̄dere quod inuenerat  
sed querere quod pierat. Quid ergo respondit: Qui  
sine peccato ē v̄m: p̄m in illā lapidem mittat. Nec  
eor iusticie ē: p̄m̄ia peccatrix: sed nō a peccatorib⁹  
impleat lex: sed nō a p̄uaricato:ibus legis. **GRE.**  
xiii. mora. Qui. n. p̄us semetip̄m nō indicat: quid in  
alio rectū iudicet ignorat. Etsi nouit etiā p̄ auditū  
recte tamē aliena merita iudicare nō valet: cui sc̄i  
entia innocētie p̄pe nullam iudicij regulam p̄beret.  
**AVG.** Cum ergo eos telo iusticie p̄cussisset: nec  
dignat⁹ ē cadētes attēdere: sed auertit ab eis obtui-  
tum. vnde sequitur: Et iterū se inclinās scribe. in terra  
**ALCVI.** p̄or etiā intelligi fecisse hoc dominus  
intra cōsuetudinē: vt quasi aliquid agēs vultu iten-  
dens in aliud: liberā eis exēdi facultatē daret. in h̄  
etiā figurate admonet: vt ⁊ p̄s̄q̄ peccantē fratrem  
compiam⁹: ⁊ p̄ adhibita cōnectōem diligētē p̄p̄e  
damus: vtrū ipsis peccatis de quib⁹ alii castigamus  
aut in aliis obnoxii sumus. **AVGV.** Sic igit illi  
roce iusticie tanq̄m telo p̄cussit se inspicietes ⁊ reos  
inuenientes: vñ p̄ v̄m oēs recesserūt. ⁊ hoc ē quod  
subdit: Audiētes autē h̄c: vñ p̄ alii exhibāt: incipi-  
entes a senioribus. **GLO.** Qui forte magis rei erāt  
vel magis culpas suas cognoscebat. **AVG.** Reli-  
cti autē sunt duo: miseria ⁊ misericordia. nā sequit⁹  
Et remāsit sol⁹ iesus ⁊ mulier in medio stās. Credo  
terita ē illa mulier ab illo se puniendam sp̄bat: in  
quo peccatū inueniri nō poterat. Ille autē q̄ aduers⁹  
sarios ei⁹ repulerat lingua iusticie: leuās in illā ocu-  
los māsuetudinis interrogauit eā. vnde sequit⁹: Eri-  
gens autē se iesus dixit ei: Mulier ubi sunt qui te ac-  
cusabāt: Nemo te cōdēnauit: que dixit: Nemo do-  
mine. Audiuim⁹ supra vocem iusticie: audiam⁹ nūc  
māsuetudinis. nā sequit⁹: Dixit ei iesus: Nec ego te  
condēno. a quo te forte cōdēnari timuisti: qz in me  
peccatū nō inuenisti. Quid ē domine: Faues ergo  
peccatū: nō plane. attēde quod sequit⁹: Uade ⁊ am-  
pli⁹ noli peccare. Ergo ⁊ dñs dānauit sed peccatus  
nō boiem. nā si peccator⁹ auctor esset diceret: Uade  
⁊ vine vt vis: de mea liberatōne esto secura: Ego te  
q̄tūcūq̄ peccaueris etiā a gehēna ⁊ inferni torzoi-  
bus liberabo. nō hoc dixit: Intēdāt ergo qui amāt  
in dño māsuetudinē: ⁊ timeāt veritatē. Etenī dulcē  
⁊ rec⁹ dominus.

**Iterū ergo locutus est eis iesus**  
dicens: Ego sum lux mundi. Qui  
sequitur me non ambulat in tene-  
bris: sed hēbit lumen uite.

**ALCVI.** Quia mulierē absoluit a crimine: ne ali-  
qui dubitaret an ille quē videbāt verū boiem: possit  
peccata dimittere: dignat⁹ ip̄e apti⁹ sue diuinitati po-  
tentia demonstrare. vnde dicit: Jte. er. lo. ē eis ic. dicēs:  
Ego sum lux mundi. **BED.** Ubi aduertēdū ē: quia  
si ait: Ego sū lux angeloz vel celi: s; Lux mūdi. i. bo-  
mū in tenebris cōmoratū sū illud: Illuare his  
q̄ in tenebris ⁊ i vmbra mortis sedēt. **CHRY.** Uel

aliter: Qui sup̄ius galileam ei afferbant: ⁊ quasi de  
quodā p̄phaz de eo dubitabāt: voluit ostēdere quo-  
niam nō vñ⁹ p̄phetarū ē: sed dñator orbis terrarū.  
vnde dicit: Jte. er. lo. ē eis ic. di. Ego sū lux mūdi. nō  
galilee neq; palestine neq; iudee. **AVG.** Dani-  
chei solē istū oculis carnis visibilē x̄pm dñm cē pu-  
tauerūt: sed ecclesia catholica improbat tale cōmē-  
tum. Nō enī ē domin⁹ x̄ps sol fact⁹: sed p̄ quē sol fa-  
ctus ē. Dia eim per ip̄m facta sunt: ⁊ p̄pter nos sub  
sole factū ē lūmē quod fecit solē. carnis nube tegit⁹  
nō vt abscurē: sed vt tēpet. Loquēs ergo p̄ nube:  
carnis lūmē indeficiēs: lumen sapie ait hōib⁹: Ego  
sum lux mundi. **THEO.** Uteris autē aduersus ne-  
stozū hoc p̄nti sermone. nō enī ait: Quā in me ē lux  
mūdi: sed Ego sum lux mūdi. Ip̄e nāq; qui hō vide-  
bat idē ⁊ fili⁹ dei ⁊ lux mūdi erat. nō sicut nugabat⁹  
nestoz⁹: in simplici boie dei fili⁹ bitabat. **AVG.**  
Abstulit autē te ab oculis carnis: ⁊ reuocauit ad o-  
culos cordis in hoc q̄ subdit: Qui se. me nō.ambu. in-  
tene. s; ha. lu. vite. Nō ei sufficit dicere: Hēbit lūmē  
sed addit: Uite. hec vba dñi cū v̄bis psalmi recordāt  
In lumine tuo videbim⁹ lūmē: quoniā apud te est  
fons vite. in istis v̄sib⁹ corporalib⁹ aliud ē lumen: et  
aliud fons. Fontē fauces querūt: lūmē oculi. apud  
deū quod lūmē ē hoc ē fons. Qui tibi lucet ⁊ vide-  
as: ip̄e tibi manat vt bibas: quod p̄misit futuri t̄pis  
verbū posuit. In eo quod facere debem⁹ p̄nt temp⁹  
posuit: Qui sequit⁹ inquit: habebit modo p̄ fidē: post  
habebit p̄ sp̄em. Sequere istū solē visibilē: tendens  
ad occidentē quō ⁊ ille tēdit. ⁊ si volueris tu illū de-  
serere: ip̄e te deseret in occasu. De⁹ tu v̄biq; ē totus:  
si nō ab illo facies casum: nunq; a te ille faciet occa-  
sum: tenebre satis metuēde sunt mox: nō oculoꝝ: et  
si oculoꝝ nō exterior⁹ s; interior⁹: vñ discernit nō al-  
bū ⁊ nigr⁹: sed iustū ⁊ iniustū. **CHRY.** Intellectus  
aliter. n. dixit: Non ambulat in tenebris. i. non ma-  
net in errore. Pinc ⁊ nicodemū laudat ⁊ ministros  
⁊ ip̄os occulte insinuat: dolos cōplicātes: qui in te-  
nebris ⁊ errore sunt: sed lucē nō sup̄abūt.

**Dixerūt ergo ei pharisei: Tu de**  
teipso testimoniū phibes: testimoniū  
tuū nō ē uerū. Rēdit iesus ⁊ dixit  
eis: Etsi ego testimoniū phibeo de  
meipso: ueꝝ est testimoniū meū: qz  
scio unde ueni: ⁊ quo uado. Vos au-  
tē nescitis unde uenio: aut quo ua-  
do. Vos sūm carnem iudicatis: ego  
non iudico quēq; . Etsi iudico ego:  
iudiciū meum uerū est: quia sol⁹ nō  
sum: sed ego ⁊ qui misit me pater.  
Et in lege uestra scriptum est: quia  
duozū hominū testimoniū uerū est  
Ego sum qui testimoniū phibeo de  
meipso: ⁊ testimoniū phibet de me  
qui misit me pater.







**AVG.** Illi qui audierāt a domino: vos sū carī  
nē indicatis. manifestauerūt qđ audierūt: patrē. n.  
chasti carnaliter acceperūt. vnde dicit. Dicebāt er  
go ei: vbi est pater tuus. q. d. Audiuim⁹ te dicere: so  
lus nō sum: sed ego ⁊ qui misit me pater: nos soluz  
te videm⁹. onde ergo nobis tecū esse patrem tuum.  
**THEO.** Quidā vō norāt hoc plātū esse a iudeis:  
quasi ad cōtūmeliā ⁊ contēptū. Improgabāt. n. ei  
tanq̄ et fornicatōe genito: ⁊ p̄p̄m genitorē igno  
ranti: vel tanq̄ vili exīti eo qđ pater eius putabāt. s.  
iōsep̄. q. d. ignot⁹ ⁊ ignobilis est pater tuus: qđ fre  
quenter patrem nobis inducis. Quia ergo non vt  
scire volētes: sed vt tentātes querebāt: ad p̄missam  
questiōem nō respōdet. vnde sequit. Respōdit iesus.  
Neq̄ me scitis: neq̄ p̄tē meū. **AVG.** q. d. Queri  
tis: vbi est pater tuus: quasi me iaz sciatis: quasi tō  
tū hoc sit quod videtis. ergo quia me nō nostis: iō  
p̄tē meū vobis nō ostendo. **ME** quippe hominē  
putatis: ideo patre meum hominē queritis. Quia  
vero sū qđ videtis aliud sum: ⁊ aliud sū qđ non vi  
detis: patrē autē meū loquor occultuz: occult⁹ p̄p̄s  
est vt me noueritis: tūc ⁊ patrē meū scietis. ⁊ hoc ē  
quod subdit. Si me sciretis: forsitā ⁊ p̄a. meū sciret.  
**CHRY.** dicit autē hoc: vt ostendat qđ nihil ei pro  
deit dicere qđ sciat patrē: ⁊ filiu: nesciētēs. **ORI.**  
Cōtrariari autē videt ad inuicē quod h̄ dicit. Neq̄  
me scitis: neq̄ patrē meū. ⁊ quod supra dictū est: Et  
me scitis: ⁊ vnde sū scitis. sed tamē qđ dicit. Et me  
scitis. ad quosdam dicit hierosolymitarū dicentiū:  
Nūquid vere intellexerūt p̄ncipes: quia hic est xp̄s  
hoc vero quod dicit. Neq̄ me scitis. ad phariseos di  
cit. hierosolymitis tamen in p̄orib⁹ ait. Verax est qđ  
me misit: quē vos nescitis. Queret itaq̄ aliq̄s: quom  
modo verū est quod dicit. Si me sciretis: ⁊ patrem  
meū sciretis. cum hierosolymite quib⁹ dicit. Et me  
scitis: patrē nesciuerūt. Dicendū autē est ad hoc qđ  
saluator: quādoq̄ quidē de seipo vt de homie loq̄  
quādoq̄ aut sū diuinā naturā. hoc ergo quod dic  
it me sci. de seipo homine dicit. hoc vero: Neq̄ me  
sci. de diuinitate. **AVG.** Quid est. n. Si me sciret.  
⁊ p̄tē meū sciretis: nisi ego ⁊ pater vnus sumus.  
Quādo vides aliquem alicui simile: quotidiana lo  
cutio est. Si hūc vidisti: illū vidisti. p̄pter similitudi  
nē tale dediti responsum. hinc ⁊ dñs. Si me iquit  
sciretis: ⁊ patrē meū sciretis. nō quia pater est fili⁹:  
sed quia patri similis est filius. **THEO.** Erubescat  
arrian⁹: nam si iuxta eū creatura fili⁹ sit: qualē qui  
nouit creaturā ⁊ deū nouit: neq̄. n. qui substantiā  
nouit angeli: nouit ⁊ diuinā. cum itaq̄ qui filiū no  
uit: ⁊ patrē nouit: igit̄ cōsubstāntialis patri est filius.  
**AVG.** Hoc autē v̄bū forsitā increpatiuē dī: qđ vi  
det esse verbū dubitatiois. **DOMIES.** n. de reb⁹ quas  
certas habēt. aliquādo verbū dubitatiois ponunt:  
velut si indignis seruo tuo ⁊ dicas. Cōtemnis me  
considera: forsan domin⁹ tu⁹ sum: sic ⁊ dñs dubitā  
do increpat infidelē cū dicit. Et patrē meū forsitā  
sciretis. **ORI.** Oportet autē videre qm̄ qui alterius  
secte sunt: optinant et hoc p̄bri manifeste deū quē  
iudei colebāt: patrē nō esse christi. Si. n. inquit h̄  
phariseis deū puitorē mūdi colentib⁹ dicebat salua  
tor: manifestū ē qđ patrē iesu alterū a cōditore mū  
di existētē: nequaquā pharisei nouerunt. **DOC** vero

dicūt: non obseruātes cōsuetudinē locutōis in scri  
pturis. Si enī aliquis valet inducere ea que de deo  
sunt a parētib⁹ eruditus: nō autē bene viuat: hunc  
dicim⁹ de deo noticiāz non habere. vnde ⁊ filij beli  
p̄pter eorū maliciā deum ignorasse dicūt. sic igit̄  
⁊ pharisei patrem ignorauerūt: nō enī viuibāt sū  
cōditore edictū. Est autē ⁊ aliud signatū cognoscē  
di deum: altero existēte cognoscere dominū simpli  
citer credere. Dicit enim in psalmo: Studete ⁊ vide  
te: quonā ego sum deus. Quis nō cōfitef hoc scribi  
populo in cōditore credenti: Multū enim differt  
credēdo cognoscere ⁊ credere trā: sed phariseis qđ  
ait. Neq̄ me scitis: neq̄ patrē meū. rōnabiliter dice  
ret. Neq̄ creditis patri meo. qui. n. negat filiū: mi  
nime patrē habet. s. neq̄ sū fidē neq̄ sū cognitio  
nē. Sed ⁊ aliter dicit scriptura illos qui adiūcti sunt  
alicui cognoscere illud. Tunc. n. adā cognouit. vxo  
rem suā cū ei cōiūct⁹ est. Si ergo qđ adberet mulieri  
mulierē cognoscit ⁊ qđ adberet oñio vnus spūs est ⁊  
deuz cognoscit. si vō sic se habet: pharisei nec patre  
nouerūt nec filiū. Post hoc est qđē aliquē cognos  
cere deuz: nō autē cognoscere patrē. Infinitis ergo  
orātōnib⁹ editis in lege nō inuenim⁹ aliquē orādo  
dicentē deū patrē: tamē orāt cū tanq̄ deū et dñm.  
ne puenirēt grām p̄ iesum toti mūdo effusā: vocātē  
cūctos ad filiatiōem iuxta illud: Narrabo nomen  
tuū fratrib⁹ meis. Sequē. Dec ver. lo. ē ie. in gazo. oo.  
in templo. **ALCVI.** Baza persica lingua diuitie:  
phila referuare. Erat autē loc⁹ in tēplo vbi seruabāt  
diuitie. **CHRY.** In templo loquebat in ordie ma  
gistri: ⁊ h̄ loq̄bat sup̄ qđ mordebāt ⁊ accusabāt qm̄  
seipm̄ facit parē patri. **AVG.** Magna igit̄ fiducia  
sine timore. nō enī pateref quod noller. vnde sequē:  
Et ne. app̄e. eum: qđ nōdū re. ho. eius. Nōnulli euz  
hoc audiūt: sub fato fuisse christū credūt: sed si fatū  
sicut nōnulli intellexerūt: a fando dictum est. i. a lo  
quendo: verbū dei quōd habet fatū: vbi sunt fata:  
In celo inq̄s: in ordine ⁊ cōuersiōib⁹ fidez. Quō er  
go fatū habet p̄ quē factū ē celū ⁊ sidera: cū tua vo  
lūtas s̄ recte sapias trāscēdat ⁊ sidera: an qđ nosti  
christi carnē fuisse sub celo: ideo putas ⁊ p̄tēz xp̄i  
subditā celo: Igit̄ fidū venerat hora eius: non qđ co  
geret mori: sed qđ dignaret occidi. **ORI.** Ubicūq̄  
autē addit. Dec verba locut⁹ est iesus in tali loco si  
bene attēdas: inuenies additōnis oportunitatē.  
Est autē gazophilatiū loc⁹ nūmismatuz in honorez  
dei ⁊ dispēlatōem pauperū oblatōz. Nūmismata  
autē sunt diuina verba: imaginē regis magni imp̄s  
sam habētia. vnusquisq̄ autē cōferat in edificatio  
nē ecclie portāl ad intellectuāle gazophilatiū: quic  
qđ pōt ad honorez dei ⁊ vtilitatē cōmunē. Omnib⁹  
autē offerētib⁹ in gazophilatio tēpli: magis oportet  
hab iesum munera portare qđ erāt verba vite eterne.  
Loquere ergo iesu in gazophilatio: a nemie detēt⁹  
est: qđ sermones ei⁹ fortiores erāt his qđ euz cape vo  
lebant: cum nō sit infirmitas in qđ v̄bū dei loq̄tur.  
**BED.** Uel aliter: In gazophilatio xp̄s loq̄t: qm̄ i  
pabolis ad iudeos smones p̄ferbat: tūc autē qm̄ ga  
zophilatiū apiri cepit: quādo discipulis suis celestia  
referauit. vnde etiā gazophilatiūz tēplo inherbat:  
quia que lex ⁊ p̄bete figurāliter p̄dixerāt: ad oñm  
gr̄nebant.







qui de hoc mudo est. qui autē nō diligit mūdum: nec ea que sunt in hoc mūdo nō est de mūdo hoc. tamē est et aliquid aliud mūdus pter hunc sensibile mūdum in quo sunt inuisibilia: cui<sup>9</sup> visum et decorē videbūt hi qui mūdo sunt corde. Sed et ipse p̄i mōgerit<sup>9</sup> omnis creature potest dici mūdus prout est summa sapiētia: omnia. n. in sapiētia sunt facta. In ipso itaq; erat tot<sup>9</sup> mūdus: intātū differēs a mūdo materiali: inquātū differt ratio toti<sup>9</sup> mundi ab omni materia denudata a materiali mūdo. Ania ergo ch̄isti dicit: Ego nō sum de hoc mūdo. quia nō conuersat in isto mūdo. **AVG.** Expōsit autē domin<sup>9</sup> quid intelligi voluerit cum dixit: Vos de hoc mūdo estis. quia. s. peccatores erāt. omēs autē cum peccato nati sumus: omnes viuēdo ad id qđ nati eram<sup>9</sup> addimus. Tota ergo infidelitas iudeoz ip̄a erat non peccatū habere: sed in peccatis mori. vnde subdit: Dixi ergo vobis quia moriemini i peccatis vestris. Credo autē in illa multitudine que dominū audiebat: et eos fuisse qui credituri erant. quasi in omēs autē p̄cesserāt illa seuerissima sentētia: In peccato vestro moriemini. Ac p hoc et illis qui credituri erant: spes erat ablata. reuocauit ergo eos ad spem adiungēs: Si. n. nō credideritis q; ego sum: moriemini in peccato vestro. Ergo si credideritis quia ego sum: nō moriemini in peccato vestro. **CHRY.** Si. n. ppter hoc venit vt peccatū tollat: et aliter nō contingit illud exuere nisi per lauacry: nec contigit eum qui nō credit baptizari: necesse est eum qui nō credit ex hac vita abire: veterē hominē. i. peccatū habentē: nō solum quia nō credit: s; etiā quia peccata habēs hinc recedit. Cū autē dixit: Si nō credideritis quia ego sum. quia nihil addidit: multū est quod commendauit: quia si etiā et de<sup>9</sup> moy si dixerat: Ego sum qui sum. Sed quomodo audio: Ego sum qui sum: Et nisi credideritis quia ego sum quasi alia nō sint: Sed p̄sus qualiscūq; excellētia si mutabilis est: vere nō est. Non enī est ibi verū esse vbi est et nō esse. discute rerum mutatōem: inuenies fuit et erit. cogita deum inuenies est: vbi temp<sup>9</sup> p̄teritū esse nō possit. vt ergo tu sis: trāscēde temp<sup>9</sup> p̄s. hec itaq; p̄mittēs: ne moriamur in peccatis nris nihil aliō mibi videf hīs verbis dixisse: Nisi credideritis quia ego sum: q; nisi credideritis q; de<sup>9</sup> sū deo grās. q; dixit: Nisi crediderit. n̄ dixit: nisi cepit q̄s. n. b. capiat. **ORI.** Māifestū ē at qđ moriē in pctis suis q̄ntis dicat se ip̄o credē: tñ i v̄itate nō credit. q. n. credit iusticiā: n̄ iusticiā faciet: et credēs in sapiam: n̄ stultū dīc aut fac. et sic si scrutat<sup>9</sup> fueris ceteros intellect<sup>9</sup> ch̄isti inuenies quōd qui nō credit ch̄isto moriē in peccatis suis. Accedēs autē ad oīa nra que desiderā in ch̄isto: in pctis suis moriē.

**Dicebāt ergo ei: Tu quis es? Dicit eis iesus: Principiū qui et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui et iudicare: sed qui me misit, verax est et ego que audiui ab eo hec loquor in mūdo. Et nō cognouerunt: quia patrem eius dicebat deum.**

**AVG.** Quia dixerat supra dominus: Nisi credideritis quia ego sum: moriemini in peccatis vestris interrogāt illi velut querētes nosse in quē deberēt credere: ne in suo peccato morerēt. vnde dicit: Dicebāt ergo ei: Tu quis es? **Nō.** n. cū dixisti: Nisi credideritis quia ego sum: addidisti q̄s eēs. sciebat autē ibi quosdā esse credituros. et ideo cū dixissent: Tu quis es: vt scirēt quid illū credē deberēt. Dixit eis iesus: Principiū qđ et loquor vobis. nō tanq; dicit: Principiū sū: sed tanq; dicit: Principiū me credite. qđ i. p̄ noīe greco euidenter appet: vbi principiū feminini generis est. principiū ergo me credite: ne moriamini in pctis v̄s. principiū. n. mutari nō p̄t: in se manet: et innouat oīa. Absurdū ē autē vt filiū dicam<sup>9</sup> principiū et p̄m<sup>9</sup> principiū nō dicam<sup>9</sup>. nō tamē duo principia: sicut nec duos deos: sp̄s autē sanct<sup>9</sup> p̄s et filij ē sp̄rit<sup>9</sup>: nec p̄r ē nec filius. p̄r tñ et filij et sp̄s sanct<sup>9</sup> sunt vn<sup>9</sup> deus: vnū lumē: vnū principiū. addidit autē: Qui et loquor vobis. q; humilis. ppter vos factus ad ista verba descēdi. Ergo credite me esse principiū: quia vt hoc credatis nō solū sum principiū: sed et loquor vobis. Nam si principiū sicuti est ita maneret ap̄d p̄rē: vt nō acciperet formā serui: quō ei crederēt: cū ifirma corda intelligibile verbū sine voce sensibili audire n̄ possent. **BED.** Sane i quibusdā exēplarib<sup>9</sup> inuenitur: Qui et loquor vobis. sed cōgruenti<sup>9</sup> esse p̄ba<sup>9</sup> q; legatur: vt iste sit sensus: Principium me esse credite: quia ppter vos ad hec verba descēdi. **CHRY.** Vel aliter: Considerāda est amētia iudeoz: qđ post temp<sup>9</sup> tantū et signa et doctrinā interrogāt. Tu quis es? Quid igit ch̄istus: a principio loquor vobis. q. d. Sermones meos indigni estis audire: nō solū vt dicam vobis: Quis ego sum: vos. n. omia tentātes loquimini: et hec omia possem arguere et vos punire. vnde sequit<sup>9</sup>: Multa habeo de vobis loqui et iudicare. **AVG.** Supra dixit: Ego nō iudico quēq;: s; aliud est: Nō iudico: et aliō habeo iudicare. nō iudico dixit ad p̄s. Qđ autē dicit: Multa habeo de vobis loqui et iudicare: iudiciū futurū dicit. **Jo** autē vt<sup>9</sup> in iudicio ero: quia fili<sup>9</sup> veracis veritas sum. vñ sequit<sup>9</sup>: Sed qui misit me verax est. Verax est p̄r: nō participādo: sed generādo veritatē. nūquid. n. dicitur sum? **Pl<sup>9</sup>** veritas q; verax: si hoc dixerim<sup>9</sup>: filium incipiem<sup>9</sup> dicere p̄m<sup>9</sup> maiore. **CHRY.** Dicit autē hoc vt nō estumēt qm̄ tot audiēs ex imbecillitate n̄ punire: aut quia eoz cogitatōes et otumelias nō no uit. **THEO.** Vel quia dixerat: Multa habeo de vobis loqui et iudicare: iudiciū futuro seclō resuās. Sed qui me misit verax ē. q. d. Esti vos infideles estis p̄r me<sup>9</sup> verax ē: qui dīc stabiliiuit: in quo vobis retributio fiet. **CHRY.** Vel alr: Si in hoc me misit p̄r nō vt iudicē mūdū: sed vt saluē mūdū: verax est p̄r. **o**ueniēter nullū ego nūc iudico: sed hec loquor qđ sunt ad salutē: nō ad iudiciū. vnde sequit<sup>9</sup>: Et ego qđ audiui ab eo: hec loquor in mūdo. **ALCVI.** Audiū autē a patre idem est et esse a patre: quia ab illo habet audiētā a quo h̄s eētā. **AVG.** Dat gl̄iam patri eq̄lis filius: tanq; dicat: Do gl̄iam ei cui<sup>9</sup> sū filius: quō tu sup̄<sup>9</sup> es aduersus eū cuius est seruus? **ALCVI.** Si autē audissent: Verax ē qđ m. sit me nō intellexerūt de qđ dicit. vñ subdit: Et non cog. q̄a pa. ei<sup>9</sup> dice. deū. **Nō** dū. n. oclōs cordis aptos hēbāt







Libertari enim ppe dicitur liberu fieri: quomodo sanari  
 sani fieri. **Doc** in vbo greco plani<sup>2</sup> e. nam in cofue-  
 tudine latina maxime in eo ofueuim<sup>2</sup> audire h vbu.  
 vt quicqz liberat: intelligat picula euadere: mole/  
 ftis caute. **THEO.** Sicut aut supra infidelibus  
 ait: In peccatis vris moriemini: fic manentib<sup>2</sup> in fide:  
 abfoluam annuuiat pctozu. **AVG.** iiii. de trini.  
 Unde etiā vitas liberabit nifi a morte: a corruptoe:  
 a mutabilitate: Veritas quippe immortalis in coz  
 rupta incōmutabilis pmanet: vera autē incōmuta-  
 bilitas est ipa eternitas. **CHRY.** Eozz aut qui cre-  
 diderāt erat etiā increpatioes fufferre: fed bi statim  
 feruūt. Si aut oportebat eos turbari in pozi conue-  
 nienti erat vt turbarent in hoc. f. q. dixit: **Agnosce-**  
 tis veritatē vt dicerēt: Nūc ergo vitatē nescim<sup>2</sup>: lex  
 ignif mēdaciū est: z cognitio nra: fed nulli<sup>2</sup> hoz eis cu-  
 ra erat: fed de mūdānis reb<sup>2</sup> oolēt. nō. n. aliā feruitu-  
 tē nouerāt nifi mundana. vnde fequit: **Rūderūt ei**  
 in. **semē abrae sum<sup>2</sup> z ne. ser. vnqz:** quō tu di. li. eritis  
 q. d. **Eos qui de genere sunt abrae qui sunt ingenui**  
 nō oportebat seruos vocare: nunqz. n. feruiuumus.  
**AVG.** Vel hoc rūderūt nō illi q iam crediderāt:  
 fed qui in turba erāt nōdū credētes. hoc aut ipsum:  
 Remini feruiuum<sup>2</sup> vnqz. fm hui<sup>2</sup> rps libertatē quō  
 vtz dicitis: **Ioseph nō ē venūdāt<sup>2</sup>:** pphete sancti  
 in captiuitate nō sunt ducti: o ingrati: qd est quod  
 vobis assidue imputat de<sup>2</sup>: qz vos de domo fuituul  
 liberari: si nemini feruistis: **Vos autem q loqm̄ini**  
 quō soluebatis tributa romanis: si nemini vnqz ser-  
 uistis. **CHRY.** Quia vō nō ad vanā gliam erāt: q  
 dicebant a chūsto: fed ad salutē: nō voluit oñdē eos  
 seruos de hoim: fed peccati: q difficillima feruit<sup>2</sup> est: a  
 oia sol<sup>2</sup> de<sup>2</sup> eripe pōt. vñ seqt: **Respōdit eis ie.** Amē  
 amē oi. vō. qā om. qui fa. pec. ser. ē peccati. **AVG.**  
**Quidē cōmēdat quod sic pnūciat:** quodāmodo si  
 oia fas ē iuratio ei<sup>2</sup> ē. Amē quippe interpretat vep: z  
 tñ nō est interpretatū: nec gre<sup>2</sup> hoc interp̄s ausus est  
 facere vel latin<sup>2</sup>. Nā hoc verbū amē hebreū ē: nō ē  
 aut interpretatū: vt bonozē haberet vel amēto secreti:  
 nō vt eēt ligatū: sed ne vilesceret nudatū. Inq̄tuz h  
 commēdatū fit: ex ipa geminatōne cognoscite. **Ue-**  
**rum dico vobis. veritas dicit:** que vtiqz rñ nō dicēt  
 rum dico: mētiri oio nō posset: tñ inculcat: doxmiē  
 tes quodāmodo excitat: contēni nō vult qd dicit.  
 Quis inq̄t iude<sup>2</sup>: gre<sup>2</sup>: diues: paup: impator: z mēs  
 dicit<sup>2</sup> si facit pctm̄: seru<sup>2</sup> ē pcti. **GRE.** iiii. mo. Quia  
 q̄ quis se prauo desiderio subijcit: iniq̄tatis dño du-  
 dum libera mētis colla supponit. sed huic dño ddi-  
 cim<sup>2</sup>: cū liq̄tati q nos cepat reluctam<sup>2</sup>: cū cōsuetudi-  
 ni violētē resistim<sup>2</sup>: cū culpā penitēdo pcutimur: z  
 maculas sordiu lachrymis lauam<sup>2</sup>. **GRE.** xxi. mo.  
**Quāto aut aliqui liberi<sup>2</sup> pagūt puerla que volūt:** tā-  
 to ei<sup>2</sup> feruitio obnozi<sup>2</sup> obligāt. **AVG.** Q miserabi-  
 lis seruit<sup>2</sup>: seru<sup>2</sup> hois aliqñ fut oñi duris impijs fati-  
 gat<sup>2</sup>: fugiēdo redescit: seru<sup>2</sup> peccati quo fugit: secuz  
 trahit quocūqz fugerit. Peccatū enī qd facit int<sup>2</sup> ē  
 voluptas trāsit: peccatū nō trāsit: pterijt qd delecta-  
 bat: remāsit qd pugnat. Solus de peccato liberare  
 pōt: q venit sine pctō: z fact<sup>2</sup> ē sacrificiū p pctō. Nā  
 seqt. **Seru<sup>2</sup> aut nō manet in domo in eternū.** Ecce  
 fia ē dom<sup>2</sup>: fu<sup>2</sup> pctō: ē: mlti intrāt i ecclia pctōzes  
 nō q dicit: **Seru<sup>2</sup> nō ē in domo: sed nō manet in do-**

mo i eternū. **Si ergo null<sup>2</sup> ibi fuus erit:** qd ibi erit:  
 qd gloriabit mūdū se esse a pctō: multū nos terruit:  
 sed adiūgit: **Sili<sup>2</sup> autē manet in eternū.** Ergo sol<sup>2</sup> in  
 domo sua erit xps. An forte in hoc q dicit filius: ca-  
 put z corp<sup>2</sup> ē. Nō. n. sine cā terruit: z spem dedit: ter-  
 ruit: ne pctm̄ amarem<sup>2</sup>. spem dedit: ne de pcti abso-  
 lutōe diffiderem<sup>2</sup>. Dec ē ergo spes nra: vt a libero li-  
 beremur. ipe. n. pctū dedit: nō argētū: sed sanguines  
 suū. z ppter h subdit: **Si ergo si. vos libe. ve. li. eritis**  
**AVG.** de v. do. Nō a barbaris: sed a diabolo: nō  
 in cozpis captiuitate: s; ab aie iniq̄tate. **AVG.** sup  
 iohā. Prima libertas ē carere crimib<sup>2</sup>: s; ista incho-  
 ata ē nō pfecta libertas: qz caro cōcupiscit aduers<sup>2</sup>  
 spm̄: vt non ea q vultis faciatis. Libertas aut plena  
 atqz secta ē: qñ nulle erūt inimicitie: qñ nouissima  
 inimica mors destruet. **CHRY.** Vel afr: qz dixerāt  
**Qui facit pctm̄ su<sup>2</sup> ē pcti. ne pcurrāt z dicāt:** immo  
 latōes habem<sup>2</sup>: ille nos eripe p̄st. ppterea induxit:  
**Ser. nō ma. in do. in eter. Si. ma. in eternū.** Domus  
 mētōem facit: p̄is pncipatū domū noians: oñdens  
 ex trāslatōe humanoz: qñ sic dñs in domo: ita ipe  
 oim ptātez h; hoc. n. qd dicit: **Nō manet.** significat  
 n̄ h; ptātē donādū: sed fili<sup>2</sup> q ē dñs dom<sup>2</sup> b; Et iō sa-  
 cerdotes veteris legis nō hēbāt ptātē p sacramenta  
 legalia pctā dimittere. oēs. n. peccauerūt: etiā sacer-  
 dotes q p seipis vt dicit ap̄ls necesse hēbāt sacrificia  
 offerre: s; fili<sup>2</sup> hāc h; ptātē. vñ cōcludit: **Si g; fili. vos**  
**libe. ve. libe. eritis.** oñdēs qz mundana libertas de q  
 gloriabāf nō ē vera libertas. **AVG.** Noli ergo li-  
 bertate abuti ad libere peccādū: sed vtere ad nō pec-  
 cādū. **Erit. n. voluntas tua libera si fuerit pia. eris li-**  
**ber: si fueris seru<sup>2</sup> iusticie.**  
**Scio quia filij abrae estis: sed**  
**queritis me interficere: quia sermo**  
**me<sup>2</sup> nō capit in vobis. Ego qd vidi**  
**apud patrē loquor: z vos que vidi**  
**stis apud patrē uestrum facitis. Re-**  
**sponderūt z dixerunt ei: Pater no-**  
**ster abraā est. Dicit eis iesus: Si fi-**  
**lij abrae estis: opera abrae facite.**  
**Nunc aut queritis me interficere:**  
**hoiem qui veritatē vobis locut<sup>2</sup> suz**  
**quā audiuī a deo. Hoc abraā nō fe-**  
**cit. Vos facitis opera patris uestri.**  
**AVG.** Iudei se liberos dixerāt: quia semē erant  
 abrae. Quid ergo domin<sup>2</sup> ad hoc rūderit subditur:  
**Scio qz filij abrae estis. q. d. Agnosco vos quia filij**  
**estis abrae carnis origine: nō cordis fide. z iō subdit**  
**Sed qrit me interfice.** **CHRY.** Doc enī addidit:  
 vt nō dicāt: **Pctm̄ nō habem<sup>2</sup>.** Dimittēs ei oēm eo-  
 rū vitā redarguere hoc qd p manib<sup>2</sup> erat: qd adhuc  
 agere volebant: oucit in mediū. Paulatī enī eos a  
 cognitōe illa remouit: erudiēs in hoc nō magna sa-  
 pe. Sicut enī libertas z seruit<sup>2</sup> est ab opib<sup>2</sup>: ita z co-  
 gnatio. sed ne dicerēt hoc inste agim<sup>2</sup> subiūgit cām  
 dicēs: **Quia sermo me<sup>2</sup> nō capit in vobis.** **AVG.**  
 .i. nō capit in cor destrū: quia nō recipit a corde vō







non cognoscitis: quia non potestis  
audire sermonem meum.

**AVG.** Experant iudei cognoscere quod non de carnis  
generatiōe loqueretur dominus: sed de vite institutiōe. **Cō**  
suetudo autē scripturarū ē fornicatiōe spiritualis  
ter appellare: cū dicitur multis et falsis aīa tāq̄ p̄stitu  
ta subiicit. vñ dicitur: **Dixerunt itaq̄ ei:** Nos et fomi  
catiōe nō sumus nati. vñ patrem habem⁹ deum.

**THEO.** Quasi rīderent quod dei quererēt vltionē: et  
iō aduersus eū cōsiliarent. **ORI.** Vel aliter: Quia  
redarguti sūt nō eē filii abraē: atroci⁹ rīdent latens  
ter designātes ex adulterio p̄ductū fore saluatorē.  
sed magis mihi videt quod cōirando rīderūt. Cū enī  
p̄sus dicerāt: Pater noster abraā ē. et audiuit: **Si**  
filii abraē estis: opa abraē facite: fatē se habere ma  
iore patre q̄ abraā. s. deū et nō ex fornicatiōe sumptis  
se exordiū. Nō enī ex spōsa: sed ex meretrice seu mas  
teria demō q̄ nihil facit ex se. p̄ducit eos q̄ carnalis  
bras vñ inheret materie. **CHRY.** Sed qd̄ dicitis  
vos patre habetis deū: et christū icusatis bec dicētē  
Et nimirū ex fornicatiōe multi eorū nati erāt: etenī  
illicitas cōmixtiōes faciebāt. nō tñ hoc redarguit:  
sed instat vt ostendat quod nō sūt ex deo. vñ seq̄: **Dixit er**  
go eis iesus: **Si de⁹ pater vester eēt: diligereis vtiq̄**  
me. ego enī ex deo processi et veni. **HYLA.** vij. de  
trini. Religiosi nomis assumptionē dei filii? i bis q̄  
se dei filios cōfiterentes: patre sibi deū dicerēt: nō im  
probauit: sed temeraria iudeorū vsurpationem sibi  
dei p̄sentium: p̄ id quod se nō diligerēt oburgat. non  
vñ dicit p̄ idipm eē ex deo exire qd̄ venisse. Sed  
cū ab his q̄ sibi deū patre dicerēt: iccirco se diligen  
dū ait: quia ex deo exisset: cām dilectionis ex cā do  
cuit eē nascēdi. Exisse enī ad icorporalis natiuitatis  
revertit nomē: quod religio p̄sentendi sibi patre deū: et ex  
dilectiōe christi quod ex eo genit⁹ sit merēda ē. **Rec. n.**  
i deū patre sit religiosus q̄ nō diligit filium: cū dilige  
di filij nō alia cā sit q̄ ex deo sit. **Ex deo** igit̄ filius  
ē nō adnētū: sed natiuitate. dilectio autē i patre bic  
erit ois: si filij ex eo eē credat. **AVG.** Sic ergo quod  
de deo p̄cessit verbū eterna p̄cessio ē. ab illo enī p̄  
cessit vt verbū patris et venit ad nos: quod verbū caro  
factū ē. **Adnētus** eius hūanitas ei⁹: māno eius: diui  
nitas ei⁹: dicitis deū patre cognoscite me vel fratē:

**HYLA.** Nō eē autē a se sibi originē docuit cū sub  
dit: **Neq̄ enī a me ipso veni:** sed ille me misit. **ORI.**  
Dec arbitror dicit p̄pter quosdā p̄ se venientes et nō  
missos a patre. de quibus i hieremia dicitur: **Nō mite**  
bam eos et ipi currebāt. **Quā** autē q̄ duas naturas in  
gerit: vt tunc h̄ verbo: obijciendū ē cōtra illos. **Paul**  
lus enī odiebat iesum cū p̄sequeret ecclesiā dei. vñ  
dñs ad eū: **Quare me p̄sequeris?** **Si** ergo verū ē qd̄  
hic dicitur: **Si de⁹ pater vester eēt: diligereis me.** pa  
lā ē qm̄ et recte cōuertit: si non diligereis: nequaquā  
de⁹ pater vester eēt. **Paul⁹** autē aliquo tēpore nō  
diligebat iesum. fuit ergo tēpus quo de⁹ pater pau  
li nō exiit. **Nō** igit̄ natura paul⁹ dei filij fuit: sed  
postmodū dei filij fact⁹ ē. qm̄ vero de⁹ alicui⁹ sit pa  
ter: nisi qm̄ mādata ei⁹ custodit. **CHRY.** Quia ve  
ro semp̄ querebāt dicētes: **Quid ē h̄ qd̄ dicit: Quo**  
ego vado vos non potestis venire: p̄pterea subdit:  
**Quare loquelā meā nō cognoscitis:** quod nō pote. au

di. sermonem meum. **AVG.** Nō autē audire nō poterāt  
quod corrigi credēdo nolebant. **CHRY.** P̄mo igit̄  
captāda ē virt⁹ que verbū diuinū exaudiat: vt vein  
ceps validi sistam⁹ ad p̄cipiendā totā locutionē ies  
us: qm̄ q̄d̄ dicit de⁹ curat⁹ nō est i auditu p̄prio: a verbo  
qd̄ dicit surdo. **Ap̄iariis:** auditu p̄cipere neq̄t.

**Vos ex patre diabolo estis: et de**  
sideria patris vestri vultis facere. **Il**  
le homicida erat ab initio: et in veri  
tate nō stetit: quia nō est veritas in  
eo. **Cū** loquit̄ mendaciū: ex p̄p̄rijs  
loquitur: quia mēdax est: et pater ei  
us. **Ego** autē si veritatē dico nō cre  
ditis mihi. **Quis** ex vobis arguet  
me de peccato? **Si** veritatē dico: q̄  
re nō creditis mihi? **Qui** ex deo ē:  
uerba dei audit. **Propterea** uos nō  
auditis: quod ex deo nō estis.

**CHRY.** Excluit iudeos dñs a cognatiōe abraā: et  
quod maiora ausi sūt vt. s. patre suū deū dicerēt: de reli  
quo p̄cutit eos dicēs: **Vos ex patre diabolo estis.**  
**AVG.** Dic iā cauēda ē heresis manicheorū: qd̄ dicit  
eē quāndā naturā malī et gentē q̄dā tenebrarū euz  
p̄ncipib⁹ suis. vñ diabol⁹ originē ducit: et h̄c dicit  
ducere originē carnē nostrā: et fm̄ hoc putāt dictū  
a dño: **Vos ex patre diabolo estis** quod eēt illi velut na  
tura malī: ducētes originē de gēte cōtraria tenebra  
rū. **ORI.** In hoc autē simile vidēt̄ icurrisse ei qui  
diceret alterā eē oculi vidētis substātia: et alterā ca  
ligatis vel se auertētis. quēadmodū ei i bis non dis  
fert substātia: sed quedā cōtingit cā q̄ facit caligare  
sic substātia eadē ē: siue recipiat rationē siue nō.

**AVG.** Iudei ergo filij erāt diaboli imitādo: nō na  
scēdo. vñ seq̄: **Et desideria patris ve. vul. fa.** Ecce vñ  
filij estis: quod talia desideratis: nō quod de illo nati estis  
**Queritis** ei me occidi. hō. qd̄ veritatē vobis dico. et ille i  
uidit homī et occidit. vñ seq̄: **Ille** homici. erat ab i  
nitio. **Vtiq̄** i p̄mo homine: et i quo potuit fieri ho  
miciidū. nō enī posset occidi hō: nisi p̄sus fieret hō.  
**Nō** ferro accinct⁹ diabol⁹ ad hominē venit: verbū  
malū seminauit et occidit. **Noli** ergo putare nō eē ho  
miciidū qm̄ fratri tuo mala p̄suades. vos autē iō seuis  
tis i carne: quod nō potestis i mēte. **ORI.** **Perpēde**  
autē quod nō p̄pter aliquē singulariter tm̄: s; p̄ toto ge  
nere qd̄ pemit inquatū i adā cūcti mortuif: et vere  
dicit⁹ est ab initio homicida. **CHRY.** **Et** non dixit  
**Op̄a** sed **Desideria** ei⁹ facitis: ostēdens qm̄ vehemen  
ter et ille et ipi ab occisionib⁹ possident. et quod crinue  
eū accusabāt quod nō ē a deo: insinuat occulte quod h̄ etiā  
eis ex diabolo ē. vñ seq̄: **Et** in veritate non stetit.

**AVG.** xi. de ciui. dei. **Fortē** autē aliq̄s dicit quod ab ini  
tīo sue cōditōis i veritate nō steterit: et iō nūq̄ bea  
tus cū sanctis angelis fuerit: suo recusans eē subdi  
tus creatori: ac p̄ h̄ falsus et fallax: quod pia subiectiōe  
noluit tenere qd̄ nature ē: affectās p̄ sup̄bā elatio  
nē simulare qd̄ nō ē. **Diuc** sentētie q̄sq̄ acq̄escit nō  
D D



cū manicheis sapit: vt suā quāq; ppriā: tāq; diuerso quodā pncipio diabol⁹ habeat naturā mali. q̄ tāta vanitate desipiūt: vt nō attendāt non dixisse dñs: A veritate alien⁹ fuit: s; In veritate nō stetit: vbi a veritate lapsus; itelligi voluit. Illud etiā qd ait iohānes: Ab initio diabol⁹ peccat: hoc itelligūt si naturale ē nullo mō ē peccatū. Sed nidec; ppbeticis testimonis: siue qd ait Isaias sub figurata psona pncipis babilonie diabolū notās: Mō cecidit lucifer qui mane oriebas: siue qd ezechiel: In delicijs paradisi dei fuisti. que si aliter cōueniētius itelligi nequeunt oportet qd dicitū ē: In veritate nō stetit: sic accipiamus q; i veritate fuerit: sed nō pmāserit. et illud q; ab initio diabol⁹ peccat: nō ab initio ex quo creat⁹ ē peccare putādus est: sed ab initio peccati. **ORI.** Est aut; vniforme quidē i vnitate morari: variū aut; ac multiforme nō morari in ea: q̄busdā vt ita dicaz tremētib⁹ gressib⁹ ⁊ nitētib⁹ sistere i ea: non tñ obtinere valētibus. Quibusdā vero nō passis illud: sed i piculo cōsistētib⁹ scdm illud: **Mibi autē paulisper cōmoti sūt pedes: ⁊ ceteris ab ea cadētibus.** Lā igit; cur diabol⁹ veritatē nō colat subdit: Quia veritas nō ē i eo. s; q; vana suspicaf: ⁊ seduct⁹ ē ipse a seipso: in hoc deterior q; illi quidē ab eo fallunt: is autē si bīipi deceptiōis auctor existit. Sed oportet inuestigare quō dicit q; veritas i ipso nō ē: vtrū q; nullam vnq; verā habet doctrinā: sed cūcta q̄ opinat; falsa sūt. vel q; christi pnceps nō ē q; dicit: **Ego sū veritas.** Impossibile autē ē aliquā ratiōnālē substātiā de cūctis opinari falso: ⁊ de nullo vel exiliter rectitudinē cōspicere. Diabol⁹ igit; saltē id vere capit dogma: cōsiderādo de se q; rōnalis ē. Nō igit; ei⁹ natura cōsistit ex cōtrario veritatis. i. ex errore ⁊ ignauiā: nūq; enī veritatē cognoscere posset. **AVG.** xi. de ciuita. dei: **Uel cū dicit: Q; veritas iu eo nō ē. subiecit iudiciū quasi quesissim⁹: vñ ostendat q; i veritate nō steterit: ait q; veritas nō ē i eo. Esset aut; i eo si i ipa stetit fer. Sequit; Lū loquit; men. expro. loquit; q; mēdar ē ⁊ pater ei⁹. **AVG.** In his verbis quidā diabolū putauerūt patrē habere: ⁊ quesierūt q̄s esset diabolū pater: hic ē error manicheorū. Diabolū aut; dominus dixit patrē mēdaciū: nō enī ois q; mētif; pater mēdaciū sui ē. Si enī ab alio mēdaciū accepisti ⁊ dixisti: tñ quidē mētitus es: sed p̄ mēdaciū nō es. Ille vero q; nō aliūde accepit mēdaciū: quo mēdacio tāq; veneno serpens hominē occideret. pater ē mendaciū: sicut de⁹ pater ē veritatis. **THEO.** Is ei ⁊ deū apud homines criminat⁹ ē ad euā dicēs: Quñ iuidēs vobis lignū ibibuit. ⁊ apud deū quondā crimiat⁹ ē homines: vt cū dixit: **An grat; colit iob dominū.** **ORI.** Attēde tñ h̄ nomē mēdar dicit; tā de diabolū q; mēdaciū genuit: sicut hic dicit;: Quia mēdar ē: q; de homie: sm illud psalmi: **Ois hō mēdar. nā si q; mēdar nō ē: bñiusmōi nō ē hō tñ:** ita q; ei ⁊ similibus dici pōt: **Ego dixi di; estis. vñ cū aliq; loquit; mēdaciū: de pprijs loq̄t;: Spūs aut; sanct⁹ loq̄tur a verbo veritatis ⁊ sapiētie: sm illud: De meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. **AVG.** de que. euā. Uel aliter Diabol⁹ nō speciale nomē ē: sed cōmune. In quocūq; enī opa diabolū fuerit inuenta: diabol⁹ ē appellādus: opis enī nomē ē nō nature. Itaq; hoc i loco patrē iudeorū cayn significat: cui⁹ imitatores volēs****

tes eē iudei saluatores pemeūt. ab ipso enī forma data ē fratricidij: quē dixit mēdaciū de pprijs loq; vt ostenderet vnūquēq; nō nisi ppria voluntate peccare: sed q; cayn imitator diabolū ē patrē ei⁹ diabolū dixit: ei⁹ opa secut⁹ ē. **ALCVI.** S; q; dñs veritas ē: ⁊ fili⁹ veracis dei veritatē dicit: sed iudei q; filij erāt diabolū: auersi erāt a veritate. Et hoc ē quod sequit;: **Ego aut; q; veri. di. vo. nō cre. mi. ORI.** Sed quō hoc dicit iudeis q; i eū crediderāt: sed ostēda q; potest aliq; sm aliquā intētiōnē credere: scdm aliā vero nō credere: sicut q; credūt i eū q; sub pōtio pilato crucifix⁹ ē: nō aut; credūt i natū de maria virgine: in eundē credūt ⁊ nō credūt. Sic igit; hi ad quos loq; batur credēbāt i eū: sm q; videbāt signorū factorū credēbāt aut; his q; pfunde ab eo dicebāt. **CHRY.** Quia igit; inimici estis veritatis: i nullo me itasantes vultis me iteficere. ⁊ iō subdit: **Quis ex vobis arguet me de peccato?** **THEO.** q. d. Si dei filij estis vtiq; peccātes debetis habere odio. Si ergo me quoq; quē exosum habetis nō potestis arguere de peccato: manifestū ē q; ppter veritatē me odio habetis quō. s; dicebat se filij dei. **ORI.** Habet aut; h̄ verbū christi magnā fiducia: cū null⁹ hominū fiducialiter hoc dicere potuerit: nisi sol⁹ dñs noster q; peccatū nō fecit. **GRE.** i. ho. **Pēfate aut; māsterudinez dei: Nō dedignaf; ex ratiōe ostēdere se peccatores nō eē q; ex virtute oimnitatis poterat peccatores iustifcare. vñ subdit: Qui ē ex deo verba dei audit: ppre rea vos nō audī. q; ex deo non estis. **AVG.** Noli attēdere naturā sed virtū. Sūt isti ex deo ⁊ nō sunt ex deo: natura ex deo: vitia nō ex deo. Eis autē h̄oictū ē q; nō solū peccato vitiosi erāt: nā hoc cōmune erat oibus: sed etiā p̄cogniti q; nō erāt credituri ea fide qua possent peccatorū obligatione liberari. **GRE.** i. hōme. Interroget se ergo vnusq;: si verba dei aure cordis p̄cipit: ⁊ itelligit vñ sit. Nā sūt non nulli q; p̄cepta dei nec aure corpis p̄cipere dignaf;. Et sūt nōnulli q; hec quidē corpis aure p̄cipiunt: sed nullo ea mētis desiderio cōplectunt;. Et sūt nōnulli q; libēter verba dei suscipiūt: ita vt etiā i fletib⁹ opugant;: sed p̄ lachrymarū tēpus ad iniquitatē redeūt. hi p̄fecto verba dei nō audiūt: quia hec exercere in opere contēnunt.**

**Responderunt ergo iudei: ⁊ dixerunt ei: Nōne bene dicimus nos: quia samaritanus es tu: ⁊ demoniū habes? Respōdit iesus: Ego demoniū non habeo: sed honorifico patrem meū ⁊ uos inhonorastis me. Ego autē non quero gloriā meam. Est q; querat: ⁊ iudicet. Amē amen dico vobis: siq; sermonē meū suauerit: mortē n̄ uidebit in eternū.**

**CHRY.** Cū aliqd; altū dñs diceret: h̄ apud iudeos q; valde insensibiles erāt isania videbāt: vt ex eorū respōsiōe colligif;. Dicit; ei: **Respō. ergo iu. ⁊ dixit. ei si ne bñ dicit. nos q; sa. es tu ⁊ demo. ha. ORI.** Sed

ca. vii. ...



dignū est querere: quō cū samaritani secula futura  
 denegēt: nec aīe durabilitatē acceptēt: aūsi sunt sa/  
 maritanū dicere saluatozē: q̄ de resurrectione ⁊ iudic/  
 cio tot ⁊ tāta edocuit. Sed forsān velut impropēri/  
 tes illi hoc dicit: dū que sentiūt ipi nō docet. **AL**  
**CVI.** Samaritani enī gēs odiosa israelitico popu/  
 lo: deē tribub⁹ i captiuitatē ductis: terrā eozū poss/  
 sēdēt. **ORI.** Lūenit quoq; q̄ aliqui de eo arbi/  
 trent q̄ scdm̄ samaritanos sentiret: vt nihil p̄ obis/  
 tū referret b̄miobus: sed fictē ad placendū iudeis d̄  
 resurrectionē ⁊ eterna vita tractaret. **Demoniū** vero  
 illū habere dicebat: p̄pter eius smones trāscendē/  
 tes capacitatē humanā: q̄bus deū patrē suū asserē/  
 bat: ⁊ se de celo descēdisse: ⁊ cetera huiusmodi. vel p̄/  
 p̄ter suspiciōne eozū q̄ plures in beelzebub p̄ncipe  
 demoniorum opinabant ipm̄ eijcere demones.  
**THEO.** Vel samaritanū illū dicebat: tāq; ritus be/  
 b̄nicos dissoluentē: vt pote sabbati. samaritani enī  
 nō p̄fecte iudicabāt. **Et** hoc vero q̄ eozū cogitatio/  
 nes reuelabat: demoniū ipm̄ habere suspicabantur.  
**Quā** vero eū samaritanū dixerūt nūq; euāgelista vi/  
 dit: ex quo palā ē q̄ multa p̄termiserūt euāgeliste.  
**GRE. i. ho.** Ecce iniuriā suscipiēs de⁹: nō cōtume/  
 liosa verba n̄idet. **Sequit̄** enim: **Rūdit** iesus ⁊ dixit:  
 Ego demo. nō habeo. **Ex** qua re qd̄ nobis inuūit: nī  
 si vt eo tēpore cū a primis ex falsitate contumelias  
 accipim⁹: eozū etiā vera taceam⁹ mala: ne ministeri/  
 us iuste correptiōis i arma vertat̄ furoris. **CHRY.**  
**Et** attendendū q̄ vbi eos docere oportebat: ⁊ eozū su/  
 perbiā subtrahere asp̄erat: vbi vero exprobratū eum  
 oportebat sufferre: multa māsuētudie vtebat: erudi/  
 ens nos q̄ quidē ad deū vdicare: que vero ad nos  
 respicere. **AVG.** Et vt hō p̄us eius imitēf patien/  
 tiā: vt pueniat ad potentia. **Sed** quis maledict⁹ ma/  
 ledicta nō redderet: p̄tinuit tñ ad eū negare. **Duo** at̄  
 sibi fuerāt obiecta: **Samaritanus** es: ⁊ **demoniū** ha/  
 bes. **Nō** dixit: **Nō** sum samaritan⁹. samaritan⁹ enī  
 interpretat̄ custos: nouerat aut̄ ille se nostrū esse cus/  
 tode. nō enī p̄tinuit ad eū vt redimeremur: ⁊ nō p̄/  
 tinet vt fuemur. **Deniq;** ip̄e ē samaritan⁹ q̄ accessit  
 ad sauciū: ⁊ misericordiā impedit. **ORI.** Aliter au/  
 tem quoq; dñs magis q̄ paul⁹ omibus oia fieri vo/  
 luit vt oēs narciscat: ⁊ iō se nō negauit esse samari/  
 tanū. **Estimo** aut̄ solū iesus fore vocē: **Ego** demoniū  
 n̄ habeo: sed nec habui: sicut ⁊ illud: **Venit** p̄nceps  
 mūdi hui⁹ ⁊ i me nō habet quicq; q̄ etiā q̄ delicto  
 nī reputata sūt mīma demonib⁹ adaptat̄. **AVG.**  
**De**inde post tale cōniciū hoc solū dixit de gloria sua  
**Sed** honorifico patrē meū. q. d. **Re** vobis arrogās  
 videri: habeo quē honorificē. **THEO.** Honorificū  
 cauit aut̄ patrē vlciscēs eū: ⁊ nō tolerās homicidas  
 ⁊ mendaces se dei veraces filios appellari. **ORI.**  
**Sol⁹** aut̄ christ⁹ verissime venerat⁹ ē patrē. null⁹ ei  
 honoris q̄q; ex his q̄ nō honorant a deo honorat  
 deū. **GRE. i. ho.** Sed q̄ q̄s dei zelo vtiā a prauis  
 homibus debonestat̄: i semetip̄o nobis dñs patien/  
 tie p̄buit exemplū q̄ ait: vos **Et** i bono. me. **AVG.**  
 q. d. **Ego** facio qd̄ debeo: vos nō facitis qd̄ debetis.  
**ORI.** Nō aut̄ illis solū hoc dictū ē: sed ⁊ omnis  
 bus inuūte agētib⁹: q̄ iniuriā iferūt christo q̄ ē in/  
 flicia: ⁊ i ferētib⁹ cōtumeliā sapiētie: eo q̄ christus  
 ē sapia: ⁊ similiter de alijs huiusmodi. **GRE.** Siqui

dē nobis cōtra iniurias faciendū sit: suo exēplo nos  
 admonet cū subiūgit: **Ego** au. glo. meā nō q̄ro: est q̄  
 q̄rat ⁊ iudicet. **CHRY.** q. d. **Et** honore quē ad pa/  
 trē habeo hec locut⁹ sum vobis: ⁊ p̄pter h̄ obono/  
 ratis me: sed nulla ē mihi cura hui⁹ cōtumelie: illi ei  
 noxas debebitis p̄pter quē hec audio. **ORI.** Que/  
 rit aut̄ de⁹ gloriā christi i quolibet suscipiētū illuz:  
 quā quidē repiret i operantib⁹ scdm̄ istas virtutis  
 cās. **Cū** aut̄ nō reppererit: punit illos i q̄bus nō res/  
 perit gloriā filij sui. vñ dicit: **Est** q̄ querat ⁊ iudicet.  
**AVG.** Quē aut̄ vult itelligi nisi patrē: **Quō** ego  
 alio loco dicit: **Pater** nō iudicat quēq;: sed oē iudi/  
 ciū dedit filio: **Sed** videte q̄ iudiciū quicq; p̄ dāna/  
 tiōne accipit: hic aut̄ scdm̄ discretionē positū ē. q. d.  
**Est** pater q̄ gloriā meā a vestra discernat. vos enī h̄  
 hoc seculū gloriāmi: ego nō fm̄ B seculū. **Discernit**  
 etiā gloriā filij sui a gloria oim̄ hominū. nō ei q̄ hō  
 fact⁹ ē: iā cōparādus ē nobis: nos homines cū pecca/  
 to: ille sine peccato: ⁊ h̄ fm̄ ipam̄ formā fui. nā illō  
 q̄s digne loquat̄: **In** p̄ncipio erat verbū: **AVG.**  
**Vel** aliter: **Si** vere dictū ē a saluatore: **Dia** mea tua  
 sūt: palā ē qm̄ ⁊ ipm̄ iudiciū filij patris est. **GRE.**  
**Cū** vero malozū pueritas crescit: nō solū frāgi p̄di/  
 catio nō debet: sed etiā augeri. vñ dñs postq̄ demo/  
 niū habere dicit⁹ ē: p̄dicatiōis sue b̄nficia largi⁹ ip̄e/  
 dit dices: **Amē** amē dico vobis: siq; smonē meū ser/  
 uauerit mortē nō videbit i eternū. **AVGV.** Uide/  
 bit dictū ē p̄ eo qd̄ est **Experiet.** **Cū** ergo mortituris  
 mortur⁹ loqueret̄ qd̄ sibi vult qd̄ ait: **Qui** ser. me. s.  
 ua. mor. nō vide. i eter. nisi q̄ videbat aliā mortē de  
 qua nos liberare venerat: mortē eternā: mortē dam/  
 natiōis cū diabolo ⁊ angelis ei⁹. ip̄a est vera mors:  
 nā ista migratio ē. **ORI.** Sic igif̄ itelligedū ē: **Si**  
 q̄s ser. me. ser. mor. nō vide. i eter. ac si diceret: **Si**  
 q̄s lucē meā custodierit: tenebras nō videbit. **Nō** aut̄  
 dicit **In** eternū: cōmuniter ē sumēdū: vt sit talis in/  
 tellect⁹: **Si** q̄s smonē meū seruauerit i eternū: mortē  
 nō videbit i eternū: q̄ eousq; nō videt aliq; mortē:  
 quousq; iesu verbū custodit. **Cū** vero q̄s to: p̄s in  
 obseruātia smonis: ⁊ circa sui custodiā negligēs fa/  
 ctus: eū cessat custodire: subinde mortē videt: non a  
 pud aliū q̄ apud seip̄m. **Sic** igif̄ a saluatore instru/  
 cti p̄phete querēt: **Quis** ē hō q̄ viuūt ⁊ non videbit  
 mortē: r̄idere possum⁹. **Qui** custodit verbū christi.  
**CHRY.** Seruauerit aut̄ dicit nō solū fide: sed etiā  
 p̄ vitā purā. **Simul** aut̄ ⁊ occulte insinuat: qm̄ nihil  
 possunt ei facere. **Si** ei q̄ smonē ei⁹ seruauit nō mor/  
 riet i eternū: multo magis ⁊ ip̄e p̄t non mori.

**Dixerūt** ergo iudei: **Quē** cogno/  
 uimus: quia demoniū habes. **Abra**  
 am mortuus est ⁊ prophete: ⁊ tu di/  
 cis: siquis sermonē meū seruauerit  
 nō gustabit mortē in eternū. **Quā**  
 qd̄ tu maior es patre nostro abraaz  
 q̄ mortuus est? **Et** p̄phete mortui  
 sūt: **Quē** teip̄m facis? **Rūdit** iesus:  
**Si** ego glorifico meip̄s: gloria mea







ne venit et ostendens eos esse alienos ab abraa. Si in quibus ille exultavit hi dolent. **AUG.** Quale autem gaudium fuit cordis videtis verbum manens: splendore patris matribus refulgente apud patrem manente deum: et alio quam in carne venturum non de patris gremio recessurum.

**Dixerunt ergo iudei ad eum: Qui quaginta annos nondum habes et abraham vidisti? Dixit eis iesus: Amen amen dico vobis: antequam abraham fieret ego sum. Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum. Iesus autem abscondit se et exiit de templo.**

**GRE.** Carnales matres iudeorum audientium verba christi si oculos a carne non subleuaret: dum in eo sola carnis etate presant. vni dicit: **Dixerunt ergo iudei ad eum: Antiquus quaginta annos nondum habes. et abraham vidisti. quomodo diceret multa sunt annorum curricula et quo abraham mortuus est et quo vidit diem tuum: carnalis enim habet intellexerunt.** **THEO.** Tunc autem xxxiii. annorum christus erat: quare ergo non dixerunt: **Quaginta annos nondum habes: sed quinquaginta.** **SUPPLACIA** est huiusmodi questio. simpliciter. n. putat eis occurrit dixerunt. **Rident tamen quidam quod quinquaginta annorum ex reuerentia iubileum nominant: in quo et captiuos manumittebant: et empticiis possessionibus cedebant.**

**GRE.** Quos benigne redemptor: noster a carnis sue itinere submouet et ad diuinitatis contemplationem trahit. vni sequitur: **Dixit ergo eis iesus: Amen amen dico vobis antequam abraham fieret ego sum. Ante enim perit tempus est: sum vero presentis. et quod peritum et futurum tempus diuinitas non habet: sed semper esse habet. non autem abraham ego fui: sed ante abraham ego sum. fin illud ego sum quod sum. Antequam ergo vel post abraham habuit esse: quod et accedere potuit per exhibitionem presentie: et recedere per cursu vite.**

**AUG.** Quia vero creatura est abraham: non dicit: **Antequam abraham esset: sed Antequam fieret. neque dicit: Ego factus sum: in principio erat verbum.** **GRE.** Sed sustinet ista eternitatis verba matres infidelium non valentes: que intelligere non poterant obuiere querebant. vni sequitur: **Tulerunt ergo lapides. ut iacerent in eum.** **AUG.** Tanta vicia qua quo curreret nisi ad similes. scilicet lapides: Quia vobis postquam cuncta que ad eum spectabant docedo profecerat: hi lapides iniiciunt. deserit eos quasi correctionem non suscipientes. vni subdit: **Iesus autem abscondit se et exiit de templo.** **NO** autem abscondit se in angulo templi: quasi timens aut in domunculam fugiens: vel post murum: aut colunam diuersas: sed celica parte inuisibile insidiabitur se constitutus: per medium illorum exiit. **Iesus autem abscondit se et exiit de templo.**

**GRE.** Qui si diuinitatis sue potentiam exercere voluisset: tacito nutu metis in suis eos actibus ligaret: aut in penas subite mortis obueret: sed qui pati venerat exercere iudicium nolebat. **AUG.** Magis enim erat commendanda sapientia quam exercenda potentia.

**ALCVI.** Iam etiam fugit quia nondum venerat hora passionis: et quia ipse non elegerat huius generis mortis. **AUG.** Ergo tamen homo a lapidibus fugit: sed vobis illis a quorum lapideis cordibus fugit deus. **BEDA:** Mystice autem quotquot malas cogitationes quas assumit: quasi tot lapides in iesum mittit: ac deinde quantum ad se pertinet non ad deliberationem transtulit: iesum extinguit. **GRE.** Quid

autem abscondendo se ostendit significat nisi quod eis ipsa veritas abscondit: quod eius verba sequi continentur: ea quippe quam si inuenit humile: veritas fugit mentem. **Quid autem nobis hoc exemplum loquitur: nisi ut etiam cum resistere possumus iram supbientium humiliter declinemus.** **CA. IX.**

**ET** preteriens iesus vidit hominem cecum a natiuitate: et interrogauerunt eum discipuli eius. **Rabbi: quis peccauit: hic autem parentes eius ut cecus nasceretur? Respondit iesus: neque hic peccauit: neque parentes eius: sed ut manifestetur opera dei in illo. De oportet operari opera eius qui misit me donec dies est. Venit nox quando nemo potest operari. Quod diu sum in mundo: lux sum mundi. Hoc cum dixisset exiit in terram et fecit lutum ex sputo: et liniuit lutum super oculos eius: et dixit ei: Vade lina in natatoria syloe quod interpretatur missus. Abiit ergo et lauit: et venit videns.**

**CHRY.** Quia iudei simonum christi altitudinem non susceperat: exiens de templo curauit cecum: sui absentia eorum furor mitigans: et per operationem signi eorum duriti am molliens: et de his que dicta sunt a se faciens fidem. vni dicit: **Et preteriens iudei. vi. ho. ce. a natiuitate. Ubi considerandum quod egrediens de templo studiose venit ad opus sui manifestum. ipse enim vidit cecum: non cecus ad eum accessit. Et ita studiose respexit: ut discipuli eius videntes studiose aspicienter interrogaret. Sequitur enim: **Et iter eius discipuli eius: Rabbi: quis peccauit: hic autem parentes eius: ut cecus nasceretur?** **AUG.** Rabbi magister est. Magistru appellat: quia discere cupiebant. questionem quippe proposuerat domino tamquam magistro. **THEO.** Videt tamen hec questio peccare: neque enim susceperat apostoli nugas gentium: quoniam aia in alto seculo viuens peccauit. sed diligenter intuenti non apparet simplex hec questio. **CHRY.** Venerunt enim ad hanc interrogationem: quia prius supra per alyticum curas dicit: **Ecce sanus factus es: non ultra pecces. Illi igitur cogitantes quia propter peccata fuerat palsy si resolutus: querunt de isto: Si hic peccauit. quod non est dicere: a natiuitate enim cecus est. Aut parentes eius: sed neque hic filius eius pro patre non sustinet penam. Sequitur: **Ridit iudei. Neque hic peccauit: neque parentes eius.** **AUG.** Numquid vel ipse sine originali peccato natus erat: vel viuendo nihil addiderat: Dabebat ergo peccatum et ipse et parentes eius: sed non ipso peccato factus est ut cecus nasceretur. Ipse autem cum dicit quare cecus sit natus cum subdit: **Sed ut manifestarentur opera dei in illo.** **CHRY.** Non autem ex hoc ostendit quod alii ceci facti sunt propter peccata parentum. Neque enim contingit vno peccato alium puniri. quod autem dicit: **Ut manifestetur gloria dei: de seipso dicit non de patre. Illi enim gloria iam manu******







xit eis: **Lutum** mihi posuit super oculos: et laui: et uideo. Dicebant ergo ex phariseis quidam: **Non** est hic homo a deo qui sabbatum non custodit. Alij autem dicebant: **Quo** modo potest homo peccator hec signa facere? **Et** scisma erat inter eos. **Dicit** ergo ceco iterum: **Tu** quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? **Ille** autem dixit: **Quia** propheta est.

**CHRY.** Inopinabilitas facti miraculi incredulitate inducitur. et ideo dicit: Itaque vicini et qui viderant eum prius quia medicus erat dicebant: **Non**ne hic est qui sedebat et medicabat? **Dirabilis** dei clementia quod descedebat: **hos** qui mendicabant cum multa deuotione curabat: et hinc iudeorum os obstruens: quoniam non preclaros: non insignes: neque principes: sed ignobiles sua dignos dicebat. **puidentia**. etenim in salutem omnium venerat. **Sequitur:** Alij dicebant: quia hic est. **Leco** enim per longam viam eunte diligentes inspectores facti ex inopinabilitate eius quod viderant: non ultra poterant dicere: **Non** est hic. **Sequitur:** Alij autem nequaquam: sed similes eius est. **AVG.** Aperti enim oculi vultum mutauerant. **Sequitur:** Ille autem dicit quia ego sum. **Uox** gratia ne damnetur ingrata. **CHRY.** Non enim vere candidatus est de priorum cecitate: neque formidauit furor plebis neque renuit ostendere seipsum ut predicet benefactoris. **Sequitur:** Dicebant ergo ei: quomodo aperti sunt oculi tui? **Dum** modum neque nos scimus neque ipse qui curatus est nouit: sed quod quidem factum est nouerat: modum autem comprehendere non poterat. **unde** sequitur: **Respondit:** Ille homo qui dicitur iesus: lutum fecit: et liniuit oculos meos. **Uide** quo modo verax est. non dixit unde fecit. **Quod** enim non nouerat non dicit. neque enim sciuit quoniam in terra exiit: quoniam autem superunxit: per sensum tactus dicit. **Sequitur:** **Et** dixit **Uade** ad natatoria syloe et laua. **Et** hoc etiam ex auditu testatur: est: recognouit enim eius uocem ex disputatione cum discipulis. **Et** quia ad unum se preparauerat. scilicet omnia sibi suaderi a iubente subiugit. **Et** abijit et laui: et uidi. **CHRY.** Ecce annunciat or factus est gratia. ecce euangelizat: ut confiteretur iudeis. **Secus** ille confitebatur: et cor ipsorum strigebatur: quia non habebant in corde quod iam ille habebat in facie. **unde** sequitur: **Et** dixerunt: ubi est ille? **CHRY.** Dicebant autem hoc occasione meditates: iam enim aduersus ipsum conspirauerat. **Christus** autem non aderat his qui curabantur. non enim querebat gloriam neque se ostentare. **Recede**bat etiam semper curans iesus ut omnis suspicio toleretur signorum. **Qui** enim non cognoscebat eum: qualiter ob gratiam eius se curatos confiterentur: **unde** sequitur: **Aut** nescio. **AVG.** In his uerbis inuncto similis erat: nondum uidenti predicat: et nescit quid predicat. **BEDA:** Unde figuram tenet cathecumorum: qui tamen credunt in iesum: ad huc tamen eum quasi nesciunt: quia nondum loti existunt. **Phariseorum** autem erat approbare opus uel improbare. **CHRY.** Iudei igitur querentes: **Ubi**

est ille: uolebant eum inuenire ut eum duceret ad eos. quia uero non habuerunt eum ducunt cecum. **unde** sequitur: **Ad** ducunt eum ad phariseos. qui ce. fuerat. ut scilicet uehementi eum interrogarent. **Propterea** autem et euangelista subdit: **Frat** autem sabbato quoniam lu. fe. iesus et ape. ocl. ei. **Ut** scilicet eorum mala metem demonstraret: et causam propter quam eum querebant: ut scilicet occasione contra eum inuenirent: et ut detraberent miraculo per estimata legis preuaricationem: quod et manifestum est ex his qui sequuntur. **Sequitur** enim: **Iterum** ergo inter eum phariseos. quomodo uidisset: **Uide** autem qualiter non turbatur cecus. nam quandoquidem turbis dicebat sine periculo interrogatus: non ita magnus erat ueritatem dicere. **Dirabile** autem est nunc quod in ampliori periculo constitutus: neque negat neque contraria dicit prioribus. **Sequitur** enim: **Ille** autem dixit eis: **Lutum** posuit mihi super oculos meos: et laui: et uideo. **Hoc** autem ad eos qui iam audierant succinctus loquitur. **Non** enim dixit nomen dicentis: neque quoniam dixit mihi: **Uade** et laua: sed cōfestum: **Lutum** posuit et c. et sic contrarium passi sunt eius quod uolebat. **Dixerunt** enim eum ut negaturum: sed ab eo certius didicerunt. **Sequitur:** Dicebant ergo ex phariseis. **AVG.** **Non** omnes sed quidam: iam enim inungebant quidem. Dicebant ergo nec uidentes nec inuncti. **Non** est hic homo a deo qui sabbatum non custodit. **Ipse** potius custodiebat qui sine peccato erat. **Sabbatum** enim obseruare spiritualiter: est non habere peccatum. et hoc admonet deus quando commendat sabbatum: **Omne** opus seruale non facietis. **Quid** sit opus suile a domino audite: **Omnes** qui faciunt peccatum seruus peccati. sed isti sabbatum carnaliter obseruabant: spiritualiter uolabant. **CHRY.** **Multoties** autem quod factum est silentes: estimata preuaricationem in medium ferebant. **Non** enim dicebant quoniam sabbatum curat: sed quoniam sabbatum non seruat. **Sequitur:** Alij dicebant: **Quomodo** potest homo peccator hec signa facere? **A** signis enim inducebatur: sed imbecilliter erant dispositi. **congruum** enim erat ostendere qualiter sabbatum non soluit: sed nondum hanc habebant mentem quod deus esset: ut possent respondere quoniam dominus sabbati hec fecit. **Nullus** denique eorum uidebat ea que uolebat manifeste dicere: sed in ambiguitate: hi quidem propter improbabilitatem: alij uero propter amorem principatus. **Sequitur:** **Et** scisma erat inter eos. **Hoc** scisma primo incepit in populo: **de**inde in principibus. **AVG.** **Dies** enim erat christus qui inter lucem et tenebras diuidit. **CHRY.** **Uolentes** autem qui dixerant: **Homo** peccator non potest talia signa facere: os aliorum obstruere: eum qui suscipit uirtutis experientiam in medium ducit: ut uideant ipsi aduocatione uti. **unde** sequitur: **Dicunt** ergo ceco iterum: **Tu** quid dicis de illo qui aperuit tibi oculos? **THEO.** **Uide** quomodo beniuole querunt: non enim dixerunt: **Tu** quid dicis de eo qui sabbatum non obseruat: sed miraculum commemorant: **Quomodo** aperuit tibi oculos: pene ipsum sanatum concitantes quasi dicerent: **Benefecit** tibi: unde debes eum predicare. **AVG.** **Uolentes** autem querebant quem admodum hominem caluniantur: ut eum de synagoga eicerent. sed ille constantem quod sentiebat expressit. **unde** sequitur: **Ille** autem dixit quia propheta est. **Adhuc** quidem inunctus in corde: nondum



## Johānes

dei filiū cōfitebatur non mentitur tamen. Ipse enī dominus de seipso ait: Non ē propheta sine honore nisi in patria sua.

**N**on crediderunt ergo iudei de illo quia cecus fuisset: et vidisset donec uocauerunt parētes eius qui uiderat: et interrogauerunt eos dicentes: **H**ic est filius uester quem uos dicitis: quia cecus natus est? **Q**uomodo ergo nunc uidet? **R**esponderunt eis parentes eius: et dixerunt. **S**cimus quia hic est filius noster: et quia cecus natus est. **Q**uō autē nūc uideat nescimus: aut quis eius aperuit oculos nos nescim⁹. ipsum interrogate. **E**t tatem habet: ipse de se loquatur. **H**ec dixerunt parētes eius: quoniam timebāt iudeos. **J**ā enim conspirauerant iudei ut si quis eum confiteretur esse christum: extra synagogā fieret. **P**ropterea parentes eius dixerūt: quia etatem habet: ipsum interrogate.

**C**HRYS. Quia pharisei cecū attonitū facere non ualuerunt: sed uidebant eū cū omni p̄p̄latione benefactorē suū predicantē: per parētes putabāt christi miraculū annihilare. unde dicitur: **N**on credit ergo iudei de illo quia cecus fuisset et uidisset. donec uoca. pa. eius qui uiderat. **A**VG. i. cecus erat et uiderat. **C**HRYS. Sed hec ē ueritas natura p̄ que putatur infidias pati: per hec fortior fit mendaciū enī sibi quidē obuiat: et per ea per que ledere ueritatem uidetur: per ea clarior em ostendit: quod et nunc factum est. **N**e enim aliquis diceret q̄ vicini nihil certū dixerūt: sed per quandam assimilationē locuti sunt. **P**arentes in medium ducim⁹: qui maxime suū filium cognoscebant. **S**tatuentes autē eos in medium: cum multo furore interrogant. unde sequitur: **E**t inter eos dicit. hic est filius uester. et non dicunt. **Q**ui quandoq̄ fuit cecus sed **Q**uem dicitis quia natus est cecus. **D**inquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio? **S**olum dicit: quez uos fecistis cecum. **D**uobus autē his ad negationem eos inducere conantur: et in hoc q̄ dicunt **Q**uē dicitis quia natus est cecus: et in hoc q̄ subdunt. **Q**uomodo ergo nunc uidet? **T**HEO. q. d. **A**ut hoc falsum est q̄ nunc uideat: aut primum q̄ cecus fuerit. s̄ cōstat hoc esse uerum q̄ uidet: falsus ergo fuit q̄ cecū eū dicebatis. **C**HRYS. **T**rib⁹ ergo interrogatōib⁹ factis: si fili⁹ eorū est: si cec⁹ fuit: et qualiter uidet: duas cōfitem⁹. vñ sequit⁹. **R**esponderunt ergo eis parētes eius et dixerūt. **S**cimus quia hic est filius noster: et q̄ cecus natus ē. **T**ercia autē abiicit. vñ subdunt: **Q**uomodo autē nunc uideat nescimus: aut quis ei⁹

aperuit oculos nos nescim⁹. **E**t hoc etiā pro ueritate factū est: ut nullus alius sed is qui curat⁹ ē et qui dign⁹ fide erat: hoc cōfiteret. vñ sequit⁹. **I**psū iterrogate: et tatem habet: ipse de se loquat⁹. **A**VG. q. d. **I**uste cogemur loqui p̄ infante: quia ipse pro se loqui nō posset. **C**eci a natiuitate nouimus: sed loquente. **C**HRYS. **Q**ualiter ergo grati fuerint parētes qui eorū que sciebāt: quedam tacuerūt propter timorē iudeorū. **S**equitur enim: **H**ec dicebant parētes eius: quia timebant iudeos. **R**ursus et hic opinione iudeorū et mentem euāgelista inducit. vñ sequitur: **J**am enim conspi. iu. ut si quis eum conf. chris. tum: extra syna. fieret. **A**VG. **J**am nō erat malū fieri. extra synagogam illi expellebant: christus sulci piebat. **S**equitur: **P**ropterea parentes eius dixerunt: q̄ etatē habet: ipsum iterrogate. **A**LCVI. **I**n q̄ dicit euāgelista illos nō p̄ ignorantia: s̄ p̄ metu talia rēdisse. **T**HEO. **I**mbecilliores. n. filio erat qui testis aderat irrepidus ueritatis: illuminatos habēs oculos intellect⁹ a deo.

**V**ocauerūt ergo rursus hominem qui fuerat cecus: et dixerunt ei: **V**a gloriā deo. **N**os scimus: q̄ hic homo peccator est. **D**ixit ergo eis ille: **S**i peccator ē nescio: unū scio q̄ cecus cū essem mō uideo. **D**ixerūt ergo illi: **Q**uid fecit tibi? **Q**uō apuit tibi oculos? **R**ēdit eis: **D**ixi uobis iā et audistis. **Q**uid iterūz uultis audire? **Q**uid et uos uultis discipuli ei⁹ fieri? **M**aledixerūt ergo ei: et dixerūt: **T**u discipul⁹ illi⁹ sis: nos autēz moysi discipuli sum⁹. **N**os scim⁹: q̄ moysi locut⁹ ē de⁹: hūc autē nescimus unde sit. **R**ēdit ille hō: et dixit eis: **I**n hoc enī mirabile ē q̄ uos nescitis unde sit: et apuit meos oculos. **S**cim⁹ at q̄ peccatores de⁹ non audit: sed si quis dei cultor ē: et uolūtatē ei⁹ facit hūc exaudit. **A** seculo non est auditū: quia quis aperuit oculos ceci nati? **N**isi esset hic a deo: nō poterat facere q̄cūq̄. **R**esponderunt: et dixerunt ei: **I**n peccatis natus es tot⁹: et tu doces nos? **E**t eiecerunt eum foras.

**C**HRYS. **Q**uā p̄ntes miserūt phariseos ad illū q̄ curat⁹ ē: rurs⁹ uocauerūt eū secūdo. vñ dicit: **V**oca. h̄ rursus ho. q̄ ce. sue. **N**ō autē manifeste dicunt: **N**ega qm̄ x̄p̄s te curauit: s̄ sub p̄textu religionis ad h̄ eū in ducē uolūt. vñ seq̄: **V**a gloriā d̄ o. q. d. **C**ōfiteri q̄ h̄ nihil



e opatus. **AVG.** Nega qd accepisti. h plane no e  
 deo gloria dare: s; deū poti' blasphemar. **ALCV.**  
 Sic at volebat illū dare gloriā deo: vt sic r ipi xpm  
 diceret peccatorem. vnde sequitur: Nos scimus qd  
 hic homo peccator est. **CHRYSOS.** Qualiter ergo  
 go no arguisti eum dicentem: Quis ex vobis arguet  
 me de peccato? **ALCVI.** Sed ille vt neq; pateret  
 calūnie: neq; veritate celaret no dixit: Scio eni iu-  
 stum. nam sequitur: Dicit ergo illi: Si peccator est  
 nescio. **CHRY.** Qualiter qui dicit: Quomā pphe-  
 ta est. nūc dicit: Si peccator est nescio. nūquid mo-  
 do timuit cecus: Absit: sed voluit xpm a rei testimo-  
 nio r no a sua voce ab inculatōe eripe: r suaz respō-  
 sionem facere fidedignā ab accepto bñificio. vnde sub-  
 dit: Nū scio: q; cec' cū essem: modo video. q. d. Nū-  
 bil modo de hoc dico: vtrū sit peccator: sed iterū di-  
 co quod manifeste notui. qd igit neq; nequerūt cuer-  
 te qd factū ē: ad pōtē rediit finones: rursus modū  
 curatōis inquirētes: sicut canes quidem venatōne  
 nūc huc: nūc illuc inuestigātes. vnde seq̄: Dixerūt  
 ergo illi: Quid fecit tibi: quō apuit tibi oculos: hoc  
 ē: Nunqd dñtigio aliquo: nō. n. dixerūt: Qualiter vi-  
 disti: sed Quātr apuit oculos tibi: dātes occasionē  
 detrahēdi cōtra ei' opatōem. Donec igit res inq̄sti-  
 one indigebat: cec' remisse loq̄bat. qd vero iaz vice-  
 rat: audacter de reliquo eis loquit. vnde sequit: Re-  
 spōdit eis: Dixi vob si iā r audulit: qd iter vultis au-  
 dire: q. d. Nō attēditis ad ea que dicūt. vnde vltra  
 no respōdebo vobis inaniter interrogatib' r no vo-  
 lentib' addiscere: sed cauillari que dicūt. vnde seq̄:  
 Nunquid r vos vultis discipuli ei' fieri. **AVG.**  
 Quid ē: nūqd r vos: nisi qd iam ego sum: nūqd r  
 vos vultis iam video: sed nō inuideo: Dec loq̄bat  
 iam stomach. is aduersus duriciā iudeoz: r ex ceco  
 vidēs: nō ferēs cecos. **CHRY.** Itaq; forte quid ē  
 veritas: ita imbecille inēdaciū. nam veritas qdem r  
 si respectos assumpserit: claros eos facit vel ondit.  
 Mendicū aut rñ cum fortib' fuerit: ibecilles eos  
 monstrat. Seq̄tur: Maledixit ergo ei r dixit. Tu di-  
 sca ei' nis. **AVG.** Maledictū ē si cor discutias: nō  
 si verba perpedas. tale maledictū sup nos r super fi-  
 los nrōs. Seq̄: Nos aut moysi discipuli sum'. nos  
 scim' qd moysi locut' ē deus. Sed tūc scietis: quia  
 per moysen p̄dicat' ē de': habetis. n. dñm dicentem:  
 Si crederet' moysi: crederetis r mihi. de me ille sc̄p̄t  
 ita ne segnē seruū r dorsum ponitis cōtra dñmenā  
 subditis: Nūc aut nescim' vnde sit. **CHRY.** Ea q; p  
 visum cognoscitis: auditu minora estimatis. illa eis  
 que nosse vos dicitis: a p̄genitōib' audistis. S; nōne  
 fide dignior ē: qui certificauit q; a deo venit p mira-  
 cula: que nō solū audistis sed vidistis. vnde sequitur  
 Respōdit ille homo r dixit eis: In hoc. n. mirabile  
 ē: quia vos nescitis vnde sit: r aperuit oculos meos.  
 Ubiz signū inducit: qd hoc damnare nō poterāt:  
 sed ab eo cōuincēbatur. r quia dixerat: q; hō pecca-  
 tor nō pōt tāta signa facē. de cetero illozū assumit  
 iudiciū p̄pa verba eis in memoriā reducēs. vnde sub-  
 dit: Scim' aut qd peccatores de' nō audit. q. d. Opi-  
 no hec r mea r vltra cōmunitis ē. **AVG.** Adhuc  
 tamē vnc' loquit: Nam r peccatores exaudit de'.  
 Si. n. nō frustra publican' diceret: Deus ppiti' est o-  
 mibi peccatori: r ex illa cōfessiōe meruit iustificari

onē quomodo ipse cecus illuminatōem. **THEO.**  
 Vel didendū ē: quoniam q; dictū ē deū nō exaudire  
 peccatores: hoc significat: q; facere miracula deus  
 peccatorib' nō cōcedit. Cum vero veniā implozāt  
 de' missis: trāslati sunt de gradu peccatū ad statū  
 penitētū. **CHRY.** Et vide q; cū supra dicit: Si pec-  
 cator ē nescio: nō dubitās dixit. hic. n. nō solū a pec-  
 catis eū excusat: sed valde deo placētē ondit. nā sub-  
 dit: Si quis dei cultor ē: r volūtātē ei' facit: hunc ex-  
 audit. Nō. n. sufficit deū cognoscē: sed volūtātē ei'  
 facere. deinde extollit qd factū ē ei. A se' nō ē au-  
 qd qd ape. octi. ce. nati. q. d. Si cōfitemini qm deus  
 peccatores nō audit: hic aut miraculū fecit: r tale q̄  
 le null' hōim fecit: manifestū est virtutē q; hoc fecit  
 maiorē esse: q; que ē fm hōiem virtus. vnde subdit:  
 Nisi esset hic a deo: nō posset facere qd q; **AVG.**  
 Libere cōstāter veraciter. Dec. n. q; facta sunt a dño  
 a quo fierēt n si a deo: aut quādo a discipulis talia  
 fierēt: nisi in eis domin' habitaret. **CHRY.** Quia  
 ergo veritatē locut' ē: in nullo cōfessus ē: qm maxie  
 admirari eū oportebat tūc eū cōdemnāt. Sequit ei  
 Respōderūt r dixerūt ei: In peccatis nat' es tot': et  
 tu doces nos. **AVG.** Quid ē tot' cū oculis claus:  
 sed q; aperuit oculos saluat r totū. **CHRY.** Vel vi-  
 cū: Tot'. ac si dicāt: A p̄ma etate in peccatis es. hic  
 igit ei' cecitatē exprobrāt onidētes q; ppter peccata  
 fact' ē cec': qd rōnem nō habebat. donec ergo expe-  
 ctabāt eū negaturū esse: fidedignū eē putabāt: ied  
 nūc eū eiciūt. vñ seq̄: Et eiecerūt eū foras. **AVG.**  
 Ip̄i illū mgrm fecerāt: ip̄i vt dicerēt toties iterro-  
 gauerūt r ingrati docētē proiecerūt. **BED.** So-  
 let enim maiorū consuetudo a minorū aliquid di-  
 scere dedignari.

**A**ndiuit iesus: quia eiecerūt euz  
 foras: r cū inuenisset eū dixit ei: Tu  
 credis in filiū dei? Respondit ille r  
 dixit: Quis est dñe ut credā in eum  
 Et dixit ei iesus: Et uidisti euz: r q  
 loquit tecū ipse est. At ille ait: Cre-  
 do domine. Et p̄cides adorauit eū  
 Et dixit ei iesus: In iudiciū ego in-  
 hunc mundū ueni: ut qui nō uidēt  
 uideant: r qui uidēt ceci fiāt. Et au-  
 dierūt quidā ex phariseis qui cū ipo-  
 erant: r dixerūt ei: Nūquid r nos  
 ceci sumus? Dixit eis iesus: Si ce-  
 ci essetis: non haberetis peccatum.  
 Nunc uero dicitis: quia uidemus  
 peccatū uestruz manet.

**CHRY.** Qui ppter veritatē r xpi cōfessiōem iniu-  
 ria opprimūt: bi marie honorāt: qd in ceco factū ē  
 eiecerūt. n. eū ex tēplo iudei: r inuenit euz onēs tēpli  
 r eū suscepit sicut agonotheta athletā mltū laborā-  
 tē r coronauit. vñ dñ: Audiuit iesus qd eie. eū fo. r  
 cū inue. eum dixit ei: Tu cre. in fi. dei: Onidit autē



euangelista: quoniam propter hoc venit iesus ut ei loqueretur. Interrogat autem non ignorans: sed volens seipsum notum facere: et ostendens quoniam multum appropinquat ei fide. q. d. Plebs conuicta est mihi: sed nulla mihi est cura illorum: vni cura est: ut tu credas. melior est facies voluntate dei: quam decies mille iniqui. **HYLA.** vi. de tri. Si autem sola christi qualiscumque confessio fidei esset con summatio dictum fuisset: Tu credis in christum. Sed quia hereticis pene omnibus hoc nomen in ore esset futurum ut christum confiterentur: et filium tamen negarent: id quod pro christo est: ad fidem poscit ut credas in dei filium. **A.** redi disse autem in dei filium quid proficit si credas in creaturam: cum a nobis fides in christo non creature dei: sed filij dei postuletur. **CHRY.** Nondum autem cecus christum nouerat. cecus enim erat antequam veniret ad christum: et pro cura eodem a iudeis circumtrabebatur. vnde sequitur: Respondit ille et dixit: Quis est domine ut credam in eum? Desideratis et valde ingentis anime verbum est: pro quo tot disputauit. Hinc ignorat: ut discas in eo vitam amorem. non autem dixit ei dominus: Ego sum qui curavi te, sed medie adhuc loquitur. vnde sequitur: Et vidisti eum. **THEO.** Hoc autem dicit: ut reducat ei in memoriam sanitatem: et quia ab ipso virtute viuendi accepit. Attende autem quoniam qui loquebatur: ex maria natus est: et ipse idem est dei filius: non aliter et aliter secundum errorem nestorianorum. vnde se sequitur: Et qui loquitur tecum: ipse est. **AVG.** Modo lauat faciem cordis eius. Denique: itaque facie lota cordis et mundata conscientia: agnoscit illum non filium hominis nisi quod ante crediderat: sed iam filium dei secundum carnem suscepit. vnde sequitur: At ille ait: Aredo domine. Parum est credere: vis videre quem quale credat. Et pro cidens adorauit eum. **BED.** In quo possunt sumere exemplum: ut non erecta ceruice quis dominum roget sed supplex in terra prostretur ei misericordiam imploret. **CHRY.** Per hoc igitur diuinam virtutem ostendens et verbo operum adiungens. dominus autem illum feruenter circa fide fecit: et eos qui eum sequebantur crexit. vnde sequitur: Et dixit eis iesus: In iudicium ego in hunc mundum veni. **AVG.** Dies. n. erat inter lucem et tenebras discurreret recte aut iudicium: Ut qui non vident videant. quia de tenebris liberat. Sed quid est quod sequitur: Et qui vident ceci fiant. audi quod sequitur. Quomoti sunt enim pharisei quidam ex verbis istis. vnde sequitur: Et audierunt quidam ex phariseis qui cum ipso erant: et dixerunt ei: Nunquid et nos ceci sumus? hoc enim eos mouebat. Et qui vident ceci fiant. Sequitur: Dixit ergo eis iesus: Si ceci essetis: non haberetis peccatum. i. si vos cecos diceretis: et ad medicum recurreretis: Nunc vero quia dicitis Videmus: peccatum vestrum manet. quia enim dicendo Videmus: medicum non queretis: in cecitate vestra remanebitis. hoc est ergo quod paulo ante dixit: Ego veni: ut qui non vident videant. i. qui se non videre consentunt: et medicum querunt ut videant: Et qui vident ceci fiant. i. qui se putant videre: et medicum non querunt: in sua cecitate permaneant. ergo istam discretiorem vocauit iudicium cum ait: In iudicium veni in hunc mundum. Non illud iudicium iam intulit mundo: quod de viuis et mortuis in fine seculi iudicabit. **CHRY.** Vel aliter: In iudicium dixit. i. in maius supplicium: ostendens quoniam qui condemnauerunt eum ipsi sunt qui condemnati sunt. Ad autem dicit: Ut qui non vident videant: et qui videt ceci fiat.

Idem est quod paulus dicit: quod gentes que non querunt iustitiam: inuenerunt iustitiam: que est ex fide christi. Israel autem persequens legem iusticie: in legem iusticie non peruenit. **THEO.** q. d. Ecce qui a natiuitate non viderat: iam videt anima in corpore. qui vero videre videtur. excecatus est intellectu. **CHRY.** Sunt enim due visiones et due cecitates. scilicet sensibilis et intellectualis. ille autem ad sensibilia inhiat solum et de sensibili solum vercedabatur cecitate. vnde ostendit eis quod melius esset eos esse cecos: quam sic videntes. propter quod dicit: Si ceci essetis: non haberetis peccatum: quia tolerabili fieret vobis supplicium. Sed nunc dicitis: quia videtis. **THEO.** Non considerates factum in ceco miraculum: non estis digni venia: quoniam ex vis miraculis ad fidem non attracti. **CHRY.** Hoc igitur quod estimabat esse magnam laudem: ostendit quod eis fert supplicium: et simul consularis est eum qui a natiuitate fuerat cecus de corporali cecitate. Non autem sine causa euangelista dicit quod audierunt hoc qui dam ex phariseis qui cum ipso erant: sed ut rememoratur: quoniam isti illi erant qui prius resisterant christo: deinde eum lapidare voluerunt. Erant enim quidam in perficienter sequentes: et facile in contrarium transmutabantur. **THEO.** Vel aliter: Si ceci essetis. i. in scripturarum: nequaquam: tamen grade vobis peccatum incumberet tanquam ignorantia peccatis: nunc vero quia prudenter vos atque legitimos asseritis: pro vobis condemnabiles estis. **CAX.**

**A**men dico vobis: qui non intrat per ostium in ouile ouium: sed ascendit alium de: ille fur est et latro. Qui autem intrat per ostium: pastor est ouium. **H**ic ostiarius aperit: et oues uocem eius audiunt. Et proprias oues uocat nominatim: et educit eas. Et cum proprias oues emisserit ante eas uadit: et oues illum sequuntur: quia sciunt uocem eius. Alienum autem non sequuntur: sed effugiunt ab eo: quia non nouerunt uocem alienorum. **H**oc prouerbum dixit eis iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis.

**CHRY.** Quia dominus de cecitate iudeorum disputauerat ne dicat: Non est ex nostra cecitate quod ad te non accedimus: sed a te auertimur: ut erronei fugietes: uult ostendere quod non est erroneus sed pastor: ponens signa latronis et pastois. Et primo ostendit quod est erroneus et fur dicens: Amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ouile ouium: sed ascendit alium de: ille fur est et latro. Hoc autem et eos qui ante eum fuerunt occulte insinuat: et eos qui post eum futuri sunt antichristum et pseudo christos. ostium autem scripturas uocant he. n. dei cognitio: aperit: he oues custodiunt: et lupos



iugiter nō pmittūt: hereticis introitū pcludētes  
 Qui ergo nō scripturis vti sed aliūde ascēdit: hoc ē  
 aliam sibi et nō legitimā viam facit: hic sur ē. **Picit**  
 autē: Ascēdit et nō intrat: ad similitudinē furis ma-  
 ceriā transcendere volētis: et periculose omnia agētis.  
 dicēs autem: Aliūde: etiā scribas occulte insinuauit  
 qui docebāt mandata et doctrinas hominū: et legez  
 pmaricabant. Si autē infra seipsum ostiū dicit: non  
 oportet turbari. etenim pastore seipsum et ouem disse-  
 renter predicat. quia. n. adducit nos patri: ostiū se  
 dicit. quia vero procurat: pastore. **AVG.** Uel ali-  
 ter: Multi sunt qui sūm quandā vite hui' consuetu-  
 dinē dicunt boni homines: qui ea que in lege māda-  
 ta sunt quasi obseruāt: et christiani non sunt: et pley-  
 runq; se iactāt sicut pharisei. nūquid et nos ceci su-  
 mus: quia vero omnia ista que faciūt: et nesciunt ad  
 quem finē referāt: inaniter faciūt: domin' de grege  
 suo et ostio quo intrat ad ouile similitudinē posuit  
 dicens: Amē amē. Dicant ergo pagani vel iudei vel  
 heretici: Bene viuimus. si per ostiū nō intrāt: quid  
 eis pdest. Ad hoc. n. debet vniciq; pdesse bene vi-  
 uere: vt et illi semp viuere: quia nec bene viuere di-  
 cendi sunt: qui finē bene viuēdi vel cecitate nesciūt  
 vel inflatōne cōtēnnūt. Non est autem cuiq; spes  
 vera semp viuēdi: nisi cognoscat vitā quod ē christ'  
 et per hāc ianuā intret in ouile. Quicumq; ergo vult  
 intrare ad ouile per ostiū intret: nō solū xpm predi-  
 ce: sed xpi gloriā querat nō suam. Dumilis autē ia-  
 nua ē xps: qui intrat per hāc ianuā oportet humilē  
 esse: vt sano capite possit intrare. Qui autē se nō hu-  
 miliat sed extollit: per murū vult ascēdere: ideo exal-  
 tat' vt cadat. Querūt ergo plerūq; tales homines etiā  
 pūadere hominib' vt bene viuāt: et christiani non  
 sint: per aliam partē volūt ascendere: rapere et occi-  
 dere. Tales ergo fures sunt: quia quod alienū ē suū  
 dicit: Latrones: quia qd furant occidūt. **CHRY.**  
 Vidistis qualiter descripsit latronē: intuerē et pasto-  
 ris diffinitōnem. Sequit' enim: Qui autē intrat per  
 ostiū: pastor ē ouū. **AVG.** de ver. domi. Intrat  
 per ostiū qui intrat per xpm: qui imitat' passiōem  
 xpi: qui cognoscat humilitatē xpi: vt cum de' factus  
 sit homo p nobis cognoscat se homo nō esse deum  
 sed hominē. Qui. n. vult deus videri: cum sit homo:  
 nō imitat' illū qui cum de' esset: homo fact' ē: Tibi  
 autē nō dicitur: Esto aliquid min' q̄ es: sed agnos-  
 ce quid es: Sequit': Tuic ostiari' aperit. **CHRY.**  
 Nihil phibet ostiariū vocare moysen: ille. n. ē cui  
 eloquia dei credita sunt. **THEO.** Uel spiritus san-  
 ct' ē ostiariū: per quē scripture referate nobis indi-  
 cant xpm. **AVG.** Uel aliter: Ostiariū ipsum dñm  
 debem' accipere. multo sunt. n. magis inter se dixer  
 sū in reb' humanis pastor et ostiū: q̄ ostiari' et ostiū  
 et tamē domin' et pastore se dixit et ostiū. Cur ergo  
 nō intelligam' ipsum et ostiariū: ipse. n. se aperit: qui  
 seipsum exponit. Si aliam personā queris ostiariū:  
 vide ostiariū forte spiritus sanctū: de quo domin' di-  
 cit: Ipse vos docebit omnē veritatē. Ostiū ē xps  
 qui ē veritas. quis aperit ostiū: nisi qui docet verita-  
 tem: Cauendū tamē ē ne maior estimes ostiari' esse  
 q̄ ostiū: quia in domib' hominū ostiari' ostio: non  
 ostiūm preponit ostiariū. **CHRY.** Quia vero dis-  
 cebant eū esse deceptore: et hoc ex infidelitate sui

ipsorū certificabāt dicētes: Quis pncipiū credit i cū:  
 ostidit nūc q̄ ex hoc q̄ nō attēdit ei: ex ordine ouū  
 excludūt. vnde sequitur: Oues vocem ei' audiūt.  
 Si enim pastore est per legitimū intrare ostiū per  
 quod ipse intrauit: ab ouū cōgregatōe se abstrahūt  
 qui ipsum nō audiūt. Sequitur: Et pprias oues vo-  
 cat nominatim. **AVG.** Nouit enī nomia pades-  
 tinatorū. vnde discipulis ait: Gaudeate quoniā no-  
 mina vestra scripta sunt in celo. Sequitur: Et edu-  
 cit eas. **CHRY.** Oues educebat quādo eas mitte-  
 bat: nō extra lupos: sed in medio lupoū. Uides autē  
 et de ceo occulte insinuare. etenim illum eduxit vo-  
 cans ex medio iudeoū: et vocē ei' audiūt. **AVG.**  
 Sed et quis ali' oues emittit: nisi qui earū peccata  
 dimittit: vt eum sequi duris liberate vinculis pos-  
 sint. Sequit' enim: Et cum propas oues emisit: an-  
 eas vadit. **GLO.** Emittit siquidē eas de tenebris  
 ignoratiē ad lucē: dum ante eas vadit: quasi in colū-  
 na nubis et ignis. **CHRY.** Nimirū pastores cōtra-  
 riū faciūt oues sequētes: sed ipse ostidit se cōtrarium  
 facere: quoniā oues deducit ad veritatē. **AVG.** Et  
 quis ē qui oues pcessit: nisi qui surgēs a mortuis iā  
 nō morit': et patri dixit: Quos dedisti mihi: volo vt  
 vbi ego sum: et ipsi sint meū. Sequit': Et oues illuz  
 sequūtur: quia sciūt vocē eius: alienū autē nō sequū-  
 tur: sed fugiūt ab eo: quia nō nouerūt vocē alienorū.  
**CHRY.** Alienos dicit eos qui circa theodas et iu-  
 dam: aut eos qui post hoc alios debent decipere pleu-  
 do apostolos. vt enī nō dicat' enī illoz esse p mltā  
 se ab eis sepat. pmo quidē p doctrinā scripturaz: p q̄s  
 xpus ad se hoies adducebat. Illi vō ab eis hoies ab-  
 strahēbāt. Secūdo p ouū obediētiā. nam in eū qdē  
 nō solū venientē: sed etiā mortuū homines credide-  
 rūt: illos autē cōfessim reliquerūt. **THEO.** Signi-  
 ficat etiā anti xpm: qui paululū decipiēs nō obtrine-  
 bit sequaces p' ei' morte. **AVG.** Sed quō soluet  
 ista questio: Audiūt vocē xpi quādoq; nō oues. an-  
 diūt. n. iudas: sed lup' erat: et nō audiūt oues. aliq̄  
 .n. eoū qui xpm crucifixerūt nō audierūt: sed oues  
 erāt. Sed dicit aliquis: quādo nō audiebant: oues  
 nō erāt. vox audita eos mutauit: et ex lupis oues fe-  
 cit. Ne autē aduc mouet: q̄ per ezechielz obiurgat  
 domū pastores: et dicit inter cetera de ouibus: Er-  
 rantē nō reuocastis: dicit et ouē appellat. Nō errat  
 ret si vocē pastore audiret. sed ideo errauit: quia vo-  
 cem alieni audiuit. Dico ergo: Nouit domin' q̄ sūt  
 eius: nouit psciros: nouit pdestinatos. Ipsi sūt oues  
 aliquādo ipsi nesciūt: sed pastor nouit eas. multe. n.  
 oues foris sunt: et multi lupi int'. De pdestinatis er-  
 go loquit': Est autē aliqua vox pastore in qua oues  
 nō audiūt alienos: sed xps. Que ē ista vox: Qui pte-  
 uerauerit vsq; in finē: hic salu' erit. Hanc vocē nō  
 negligit propus: non audit alienus. Sequitur: Dec-  
 proner. dixit eis iesus: Illi autē non cognoue. quid  
 loquebatur eis. Pascit enim dominus manifestis:  
 exercet obscuris. Quz autē duo audiunt verba enā-  
 geliz: vnus impius: alter pius. et talia forte sunt: vt  
 ambo non intelligant. Unus dicit: veruz est quod  
 dixit: et bonum est quod dixit: sed nos non intelli-  
 mus. Iste quia credit: iam pulsāt: dignus est cui ape-  
 riatur: si pulsare persistat. Ali' dicit: Nihil dixit: qui  
 ad huc audiat: Nisi credideritis nō intelligetis.







**AVG.** Nō autē solus xps hoc fecit: et tamē si illi q̄ fecerūt: mēbra ei⁹ sunt: idē ipse vn⁹ hoc fecit. ipse enī potuit facē sine illis: illi sine illo nō poterāt. **AVG.** Omēs tamē pastores boni fuerūt: non solū q̄ s̄n̄ guinē fuderūt: sed quia p̄ ouib⁹ fuderūt. nō. n. fude rūt elatōe: sed charitate. nā et apud hereticos q̄ pp̄ iniquitates et errores suos aliquid molestiarū pp̄ si fuerūt: nomie martyrii se iactāt: vt hoc pallio de albatī facili⁹ furent quia lupi sunt. Nō autē omnes qui corpa sua in passiōe etiā ignib⁹ tradidit estiman di sunt sanguinē fudisse. p̄ ouib⁹: sed poti⁹ 3 oues. dī cit. n. ap̄ls: Si tradidero corp⁹ meū vt ardeā: charita tem aut nō habeā: nihil mihi p̄dest. Quomodo autē habet vel exiguā charitatē qui etiā cōiūct⁹ nō amat vnitatē: quā domin⁹ cōmendās noluit multos ap pellare pastores: sed pastore vniū dicēs: Ego sum pa stor bon⁹. **CHRY.** Sic igit de cetero dominus de passiōe sua disputabat ostēdēs qm̄ p̄ salutē fiet mun di: et nō inuit⁹ in hanc venit. Deinde rursus ostēdit signa pastoris et mercenarij cū dicit: Mercenarius autē et qui nō ē pastor cui⁹ nō sunt oues: videt lupū venientē et dimittit oues et fugit. **GRE.** Sūt enī nonnulli qui dū pl⁹ terrenā substantiā q̄ oues dili gūt: merito nomē pastoris pdūt. nō enī pastor sed mercenari⁹ vocat qui nō p̄ amore intimo oues dñi cas: sed ad tpales mercedes pascit. Mercenari⁹ q̄p̄ pe est qui pastoris locū tenet: sed lucrū aīaz nō q̄rit terrenis cōmodis inhiat: bonore p̄latōis gaudet. **AVG.** de ver. do. Aliud ergo q̄rit in ecclia: nō de im querit. si deū quereret: cast⁹ esset: quia legitimū maritū animā deū habet. quisquis a deo querit pre ter deū aliquid: nō caste deū querit. **GRE.** in ho. Utū vero pastor sit vel mercenari⁹ cognosci veraci ter nō potest: si occasio uecessitatis deest. trāquilli tatis enī tpe plerūq̄ ad gregis custodiā: sicut verus pastor: sic etiā mercenari⁹ stat. sed lup⁹ veniēs idicat quo quisq̄ aīo sup gregis custodiā stabat. **AVG.** de ver. do. Lup⁹ autē diabol⁹ est: et qui illum sequit. nam dicitur est q̄ induti quidā pellib⁹ ouū: int⁹ sunt lupi rapaces. **AVG.** sup iohā. Ecce lup⁹ ouis gut tur apprehendit: diabol⁹ fideli adulteriū p̄suasit: ex cōmunicā⁹ est. Sed ex cōmunicat⁹ inimic⁹ erit: inhi dūbitur: nocebit cū potuerit. vnde taces: nō incre pas. lupū venientē vidisti et fugisti: corpe stetit: aīo fugisti. affectōes enī nostre mor⁹ animoz sunt. leti cia animi diffusio est: tristitia animi cōtractio. cupi ditas animi p̄gressio: timor animi fuga est. **GRE.** in hōme. Lup⁹ etiā sup oues venit cū quilibet inuū stus et raptor: fideles quosq̄ atq̄ humiles opp̄mit. Sed is qui pastor esse videbat et nō erat: reliq̄t oues et fugit. quia dū sibi ab eo piculū metuit: resistere ei⁹ in iusticie nō p̄sumit. fugit autē nō mutādo locū: sed subtrahēdo solaciū. Sed cōtra hoc mercenari⁹ nul lo zelo accēdit: quia dū solus exteriora cōmoda re quirat: interiora gregis dāna negligētē patit. vnde subdit: Mercenari⁹ autē fugit: quia merce est: et nō p̄tinet ad eū de ouibus. Sola ergo causa est vt mer cenari⁹ fugiat: q̄ mercenari⁹ ē. Ac si dicit: Stare in piculo ouū. nō p̄t: qui in eo q̄ ouib⁹ p̄est: nō oues diligit: sed lucrū terrenū q̄rit. et iō opponē se contra piculū trepidat: ne b̄ q̄ diligit amittat. **AVG.** Si autē ap̄li pastores fuerūt non mercenarij: q̄re su

giebāt qm̄ p̄secutōem patiebāt: et hoc dño dicente: Si vos p̄secuti fuerit fugite. pulsem⁹: aderit q̄ apiet **AVG.** ad honozat. Fugiāt ḡ oīo de ciuitate i ci uitate sui xpi: mīstri vbi et sacramēti ei⁹ qm̄ eoz q̄sq̄ sp̄alr a p̄secutozib⁹ q̄rit: vt ab alijs q̄ nō ita req̄rit nō deserat ecclia. Cū aut oim. i. ep̄oz et cl̄icoz et laicoz ē cōe piculū bi q̄ alijs indigēt: nō desiderat ab his q̄ b̄ indigēt. aut igit ad loca munita oēs trāseāt: aut q̄ hnt remanēdi necessitatē: nō relinquāt ab eis per quos eoz ecclia est iplēda necessitas. Tūc ergo de locis in q̄b⁹ sum⁹ p̄metē p̄secutōe fugiendū ē xpi mīstris: qm̄ ibi aut plebs xpi nō fuerit cui mīstret: aut p̄t ipleri: p̄ alios necessariū mīsteriū: q̄b⁹ eadē nō ē cā fugiēdi. Cū aut plebs manet: et ministri fugiunt: ministeriūq̄ subtrahit: qd̄ erit nisi mercenarioz illa fuga dānabilis: q̄b⁹ nō ē cura de ouib⁹. **AVG.** sup ioh. In bonis ḡ noiant ostiū ostiari⁹ pastor et oues in mal⁹ fures et latrones: mercenarij: lup⁹. **AVG.** de ver. do. Diligēd⁹ ē pastor: cauēd⁹ latro: tolerād⁹ mercenari⁹. Tādū enī est vtilis mercenari⁹: q̄ diu nō videt lupū furē vel latronē: cū aut viderit fugit. **AVG.** sup iohā. Nec enī mercenari⁹ dicere: nisi accipet a cōducēte mercedē: filij eternā hereditatez patris patietē expectāt: mercenari⁹ temporālē mer cedez cōducti festinātē exoptat: et tamē per liguas vtrozūq̄ diuina christi gloria diffamat. Inde ergo ledit: vnde mala facit: nō vnde bona dicit: botrum carpe: spinā caue: q̄ botr⁹ aliq̄ de radice vitis exor tus: p̄det in spinis. multi quippe in ecclia cōmoda terrena sectātes xpm̄ p̄dicāt: et p̄ eos vox xpi audif: et sequit oues non mercenariū: sed vocem pastoris per mercenariū.

**E**go suz pastor bonus et cogno sco oues meas: et cognoscūt me mee Sicut nouit me pater: et ego agno sco patres et animā meam pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo q̄ non sūt ex hoc ouili: et illas opoz tet me adducere: et uocē meā audiet et fiet unū ouile et unus pastor. Pro p̄terea me pater diligit: q̄a ego po no animā meā: ut iterū sumā eam. Nemo tolit eā a me: sed ego pono eam a meip̄o. Potestatē habeo po nendi eam: et potestatē habeo iterū sumēdi eam. Hoc mandatū accepi a patre meo. Dissentio iterū facta ē inter iudeos p̄pter sermones hos. Dicebant autē multi ex ip̄is: Demo nium habet et insanit. Quid euz au distis? Alij dicebāt: Hec uerba nō sunt demoniū habētis: Nunqd̄ de moniū potest cecozū oculos apire?







Alii aut dicebat: Dec verba non sunt demonii huius. Nihil enim demonium potest cecorum oculos agere: q. d. Nec ipsa verba demonium habentis videtur. Si vero non suademini a verbis: ab opibus moueamini. quia ergo vobis eam que per res est tribuerat demonstratorem: silebat de reliquo. Neque enim responsioe erant digni: sed nos erudit in mansuetudine et loganimitate omnem ipsi etiam seipos compescebat: quando ab iniuce diuini si altercareretur.

Facta sunt autem encenia in hierosolymis: et hyems erat. Et ambulabat iesus in templo in porticu salomonis. Circuiderunt ergo eum iudei: et dicebant ei: Quousque animarum nostrarum tollis? Si tu es christus dic nobis palam? Respondit eis iesus: Loquor uobis: et non creditis. Opera que ego facio in nomine patris mei: hec testimonium perhibet de me. Sed vos non creditis: quia non estis ex ouibus meis. Quos mecum uocem meam audiunt et ego cognosco eas: et sequuntur me. Et ego uitam eternam do eis: et non peribunt in eternum: et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est: et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et pater unum sumus.

ALCVI. Audiuimus patientiam dei et inter obprobria predicatorem salutis: sed ipsi obdurati magis eum tentare quam ipsi obedire volebant. unde dicit: Facta sunt autem encenia in hierosolymis. AVG. Encenia festiuitas erat dedicatioe templi. Brece. n. cenod dicit nouum: quicquid nouum quid fuerit dedicatum encenia vocatur. CHRYS. Dicit. n. diem secundum quam templum dedicatum est: redemptio uero a captiuitate babilonis. THEO. Splendide ergo persequitur solennitatem ueluti puer de corde recuperate ciuitate post tam longam captiuitatem. ALCVI. Uel hec dedicatio in memoria illi erat dedicatioe quam iudas machabeus fecit. Prima. n. de dedicatioe a salomone facta est tempore autumni. Secunda a iosephabel et iesu sacerdote tempore ueris: hec autem tempore hyemis. vii. sequitur. Et hyems erat. BED. Sub iuda enim machabeo statutum legis ut eadem dedicatio per oes annos in memoria solenniter renouaretur officijs. THEO. Tempus autem hyemis euangelista exprimit: ad ostendendum quod per tempus eest tempus passionis. nam in uere sequenti passus est dominus: et in hierosolymis conuersabatur. GRE. ij. mo. Uel licet hyemis curauit tempus exprimere: ut inesse iudeorum cordibus malicie frigus indicaret. CHRYS. In hac autem solennitate christus cum multo studio aderat: de reliquo. n. iudeam frequenter: quia passio erat in ianua. vii. sequitur. Et ambulabat. i. e. in templo in porticu salomonis. ALCVI. Porticus salomonis dicitur: ubi rex ille ad

orandum stare consueuerat: et ideo ex eius nomine cognoscabatur. Solent autem porticus quibus templum cingebatur ex nomine templi vocari. Si autem filius dei in templo in quo caro brutorum animalium offerebatur ambulare uoluit: quanto magis nostram orationis domum in qua caro et sanguis eius consecratus uisitare gaudebit. THEO. Satagas tu quoque dum hyemis imminet. i. uita peris turbantibus iniustitatis causa spualis encenias tui templi celebrare: semper renouando tempus ipsum: et ascensiones in corde tuo dispones: tunc iesus erit presertim tibi in porticu salomonis: pacificum statum tibi tribuens sub tegmine propheta. in seculo autem futuro non renouationis solennia celebrare poterit. AVG. Quia ergo iudei frigerant a diligenti charitate et ardebant nocendi cupiditate: non accedebant persequendo: sed premebant persequendo. unde sequitur: Circu. er. cum iu. et dixit. ei: Quousque ani. no. tollis: Si tu es christus. dic no. palam. non ueritate desiderabant: sed caluniam preparabant. CHRYS. Opera. n. eius in nullo inculcare ualentes: captiuam quadam ex uerbis cupiebant inuenire: et intueretur pueritatem illorum. nam cum per sermonem erudit dicitur ei: Quod signum ostendis: Tu autem per opera demonstrat dicitur ei: Si tu es christus dic nobis palam. quasi semper ad contrarium stantes. sed et plenus odio erat quod dicunt Dic nobis palam. A nimirum ipse palam omnia dicebat in festiuitatibus semper assistens: et nihil occulte loquebatur. sed et adulationis uerba permittit dicentes: Quousque animam nostram tollis: ut. seu. puocates aliquam captiuam non inueniant. ALCV. Ausant enim quod aios eorum in certos et suspensas dimittendo toleret: quod uenerat ut aias saluaret. AVG. Querebant autem audire a domino: Ego sum christus. et fortasse de christo secundum hominem sapiebant: sed diuinitatem christi in prophetis non intellegebant. et sic si dicit: Ego sum christus: secundum quod illi sapiebant de semine dauid: caluniarum quod sibi arrogaret regiam potestatem. ALCV. Et sic cogitabant eum tradere patri prefidis ad puniendum: quasi contra augustum impium usurparet: quare dominus ita tempauit misericordem ut etiam caluniarum ora concluderet: et quia christus est fidelibus pater: et de homine querentibus diuinitatis mysteria narrat. vii. sequitur: Respondit eis iesus. Lo. uo. et non credi. ope. q. ego fa. in no. pa. mei: hec testi. phi. de me. CHRYS. Quia enim simulabat a solo uerbo se suaderi qui a tot opibus non sunt suasi: arguit maliciam eorum. q. d. Si opibus non creditis: qualiter uerbis creditis: et quare non creditis ostendit subdicens: Sed vos non creditis: quia non estis ex ouibus meis. AVG. Hoc autem dixit: quia uidebat eos ad sempiternum interitum predestinatos: non ad uitam eternam sui sanguinis precio copatos: omnes. n. sunt credendo pastorem sequendo. THEO. postquam uo dixerat: Non estis ex ouibus meis. Consequenter induxit eos ut omnes eius efficiat dicens: Quos mecum uocem meam audiunt. ALCV. i. preceptis meis ex aio obediunt. Et ego cognosco eas. i. eligo. Et sequitur me: h. mansuetudinis et innocentie uiam imcedendo: et post ad gaudia eterne uite intrado. vii. sequitur: Ego uitam eternam do eis. AVG. Ista sunt pasqua de quibus supra dixerat: Et pasqua inueniet bona pasqua uita eterna dicitur. ibi nulla herba arefcit: totum uiret. Uos autem caluniam propterea queritis: quia de uita preteriti cogitatis. Sequitur: Et non peribunt in eternum. Subaudi tanquam eis dixerit: Uos peribitis in eternum. quia non estis ex ouibus meis. THEO. Sed quomodo uidemus iudam perisse: quod non permansit usque ad finem: Christus autem de







